

MINORITETSFAMILIER FRA SRI LANKA I MØTE MED VELFERDSTJENESTER

Jeremy Selvarajah

MASTEROPPGAVE Master i barnevern

4. Semester 2023

Det psykologiske fakultet

Institutt for helse, miljø og likeverd (Hemil)

Forord

Det er med stor glede og stolthet at jeg presenterer denne masteroppgaven, som representerer avslutningen på min faglige reise og mitt studium. Gjennom dette arbeidet har jeg hatt muligheten til å utforske et viktig og aktuelt tema, nemlig minoritetsfamilier i møte med velferdstjenester, med fokus på familier fra Sri Lanka. Spesielt har jeg rettet fokus mot ulike kulturforskjeller og oppdragelse, som er sentrale aspekter ved denne problemstillingen.

Det er viktig å nevne at denne masteroppgaven ikke er ment som en endelig konklusjon eller fasitsvar på problemstillingen, men ment som et bidrag til den eksisterende kunnskapsbasen. Ved å utforske temaer som kulturforskjeller og oppdragelse håper jeg å kunne øke bevisstheten om hvordan velferdstjenester kan tilpasses bedre for å møte behovene til minoritetsfamilier fra Sri Lanka.

Jeg ønsker å rette en stor takk til min veileder for hennes støtte, veiledning og engasjement gjennom hele prosessen. Uten hennes faglige kompetanse og råd ville dette arbeidet ikke vært mulig. Videre ønsker jeg også å si takk til de deltakerne som har bidratt med sine erfaringer og perspektiver, og som har gjort denne studien mulig.

Til slutt vil jeg rette en stor takk til familie og venner for å ha hjulpet, støttet og motivert meg gjennom en lang periode slik at jeg har klart å fullføre studiet.

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon	7
1.1 Problemstilling	11
1.2 Formålet	11
1.3 Begrepsforklaring	12
1.3.1 Minoritetsfamilier	12
1.3.2 Integrering.....	13
1.3.3 Sri Lanka	13
1.3.4 Velferdstjenester.....	13
1.4 Avgrensning av oppgaven	14
1.5 Oppgavens struktur	15
2.0 Teoretiske perspektiver	16
2.1 Bromfenbrenners økologiske utviklingsmodell	16
2.2 Oppdragelse	17
2.3 Kultur	18
2.3.1 Kulturalisering	19
2.3.2 Kulturkompetanse.....	19
2.3.3 Krysskultur.....	20
2.3.4 Kollektivistisk og individualistisk kultur	21
2.4 Akkulturasjon	22
3.0 Relevant lover og forskrifter	24
3.1 Barnekonvensjonen	24
3.2 Opplæringsloven	25
3.3 Diskrimineringsloven	25
3.4 Integreringsloven	25
4.0 Forskningsgjennomgang	26
4.1 Anerkjennelse i møte med minoritetsfamilier i barneverntjenesten - Razzaq, 2020	26
4.2 Fylkesnes & Netland,2012God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlerens og foreldres erfaringer -.....	27
4.3 Arias, Lee og Hollekim (2020): ‘The more you go to the mountains, the better parent you are’: Migrant parents in Norway navigating risk discourses in professional advice on family leisure and outdoor play	27
4.4 Bønnehoff (2019): "Verden går veldig fort" - Mødre med migrasjonserfaring møter norsk digitaliseringspolitikk	28
4.5 Rosten & Smette (2019): Å være minoritetsforeldre i Norge	29
4.6 Friberg (2020): Konflikt, fellesskap og forandring. Foreldreskap og sosial kontroll i innvandrede familier fra Pakistan, Somalia og Sri Lanka.	29
4.7 Memory Jayne Tembo (2022): Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents’ experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway	30

4.8 Memory Jayne Tembo, Ingunn Studsrød & Susann Young (2021): Styring av familien: Migrantforeldres opplevelse av kontrollerende makt i Norsk velferdsystem	31
5.0 Metode	32
5.1 Forskningsdesign	32
5.2 Vitenskapelig tilnærming	33
5.3 Rekruttering og utvalg	34
5.4 Gjennomføringen av intervjuet	34
5.5 Transkribering	36
5.6 Dataanalysemodell	37
5.7 Vurdering av prosjektets pålitelighet og validitet.....	39
5.8 Generaliserbarhet.....	40
5.9 Forskningsetiske overveielser.....	40
5.9.1 Informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser av å delta i forskningsprosjektet.....	41
5.9.2 Forskningsetikk under gjennomføring av intervjuene.....	42
5.9.3 Kildekritikk.....	44
6.0 Prestasjon av funn, analyse og drøfting	45
6.1 Kontakt med velferdstjenester	45
6.1.1 Barnevernet	45
6.1.2 Skole.....	51
6.1.3 Barnehage	53
6.1.4 Helsestasjon	56
6.2 Forskjeller og utfordringer til Sri Lanka	59
6.3 Kulturelle tradisjoner	65
6.4 Autoritær eller negativ oppdragelse	70
6.5 Styrker og begrensninger ved studien.....	77
7.0 Konklusjon og videre forskning	77
7.1 Forslag til videre forskning	79
Referanser	81
Vedlegg 1: Samtykke erklæring	88
Vedlegg 2 Intervjuguide	91
Vedlegg 3: Taushetserklæring	93
Vedlegg 4: NSD Kvittering	94

Sammendrag

Minoritetsfamilier opplever mange ulike utfordringer når de kommer til Norge.

Velferdstjenestene er noe av det første minoritetsfamilier kommer i kontakt med når de kommer til Norge, ved at barna raskest mulig skal i barnehagen og skolen. I studien er det fokus på minoritetsfamilier fra Sri Lanka, på bakgrunn av at det er forsket lite på det, og at jeg kommer fra en familie med to foreldre født og oppvokst i Sri Lanka.

Formålet med studien er å få en bredere forståelse om hvordan minoritetsforeldre opplever utfordringene som oppstår når de kommer i kontakt med forskjellige velferdstjenester, og hva de føler kan gjøres for at situasjonen blir bedre for andre minoritetsfamilier. Det gjør at problemstillingen har endt på "***Hvilke utfordringer opplever minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte velferdstjenestene i Norge***".

Studien ble gjort gjennom kvalitativt forskningsintervju, hvor det ble benyttet dybdeintervju for å innhente dataen. Det var åtte deltakere som frivillig deltok i prosjektet, og dataen som ble innhentet ble transkribert og analysert.

Mine funn viser at minoritetsfamilier opplever diskriminering på grunn av etnisitet. De føler at de blir generalisert, ved at alle minoritetsforeldre med utenlands opprinnelse behandles likt. Funnene viser videre at velferdstjenestene ikke har nok kunnskap om andre minoriteter. Minoritetsfamilier fra Sri Lanka opplever at språk og kulturforskjeller som de største utfordringene, samt at å oppdra barna i Norge er meget utfordrende på grunn av ulike oppdragelsesmetoder. Funnene viser til slutt at det er vanskelig for dem å forholde seg til alle de norske lovene, reglene og normene.

Nøkkelord: Velferdstjenester, Minoritetsfamilier, Sri Lanka, Kultur, Oppdragelse, Utfordringer, Norge

Abstract

Minority families experience various challenges when they come to Norway. Welfare services are among the first things that minority families encounter when their children are quickly enrolled in daycare and school. The focus of this project is on minority families from Sri Lanka, as there has been little research on this group, and since I come from a family with two parents born and raised in Sri Lanka.

The purpose of the study is to gain a broader understanding of how minority families face the challenges that arise when they interact with various welfare services, and what they feel can be done to expand the situation for other minority families. This led to the research question: "What challenges do minority families from Sri Lanka experience when interacting with welfare services in Norway?"

The study was conducted using qualitative research interviews, with in-depth interviews used to collect data. Eight participants volunteered to take part in the project, and the data gathered was transcribed and analyzed.

The findings show that they experience discrimination based on ethnicity. They feel generalized, with all minority parents of foreign origin being treated the same. The findings also show that welfare services do not have enough knowledge about other minorities. Minority families from Sri Lanka experience language and cultural differences as the biggest challenges. Due to different parenting methods, it is challenging to raise children in Norway. The findings also show that it is difficult for them to navigate all the Norwegian laws, regulations, and norms.

Keywords: Welfare services, Minority families, Sri Lanka, Culture, child-rearing practices, Challenges, Norway

1.0 Introduksjon

Temaet for denne oppgaven er minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med velferdstjenestene i Norge. Det er veldig mange ulike faktorer som spiller inn i møte mellom minoritetsfamilier og velferdstjenestene. Norge har blitt et flerkulturelt samfunn, hvor det bare utvikler seg til å bli et enda mer flerkulturelt samfunn. Det har ført til at barnevernet også har blitt et flerkulturelt barnevern. Ifølge statistisk sentralbyrå, er det nå 800 094 innvandrere i Norge. av disse er 197 848 født i Norge, samt at de har to innvandrerforeldre. Innvandrerne kommer fra 220 ulike land, og har kommet til Norge av ulike grunner som flyktninger, jobb, utdanning og noen har kommet på grunn av familie (Statistisk sentralbyrå, 2021).

Eriksen og Sørheim (2006) forteller at arbeidsimmigranter som kom før 1975, kom for å utføre arbeid hvor de var lavt lønnet. Norge hadde behov for arbeidskraft, og mange innvandrere ønsket å arbeide noen år for å forsørge familien og eventuelt reise tilbake. I mange av tilfellene skjedde ikke dette og de ble boende i Norge. Mange flyttet til Norge slikt at de kunne tjene mye penger og sende til familien sin iblant annet Sri Lanka. Det ble enklere for dem å spare penger når man tjente så bra i Norge. Flyktninger som kom Norge etter 1980 hadde utfordringer med å få seg jobb da det ikke var like mye behov som tidligere. I senere tid var det færre arbeidsimmigranter og flere krigsofre, som ikke kunne bo i hjemlandet. Eriksen og Sørheim (2006) påpeker at mange av dem hadde traumer og behov for behandling, og når flere i tillegg opplevde diskriminering ble det enda vanskeligere for dem. Mørkhudede innvandrere har større utfordringer enn innvandrere fra Vest-Europa.

Berg (2010) har i sin studie sett på flyktningpolitikken fra 1945 og frem til 2009, og har delt det inn i fem faser. I studien påpeker Berg (2010) at flyktningpolitikk, innvandringspolitikk og velferdspolitikk går over hverandre i denne gjennomgangen. I den først fasen ble det fokusert på flykningsarbeid som humanitært arbeid i perioden 1945-1978. Flyktningrådet ble opprettet denne perioden, og skulle hjelpe nordmenn som ble flyktninger på grunn av krigen og flykninger som kom til Norge som resultat av krigen.

Den neste fasen ble kalt "fra særomsorg til kommunalt ansvar" og varte i perioden 1979-1988. I denne perioden ble flyktningrådet beskyldt for å gi flyktningene mer hjelp enn nordmenn når det gjaldt økonomi, praktisk og psykososial hjelp. Det gjorde at flyktningrådet ble lagt ned og arbeidet deres ble flyttet til kommunen.

Berg (2010) kaller den tredje fasen for *statlig asylberedskap - oppbygging av mottak*, som var perioden fra 1989-1993. Asylankomsten økte en del i denne perioden. Statens flyktningsekretariat som ble opprettet i den andre fasen, ble gjort om til UDI. UDI fikk regionskontor rundt om i landet, slik at det lokale arbeidet skulle bli ivaretatt. Alle fylkene tok nå imot innvandrere, og flyktningene ble fordelt på ulike kommuner.

Den fjerde fasen gikk i perioden mellom 1994-2001, og ble kalt *kollektiv beskyttelse og fokus på tilbakevending*. Etter at asylankomstene hadde gått opp i 1993, så falt den ned igjen i 1994, mye på grunn av krav om visumplikt for bosniske borgere. De fikk kun midlertidig beskyttelse på grunn av kollektivt grunnlag, som betydde at de fikk bo i Norge så lenge det var behov for beskyttelse. I 1996 ble de opphevet og alle bosniske flyktninger fikk en vanlig oppholds- og arbeidstillatelse (Berg, 2010).

Den siste fasen kaller (Berg, 2010) for *mangfold og økt rettsliggjøring*, og varte fra 2002-2009. Her skjedde det store endringer i innvandringspolitikken, og det kom blant annet tre nye lover. Introduksjonsloven handlet om rett og plikt til norskopplæring for innvandrere, og i tillegg kom diskrimineringsloven og utlendingslov. Det kom også lov og forskrifter som har styrket rettsikkerheten til flyktninger, og spesielt mindreårige flyktninger og barn.

Kulturen i Sri Lanka er hovedsakelig influert av landets religiøse mangfold. Fleste følger enten kristne eller hinduistiske tradisjoner. Minoritetsfamilier har ofte en veldig ulik kulturforståelse, spesielt land fra Asia og Afrika. Å komme til Norge fra slike land, vil kunne skape en kulturkrasj, som ofte vil føre til usikkerhet blant familiene. Oppdragelsen i Sri Lanka er veldig ulik fra hvordan oppdragelse fungerer i Norge. Barn oppdras i et strengere regime hvor foreldrene er opptatt av at barn tidlig skal lære seg rett og galt. Det fører til at barn kan bli straffet fysisk på en måte som skal lære barna at en ikke skal gjøre slikt. Her er det viktig å se hvilken jobb velferdstjenestene gjør for at minoritetsfamiliene fra Sri Lanka skal klare å tilpasse kulturen og velferdstjenestene våre.

Det er ofte store forskjeller på innvandrere og etniske nordmenn, men det er også en del forskjeller på innvandrere. Innvandrere til Norge kommer fra 220 ulike land, og selv om det er fra samme land kan det være store forskjeller. Noen innvandrere har kanskje vært bønder, lærere, arbeidsledige, ingeniører, flyktninger, krigsofre eller barnesoldater (Kaya, S, Høgmo & Fauske, 2010). De fleste som kommer til Norge er immigranter som har behov for arbeid,

flykninger eller innvandrere som kommer på grunn av familiegjennomføring. For at en skal få oppholdstillatelse i Norge må man sannsynliggjøre at de har kommet på grunn av å ha vært ofre for forfølgelse. Personer som jobber, studerer eller på ferie i Norge, kan være personer som bosetter seg i Norge, og det viser hvor forskjellig innvandrerbefolkningen i Norge er (Eriksen & Sørheim,2006).

Lie (2004) laget en rapport om innvandrere fra Sri Lanka til Norge. I alt har 5193 av 7538 første generasjonsinnvandrere fra Sri Lanka kommet til Norge som flykninger. 3388 av disse personene kom som "hovedflyktning" og 1805 personer kom gjennom familiegjennomføring med "hovedflyktning". I 1983 brøt det ut borgerkrig i Sri Lanka, som førte til at flere tusen flykninger kom til Norge, og de fleste av disse tilhørte den tamilske minoriteten. Slutten av 1980-tallet kom det i snitt 850 personer fra Sri Lanka hvert år. Tallene fra studien til Lie (2004) viser også at flertallet var kvinner som flyttet til Norge i denne perioden. Blant alle første generasjonsinnvandrere var det fåtall som hadde bodd i Norge under fem år, en prosentandel på 22. En stor del av innvandrere fra Sri Lanka bor i store husholdninger, og ofte med barn. De fleste innvandrere fra Sri Lanka bosetter seg i Oslo, men det skal sies at det er flykninger fra Sri Lanka i rundt 200 kommuner (Lie, 2004).

Utdanningsnivå blant tamilske innvandrere er middels. Tall fra 2001 viste at ca 17,1 prosent har utdanning på universitet og høyskolenivå. En stor del av personer som er født i Norge av to foreldre født i Sri Lanka har høy utdanningsdeltakelse. Videre ifølge rapporten til Lie (2004) kommer det også frem at en høy andel av innvandrere fra Sri Lanka arbeider. Andelen er høyere blant tamilske enn det er blant mange andre innvandrergrupper. De arbeider generelt mye, som igjen gjør at en stor andel eier egen bolig. Det kommer også frem at det er høy valgdeltakelse blant innvandrere fra Sri Lanka.

I mars 2023 kom det ut en veldig interessant film som er veldig relevant for denne studien, som heter "Mrs Chatterjee vs Norway". Den baserer seg på en sann historie fra 2011 om en mors kamp, kjærlighet og mot som sjokkerer en hel nasjon. Filmen er basert på en historie hvor barnevernet i Stavanger tok to små barn fra et indisk ektepar som var bosatt i kommunen. Sønnen på tre år og datteren på fem måneder ble plassert i beredskapshjem, på bakgrunn av en bekymringsmelding fra barnehagen. Noe som er veldig vanlig hos foreldre fra Sør-Asia, i land som India og Sri Lanka er at barn blir matet med henda. Ifølge foreldrene var dette noe barnevern ikke likte og sammen med andre kulturelle forskjeller førte det til at

barnevernet tok barna deres. Barnas onkel endte med å få omsorg for barna (Chibber, 2023). Denne saken ble veldig stor og indiske myndigheter og flere blandet seg inn, som gjorde at barnevernstjenesten i Norge fikk et enda dårligere rykte enn de allerede hadde internasjonalt. Ifølge Aslan (2023) påpekte tidligere barnevernsleder i Stavanger Kommune at historien er annerledes enn det blir fremstilt i filmen. Barnevernsleder fortalte at det med en sak med uvanlig politisk engasjement i verdens neste største land, som førte til at presset mot Norge økte (Aslan, 2023). Selv om det alltid vil være to sider av en sak så er filmen basert på en sann historie, og det gjør at en får innblikk i hvordan barnevernssaker med minoritetsfamilier fra Sør-Asia kan være. Det gjør også at flere får innsikt i hvilke utfordringer som oppstår i møte mellom minoritetsfamilier og barnevernstjenesten. I mange studier og prosjekter ser man ting fra barnevernstjenesten sin side, mens her får et innblikk fra den andre parten, slik som jeg også velger å fokusere på.

Norge er en velferdsstat, og en velferdsstat sin viktigste funksjon handler om å garantere trygghet. Det vil si at Norge sin hovedoppgave er å forsikre innbyggerne mot forhold som ligger utenfor deres kontroll. For eksempel kan en offentlig sektor ta på seg ansvar for inntektssikring, helse og omsorg. Dette betyr at velferdsstaten operer med ulike former for omfordeling, blant annet fra rike til fattige, fra yrkesaktive til uføre og fra friske til syke (Hatkan, Kuhnle og Romøren, 2001). Videre skal også en velferdsstat karakteriseres for størrelsen på det offentliges ressursbruk på fellesoppgave, for eksempel skole, helse og rettsvesen.

Barnehage, skole, helsestasjon og barnevern er eksempler på velferdstjenester som er veldig relevante for minoritetsfamilier, og som vil bli fokusert på i dette prosjektet. Jeg ønsker å se nærmere på hvordan velferdstjenestene håndterer utfordringer i møte med minoritetsfamilier, og spesifikt familier fra Sri Lanka. Årsaken til jeg ønsker å skrive om dette er for jeg selv har foreldre som har kommet fra Sri Lanka til Norge, og da har opplevd store kulturforskjeller. Jeg har også mye familie som har vært gjennom det samme, og møte med velferdstjenestene i Norge har vært tøft for noen av dem. Det gjør at jeg er veldig interessert i å vite hvordan de ulike tjenestene tilrettelegge for de ulike minoritetsfamilien. Videre i oppgaven vil det også bli lagt fokus på forskjellen mellom oppdragsmetoder og diverse kulturelle forskjeller som oppstår i møte med velferdstjenestene og generelt ved å flytte fra Sri Lanka til Norge.

1.1 Problemstilling

"Hvilke utfordringer opplever minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte velferdstjenestene i Norge? "

Gjennom denne problemstillingen er målet mitt å finne ut mer om hvordan velferdstjenestene arbeider med minoritetsfamilier. Jeg ønsker å se nærmere på hvordan ulike utfordringer håndteres, og undersøke hvordan minoritetsfamilier blir tatt imot. Oppgaven fokuseres inn mot minoritetsfamilier fra Sri Lanka for at den skal rettes mot noe ulikt enn hva som tidligere har blitt forsket på. Med problemstillingen ønsker jeg å kunne forbedre måten velferdstjenestene arbeider på, slik at minoritetsfamilier skal få en best mulig opplevelse i møte med dem.

Jeg ønsker å se nærmere på hva som gjør jobben utfordrende, krevende og hvilke tiltak som kan gjøres for at situasjonen kan bli bedre for begge parter. Jeg vil se på hvilke kompetanse og holdninger velferdstjenester har når de arbeider med minoritetsfamilier. Videre ønsker jeg også å undersøke hva det betyr å ha en ulik kultur i møte med velferdstjenestene. Til slutt vil jeg se på hva forskjellene på oppdragelsesmetodene mellom norske og srilankiske kulturer er. Det fører til følgende forskningsspørsmål:

Hva blir opplevd som mest utfordrende for minoritetsfamilier når de møter personer fra velferdstjenestene?

Hva betyr det å ha ulik kulturell bakgrunn i møte med velferdstjenestene?

Hva er forskjellene i oppdragelsesmetoder mellom norske og srilankiske kulturer, og hvordan påvirker disse metodene barns sosiale, emosjonelle og kognitive utvikling?

1.2 Formålet

Formålet med studien er å få et enda større fokus på det flerkulturelle velferdssamfunnet. Ved å fokusere på dette, kan det føre til at det forebygger fordommer og samtidig øker kunnskapen

rundt dette. Gjennom denne undersøkelsen ønsker jeg å bidra til at det skal skje. I følge IMDi (2012) har en av fem respondenter med utenlandsk opprinnelse svart at de har opplevd diskriminering minst en gang siste året, og samtidig har en av fire vært vitne til diskriminering. Det gjør at det åpenbart er diskriminering blant flere grupper i Norge. Når man ikke har nok kunnskap, kan det føre til fremmedfrykt og rasistiske holdninger. Derfor er det ekstra viktig å bevisstgjøre flere rundt temaet, som gjør at samfunnet totalt sett vinner på det. Ved mer kunnskap om integrering og ulike minoriteter kan det gjøre integreringen enklere. Innvandrerne som ikke mestrer språket særlig godt, som kanskje ikke har bodd så lenge i Norge, har lite kontroll på hva de har rett på og hvordan ting fungerer. Mange innvandrere forstår heller ikke helt hva som er rett og galt, på bakgrunn av de kommer fra en ulik kultur hvor ting gjøres på en annerledes måte. Mange av disse gjør handler uten å tenke, på grunn av det er noe som de alltid har gjort. Jeg ønsker å se nærmere på arbeidet som gjøres rundt dette, samt å finne ut hvordan man kan utvikle seg videre for å fremme best og raskest mulig integrering. Funnene kan være med å utvikle velferdstjenester til å kunne se hvor problemene ligger, og finne eventuelle løsninger for at samarbeidet med minoritetsfamilier skal fungere. Ved å reflektere rundt dette temaet kan det føre til at flere ønsker å forske på noe av det samme for å få frem flere av synspunktene til minoritetsfamilier i møte med velferdstjenestene.

1.3 Begrepsforklaring

1.3.1 Minoritetsfamilier

En minoritet forteller noe om at en person eller gruppe tilhører ett mindretall som skiller seg ut fra majoriteten av befolkningen i et samfunn. Når det snakkes om etniske minoriteter, omtaler det ofte til en gruppe mennesker med annen etnisk opprinnelse, hudfarge eller ulike kulturelle tradisjoner og levemåter (Arbeids-og inkluderingsdepartementet, 2007).

Minoritetsfamilier kan gå under flere betydninger, men i denne studien vil det si familier som har innvandret til Norge. Det er spesielt fokus på familier fra Sri Lanka. I denne studien handler det om familier som har flyttet eller flyktet fra Sri Lanka for å bosette seg i Norge av ulike årsaker. Foreldrene er født og oppvokst i Sri Lanka, men har kommet til Norge med barna sine.

1.3.2 Integrering

I flere rapporter og stortingsmeldinger er det mulig å lese om integrering og hva som skal til for å integrere flyktninger i Norge. I en Melding til Stortinget av Justis- og beredskapsdepartementet (2016, s.7) står det at "Integrering er et samspill mellom mange parter". Det blir videre beskrevet at bosatte migranters kvalifisering til arbeidslivet er målrettet, og at deres medbrakte utdanning og kompetanse trenger å brukes. Det kreves innsats fra myndigheter, arbeidsliv, frivillige, lokalsamfunn, næringslivet og selvsagt enkeltpersonen selv (Justis- og beredskapsdepartementet, 2016, s.7). I regjeringens integreringsstrategi 2019-22 har Kunnskapsdepartementet (2018) beskrevet hvordan man kan få gode integreringsstrategier og vektlegger integrering som sentralt for at flere skal komme seg i arbeid eller videre skolegang. Det står skrevet i likestillings- og diskrimineringsloven (2017, § 1) at alle innbyggere i Norge skal ha like muligheter for å delta og bidra i samfunnet, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, religion og livssyn.

1.3.3 Sri Lanka

Sri Lanka ligger i Asia, og er en øy i Det indiske havet. I Sri Lanka bor det hovedsakelig singalesere og tamilere. Landet ble i 1948 en selvstendig stat i Det britiske samveldet. Singaleserne fikk store fordeler, blant annet ble det offisielle språket singalesisk og statsreligionen ble buddhismen. Fra 1983-2009 var det borgerkrig på grunn av konflikten mellom singaleserne og tamilene. Senest i 2019 ble landet rammet av terrorangrep der selvmordsbombere angrep hoteller og kirker. Som følge av borgerkrigen førte det til mange flyktet fra landet (Forente Nasjoner, 2021).

1.3.4 Velferdstjenester

NOU (2020:13, s. 37) skriver at på 2000-tallet vokste de norske velferdstjenestene kraftig. Velferdstjenestene utgjør snart en tredel av alle de offentlige utgiftene. Velferdstjenester kan beskrives som arbeidsintensive, husholdningsrettede personlig tjenester. For at tjenestene skal vokse, krever det at stadig flere av de sysselsatte jobber i velferdsstaten. I skolen og

helsesektoren arbeider det dobbelt så mange som i hele industrien. Blant kommunale helse- og omsorgstjenester og barnehager har det vært en kraftig vekst, som også betyr at sysselsettingsveksten skjer i tjenester som kommunen har ansvar for (NOU, 2020:13, s. 37).

Videre står det i NOU (2020:13, s. 37) at mange vil mene velferdstjenester er fordeler som er av grunnleggende betydning for velferd og livskvalitet. De aller fleste har behov for tilgang på utdanning og helsetjenester for å ha god livskvalitet og en trygg fremtid. Foreldre ønsker barnehager, mens funksjonshemmede og eldre ønsker helse- og omsorgstjenester.

Barnevernet kan hjelpe folk i og ikke falle ut av samfunnets felleskapsarenaer, samt bistå familier som har behov for ekstra støtte. Mange med svake ressurser har behov for ulike tjenester. Politi, brannvesen og rettstat er også velferdstjenester som gir trygghet, og som er nødvendig for grunnleggende sikkerhet for liv og eiendom for oss alle (NOU, 2020:13, s. 37).

NOU (2020:13, s. 37) definerer en offentlig velferdstjeneste som en tjeneste som gir hjelp, rådgivning og behandling til en tjenestemottaker fra en tjenesteyter. Det må foreligge tre kjennetegn samtidig for å bli betegnet som en offentlig velferdstjeneste. Det først er at det finnes en lovgivning som bestemmer, og avgrenser hvem som kan ha rett til tjenesten, for eksempel en som er bosatt i kommunen. Det neste kjennetegnet er at det finnes lovregler som forteller hvilke tjenester, tjenesteinnhold og kvalitet en mottaker faktisk har krav på. Det siste kjennetegnet handler om at det foreligger ene offentlig regulering av tjenesteproducentens inntekt (NOU, 2020:13, s. 37).

Ifølge NOU (2020:13, s. 38-39) er skole, helse og barnevern de eldste og klassiske velferdstjenestene. Barnehager har også eksistert i lang tid, men har siden barnehageforliket i 2003 blitt en enda mer viktig velferdstjeneste. Alle barn har plikt til grunnskoleopplæring og rett til offentlig grunnskoleopplæring. Hvis en har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har en etter søknad rett til videregående opplæring. Alle barn som har rett på barnehageplass, skal få dette tilbudt av kommunen. Barnevernets oppgave er å sikre at barnet får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse så fort det er nødvendig, dersom barnet lever under omstendigheter som kan skade barnets helse og utvikling, samt er ved ene offentlig velferdstjeneste (NOU, 2020:13, s. 38-39). I denne studien vil velferdstjenester hovedsakelig handle om barnehage, skole, helsestasjon og barnevernet.

1.4 Avgrensning av oppgaven

I denne oppgaven har jeg valgt å fokusere på minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med velferdstjenestene. Som nevnt over vil det være fokus på barnehage, skole, helsestasjon og barnevernet, ettersom det er de velferdstjenestene som har mest med både barn og voksne å gjøre. Det gjør at jeg kan få et innsyn på hvordan møtene mellom foreldrene og saksbehandlere i velferdstjenestene blir opplevd fra foreldrene sitt perspektiv. Studien er avgrenset til minoritetsfamilier fra Sri Lanka ettersom det er forsket veldig lite på det, og det gjør at det er nødvendig med mer forskning om akkurat dette. I tillegg er det mye forskning om hvordan velferdstjenester, spesielt barnevernstjenesten opplever ting i møte med minoritetsfamilier. Akkurat det gjorde at jeg heller ønsket å avgrense oppgaven til å være om hvordan foreldrene opplevde de ulike møtene. Jeg ønsker å øke bevisstheten rundt hvordan foreldrene opplever møtene med velferdstjenesten. Spesielt i møte med barnevernstjenesten er det mange foreldre med minoritetsbakgrunn som opplever ulike utfordringer. I studien har jeg også gått inn på hvilke andre utfordringer som minoritetsforeldre opplever, kulturelle forskjeller og hvordan oppdragelsen fungerer i Sri Lanka sammenlignet med Norge. Dette er ting som det finnes lite studie om fra før, som gjør at studien fikk et innsyn i noe som ikke har kommet godt ved tidligere forskning.

1.5 Oppgavens struktur

Oppgaven er delt inn i syv kapitler. I det innledende kapitlet presenterer jeg bakgrunn for valg av tema, problemstilling og formålet med oppgaven. Videre i kapitlet definerer jeg noen sentrale begreper, forklarer hvordan jeg har avgrenset oppgaven og avslutter kapitlet med hvordan oppgaven er bygd opp. I kapittel 2 går jeg inn på teoretiske perspektiver som er sentral for oppgaven, som Bronfenbrenner økologiske modell, oppdragelse, kultur og akkulturasjon. I kapittel 3 går jeg kort gjennom lover og forskrifter som er relevante. I kapittel 4 går gjennom tidligere forskning, hvor jeg har sett etter forskning som er gjort på dette feltet, og funnet det som er mest relevant i henhold til min problemstilling og oppgave. I kapittel 5 skriver jeg om forskningsmetodikk. I denne delen presenterer jeg blant annet hva slags metode jeg har brukt, hvordan jeg har rekruttert deltakere, hvordan gjennomføringen har vært, hvordan jeg har transkribert og analysert dataen og avslutter med litt forskningsetiske overveielser. I kapittel 6 har jeg presentert funnene, analysert og drøftet. Jeg har gjort alt dette i et, ettersom det virket mest naturlig og fikk den beste flyten i oppgaven. I sluttdelen av

kapittelet går jeg gjennom styrker og svakheter i oppgaven. I kapittel 7 så har jeg laget en konklusjon.

2.0 Teoretiske perspektiver

I forskningsgjennomgangen blir det starter vi med å se på integrering og kultur. Integrering av minoritetsfamilier er ikke alltid like lett, og spesielt når man har en veldig ulik kultur enn det er i Norge. Krysskultur og kultur i barneoppdragelse er noe som spiller veldig inn på hvordan minoritetsfamilier opplever det å komme til et vestlig land. Oppdragelsesmetoden i Sri Lanka og andre asiatiske land er ulik hvordan det er i Norge, og det ser vi nærmere på.

Videre har vi gått inn på akkultasjon, som handler om hvordan det er å møte en ny kultur. Å inkludere personer som kommer fra ulike kulturer, kan være utfordrende på grunn av ulike årsaker, og det ser vi nærmere på.

I slutfasen av kapittelet går vi innpå Maslows behovshierarki og Bromfenbrenners økologiske modell. Behovshierarkiet er relevant for å kunne se hva som må til for at skal føle at man skal klare seg i et nytt land. De ulike behovene er sentralt for man skal ha det godt.

2.1 Bromfenbrenners økologiske utviklingsmodell

Bromfenbrenners økologiske utviklingsmodell er en teori som omhandler hvordan menneskelig utvikling påvirkes av ulike faktorer i miljøet rundt individet. Den ble utviklet av den amerikanske psykologen Urie Bronfenbrenner på 1970-tallet (Bronfenbrenner, 1979). Ifølge denne modellen er menneskelig utvikling en kompleks prosess som påvirkes av forskjellige nivåer av miljøet. Det vil si fra individets nærmeste omgivelser til det større samfunnet rundt oss.

Modellen består av fire nivåer som påvirker individets utvikling: mikrosystemet, mesosystemet, eksosystemet og makrosystemet (Bronfenbrenner, 1979). Mikrosystemet er den nærmeste kretsen rundt individet, og inkluderer for eksempel familie, venner, skole og nabolag. Gjennom interaksjoner og relasjoner kan disse faktorene direkte påvirke individets utvikling. Mesosystemet består av ulike mikrosystemer som påvirker hverandre, for

eksempel samspillet mellom skole og hjem. Eksosystemet handler om faktorer som påvirker individet indirekte. Det kan være for eksempel foreldrenes arbeidsplass eller lokale politikk. Til slutt handler makrosystemet om det større samfunnet og kulturelle verdier, som kan ha innvirkning på alle de andre nivåene i modellen, som for eksempel Stortingsvalg (Bronfenbrenner, 1979). En sentral del av Bronfenbrenners teori er at det ikke er én enkelt faktor som påvirker individets utvikling, men det er et samspill mellom flere nivåer av miljøet (Bronfenbrenner, 1979). Det vil si at det for eksempel kan være at økonomiske faktorer i samfunnet påvirke både eksosystemet og makrosystemet, og dermed også individets utvikling. Modellen har blitt mye brukt innenfor utviklingspsykologi og andre fagfelt som studerer menneskelig utvikling (Bronfenbrenner & Morris, 2006).

Modellen kan være bra for å forstå hvordan ulike faktorer i miljøet påvirker individets utvikling, og gjennom det kan brukes til å utvikle mer effektive intervensjoner og tiltak for å støtte positiv utvikling. Bø (1993) identifiserer ulike pedagogiske implikasjoner i de forskjellige systemene. Det viktigste i mikrosystemet er at barn og unge erfarer relasjoner, aktiviteter og roller, og på grunnlag av dette utvikles og stimuleres dem. I mesosystemet blir det ansett som viktig at bånd mellom de ulike mikrosystemene og settingene blir knyttet, slik at det råder en samstemthet om de kulturelle verdiene i disse. I eksosystemet har barnet behov for å oppleve forbindelse med settinger eller relasjoner som er signifikant, slik at samfunnets overbygning er preget av en ideologi som setter barns oppvekstvilkår først (Bø, 1993).

2.2 Oppdragelse

I Barnevernsloven §1-1 (1992) står det skrevet at loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, skal få nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. I lovene står det videre at barn og unge møtes med kjærlighet, trygghet og forståelse, og at de skal få gode og trygge oppvekstvilkår. Gjennom dette kan man se hva det forventes av foreldre for at barnets situasjon skal vurderes som bra nok, samtidig som kravene for gode og trygge oppvekstvilkår oppfylles.

Helsedirektoratet (2022, s. 22) skriver at sosial ulikhet påvirker barns oppvekst og helse helt fra barnet er i mors mage. Forhold som påvirker sosiale ulikheter er kosthold, foreldrenes helsekompetanse, oppdragerestil, sosiale nettverk, fysisk aktivitet, psykisk helse og

livskvalitet. For at det skal være mulig å utjevne disse sosiale ulikhetene, samt nå de som har mest behov for det, trengs det både universelle og målrettede tiltak. Kommunen har alt som trengs for å skape et godt oppvekstmiljø for barn og unge, og kommunen kan bidra til økonomisk trygghet, god integrering og legge grunnlaget for god fysisk og psykisk helse.

Videre skriver Helsedirektoratet (2022, s. 22) at det er sammenheng mellom belastninger i barndommen og hvilke negative utfall barn skulle få senere i livet. Hvis det er mange negative utfall i barndommen, øker sjansen for negative utfall for helse og livskvalitet senere i livet. Mange ulike faktorer spiller inn på hvor god barndom hver enkelt får, samt hvor godt fundamentet blir som skal få dem gjennom resten av livet. For å begrense de negative utfallene er det sentralt at man er oppmerksomme på faktorene tidligst mulig.

En god oppvekst beskriver Helsedirektoratet (2022, s. 22) som en tilværelse preget av stabil og trygg tilknytning til omsorgspersoner, gode voksenmodeller, velfungerende barnehage, skole, nærmiljø og boforhold. Barnets selvfølelse og egenverdi er viktig for at de skal klare å oppleve mestring og bygge ressurser.

Autoritær oppdragsstil har foreldrene streng kontroll over barnet og krever absolutt lydighet uten noen form for forhandling. Det brukes ofte straff brukes for å innføre disiplin og god adferd (Baumrind, 1966).

Autoritativ oppdragsstil har kjennetegnet høy kontroll og støtte fra foreldre. Her blir barnets behov og ønsker tatt i betraktning, hvor det er åpent for diskusjon og argumentasjon. Straff brukes sjeldent, men positive forsterkninger for å belønne ønsket atferd (Baumrind, 1966).

Permissiv oppdragsstil er for det meste preget lav kontroll og høy støtte fra foreldre. Når foreldre bruker denne stilen, har de få regler og grenser for barnet, samt lar barnet få frihet til å ta egne beslutninger. De er støttende og hører på barnets behov og følelser, men kontrollerer lite atferden til barnet, samt gir lite veiledning (Baumrind, 1966).

Likegyldig oppdragsstil er preget av lite kontroll og støtte fra foreldrene, hvor foreldre gir lite eller ingen veiledning, oppmuntring eller disiplinering til barnet. De bryr seg lite om barnets liv og aktiviteter, og merker ikke barnets behov eller følelser (Baumrind, 1966).

2.3 Kultur

Det er ulike måter å definere kultur på, men har i denne oppgaven valgt å holde meg til Arne Martin Klausens` definisjon av kultur. Definisjonen hans lyder som følger: "Kultur er ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon, og som man søker å bringe videre - oftest noe forandret - til den neste generasjon". Klausen (1992, s. 27) går videre inn på at kultur innebærer hva som er riktig og galt, stygt og fin, nyttig og unyttig, meningen med livet og om daglig atferd.

2.3.1 Kulturalisering

Ved de fleste tilfeller blir etniske minoriteter fremstilt som kulturelt annerledes sammenlignet med den norske befolkningen. Når dette er tilfelle vil det fokuseres på ulikheter, istedenfor å se på hvilke likheter man har. Kultur er det første som brukes til å understreke og forklare hvilke ulikheter det er (Østby, 2011, s. 62-63). Kulturalisering blir av Ask og Eide (2018, s. 205) beskrevet som en prosess hvor ulike situasjoner og problemer forklares og fortolkes på bakgrunn av generaliserte kulturelle fortolkninger, istedenfor individuelle, sosiale eller politiske forhold. Kulturalisering kan være med å fremme diskriminering av etniske minoriteter gjennom at de kan føle seg presset til å gi slipp på sin egen kultur for å passe inn (Østby, 2011, s. 63).

Noen fenomener eller uttrykk kan ved noen tilfeller umiddelbart føre til kulturalisering. Det kan være ting som svinekjøtt, klesdrakter eller for eksempel ikke drikke alkohol. Hvis det er noe synlig, vil det være større sjans for at noen nærmest automatisk får ulike tanker i hodet sitt, og på den måten ender med å definere og kategorisere. Et eksempel på det kan være "Ali spiser ikke svinekjøtt, da er han muslim" (Rugkåsa et al, 2015, s. 5).

Gjennom kulturalisering kan det oppstå ulike problemstillinger, blant annet hos barnevernstjenester. Når en 13 år gammel somalisk gutt som bor på en barnevernstjeneste har en vane for å ikke spise svinekjøtt, som han har lært av familien, men ønsker å endre dette til å ønske å spise svinekjøtt, blir det et problem for barnevernstjenesten. Moren til gutten ønsker gutten skal forholde seg til tradisjonen og kulturen deres. En slik hendelse eller lignende er noe som fort kan skje når man blir vandt til en ny kultur som i Norge (Rugkåsa et al, 2015, s. 5-6).

2.3.2 Kulturkompetanse

Norge har med tiden blitt et flerkulturelt samfunn. Med et slikt etisk mangfold krever det

større grad av faglig kulturkompetanse innenfor velferdstjenester for å forstå den flerkulturelle hverdagen. I møte med etniske minoritetsfamilier er det viktig å være kulturkompetent og kultursensitiv (Qureshi, 2005, s. 269). Å definere kultursensitiv er ikke lett, men handler hovedsakelig om være bevisst rundt sin egen kultur, verdier og normer. Det handler også om toleranse, forståelse og respekt for andre kulturelle praksiser og verdier. Man skal anerkjenne andre og behandle dem som likeverdige (Qureshi, 2009, s. 209).

2.3.3 Krysskultur

Krysskultur dreier seg om noe som går på kryss og tvers, mer eksakt dreier det seg om kulturer som ikke er skilt fra hverandre eller står hver for seg. Begrepet "Flerkulturell" kan gi et inntrykk av at kulturene står adskilt, mens noe overlapper hverandre, krysses og mikses, når man bruker begrepet "krysskultur". Saole (2013, s. 29) mener at det kulturelle utgjør et komplekst nettverk av røtter, hvor barndommen og bakgrunnen til et menneske formes. Saole (2013, s. 29) bruker et tre som eksempel, hvor røttene gror på tvers og kryss, under og over. Røttene lar seg ikke skille fra hverandre, men danner et nettverk som bygger basisen for identiteten og tilhørigheten til personen det gjelder. På denne måten kan begrepet "krysskultur" hjelpe å åpne opp kategoriene for hva vi tenker på med ulike kulturer. På denne måten kan man vise at kulturer ikke alltid står hver for seg, men det utgjør et personlig og unikt mønster for det enkelte subjektet, samtidig utgjør det et personlig bilde som er ulikt andre mennesker (Saole, 2013, s. 29)

Når man i dag snakker om kultur og barn, unge eller voksne i samme setting, blir det ved de fleste tilfeller tolket som personer med mørkere hudfarge, annet språk enn norsk, annen klesstil eller en annen måte å være på. Å forholde seg til mer enn en kultur gjennom barndommen er det mange som må forholde seg til. Samfunnet vårt er globalisert, hvor barn og foreldrene deres i mye større grad enn tidligere, har muligheten til å velge hvem og hva de ønsker å lytte til fra et mangfold av stemmer. Samfunnet er ikke, og har nok aldri vært monokulturelt. Veldig mange vokser opp med to svært ulike familiekulturer, hvor det kan være alt fra to skilte norske foreldre hvor man kan bo delvis hos hver av foreldrene, til en familie fra Sri Lanka som har flyttet til Norge (Saole, 2013, s. 30). Det er ikke de ytre faktorene man først ser, som kan avgjøre om et barn har vokst opp krysskulturelt eller ikke. Saole (2013, s.29) definerer krysskulturelle barns som "Barn som har levd eller lever regelmessig påvirkning fra to eller flere kulturer i en betydelig del av barndommen".

2.3.4 Kollektivistisk og individualistisk kultur

Kagitacibasi (1996) bruker betegnelsen individualistisk og kollektivistisk kultur for å beskrive hovedforskjellene mellom vestlig og ikke-vestlig kultur. Den vestlige kulturen blir sett som en synonym med utvikling og som moderne, mens ikke-vestlige kulturer blir sett som en tradisjonelle og tilbaketrukkende kultur. Kagitacibasi (2007) hevder at i den kollektivistiske kulturen bidrar hele familien til å utføre arbeid som holder familien i live. Det gjelder alt fra produktivt arbeid til å passe og stelle barna. Samarbeid og samhold er sentralt for å overleve. De unge arbeidsføre i familien har ansvar for å hjelpe sine eldre foreldre økonomisk (Kagitacibasi, 2007). Kagitacibasi (1996) forteller at i høy kollektivistiske land er oppdragelsen preget av avhengighet og karakterisert av kontroll og ikke av autonomi. Barn oppdras til å bli lydige som stiller opp for familiens behov og investerer i sine eldre foreldre. Uavhengige barn bryr seg mer om å forfølge sine egne individuelle behov. I kollektivistiske kulturer vil det å adlyde sine foreldre ha en viktig verdi, mens å være uavhengig handler om å stole på seg selv (Kagitacibasi, 1996).

Religion blir sett på som en viktig del av livet til menneske, samt at fysisk og økonomisk sikkerhet er sentrale faktorer for å klare å oppnå selvrealisering. Det forventes at barnet viser høflighet og lydighet ovenfor de voksne, og de skal vise respekt ovenfor alle sine omsorgspersoner. Storfamilien anses som medansvarlig i omsorgen og oppdragelsen av barnet. Å ha gode familierelasjoner er vesentlig i slike kulturer (Dahl, 2013).

I slike kulturer og samfunn ser man et klart skille mellom kjønnene, hvor en ser tydelig mannlig dominans og et kjønnsrollemønster som forteller hva som kreves av mannen og kvinnen (Skytte, 2001). Personer i kollektivistisk kulturer kjennetegnes for å være imøtekommen, omsorgsfull og avhengig av andre. Sluttproduktet blir personer som klarer å verdsette gruppesamarbeid mer enn konkurranse, samtidig som de er følsomme for negative hint og tegn fra kommunikasjon med andre (Javo, 2010). Javo (2010) forteller at det er viktig å lære barna i oppdragelsen å være lydige, ettersom barna betraktes som foreldrenes livsforsikring når de blir gamle. Det forventes at foreldrene har stor autoritet ovenfor sine barn. Foreldrene setter grenser gjennom å påpeke respekt og eventuelt gjennom fysisk avstraffelse av barnet hvis det skulle være nødvendig. Å oppføre seg dårlig påvirker hele familiens ære. Dolve og Grønningen (2005) forteller at oppdragelsen i en kollektivistisk kultur kan illustreres i en trekant som står med spissen opp. Her utvikler barnet seg fra å starte

livet med mye frihet og få grenser i ung alder, til å innholdet flere grenser og mindre frihet etter hvert som barnet blir eldre.

Individualistisk eller moderne kultur kan betraktes som det motsatte av kollektivism. I en individualistisk kultur står individualisme, individuelle rettigheter, selvrealisering og selvstendighet i fokus. Dahl (2013) forteller at selvrealisering og selvstendighet er nøkkelbegreper i dette moderne samfunnet. I de vestlige landene er individualistisk kultur det mest vanlige. Det legges vekt på å nå individuelle mål, uavhengighet, selvrealisering og at en skal selv stå ansvarlig for sine egne handlinger. I barneoppdragelsen ønskes det derfor at barnet skal være mest mulig selvstendig og autonomt i forhold til sine omgivelser. Barnet blir sett på som et aktivt og handlende vesen, som skal høres og respekteres (Dahl, 2013). I følge Skytte (2008) er likhet, frihet og selvrealisering sentrale verdier i et individualistisk perspektiv. Barnet blir oppfordret til å utvikle nødvendige evner som trengs for å klare seg selv, noe som er helt motsatt av kollektivistisk kultur for ikke ønsker at barnet skal løsrive seg fra det tette båndet med foreldrene. Forholdet mellom kjønnene er preget av en tydelig likhetsideologi, samt en romantisk kjærlighet. Handlingene er mer preget av de psykologiske faktorene som utestenging og likegyldighet, på grunn av autoritetene er mer abstrakte (Skytte, 2001).

Dolve og Grønningen (2005) forteller at den individualistiske kultur som kan illustreres ved å vise til en trekant som en snudd på hodet slik at spissen er nederst. Her mener Dolve og Grønningen (2005) at barnet utvikler seg fra å inneholde mange regler og grenser i ung alder, til å ha mer frihet mens barnet blir eldre. Her vil foreldrene lære barna litt og litt å ta egne beslutninger, samt at foreldrene og barnet sammen finner løsninger. Foreldrene sitt ansvar er å veilede og råde barnet slik at barnet handler riktig. Barn og unge kan gjøre feil, men foreldrene skal hjelpe barnet i å lære av feilene som gjøres. Innenfor denne kulturen oppfattes barnet som fremtiden.

2.4 Akkulturasjon

Akkulturasjon handler om hva som skjer med mennesker når de flytter til et nytt land som har en ulik og ny kultur. Når man flytter fra et land som Sri Lanka til Norge, vil man merke vesentlig forskjeller i alt fra blant annet kultur, lover og regler. Etter flyktningsstrømmen de siste årene har det ført til arbeidet med å inkludere barn og unge har blitt mer aktuelt enn

tidligere. Både i skolen og barnehagen er det behov for mere kompetanse rundt dette. Når man får mer kompetanse, vil det gjøre at man får større forståelse for hvordan det er å være i prosess hvor man blir konfrontert med andre religioner, kulturer og levemåter. Lærere, assistenter eller rektorer har behov for å kjenne til hva teori og forskning mener er den beste strategien når man skal forberede deg, eller når du står midt i en situasjon hvor representanter fra ulike kulturer møtes (Sævik & Fandrem, 2022).

Det er fire ulike strategier innenfor akkultasjon. Integrering handler om at opprinnelseskulturen blir sett på som likeverdig som den nye kulturen. Assimilering vil si at kun den nye kulturen blir sett på som viktig. Separering/ Segregering betyr at den opprinnelige kulturen skal få all oppmerksomheten. Marginalisering betyr at det legges ikke vekt på verken den opprinnelige eller den nye kulturen (Sævik & Fandrem, 2022). De to mest brukte begrepene innenfor dette området er akkultasjon og assimilering. En av årsakene til at assimilering foretrekkes fremfor akkultasjon er at det fokuseres på gjensidig påvirkning mellom kulturene (Sam & Berry, 2010).

Psykologiens store interesse for individet har deltatt til den formelle bruken av begrepet psykologisk akkultasjon, samt å skille mellom endringer som oppstår på individnivå og gruppenivå. Type endringer som oppstår i de ulike nivåene er ulike, og er derfor er forskjellen viktig. Det er sjeldent at individer og grupper går inn i, deltar i eller endrer seg på samme måte i løpet av deres akkulturasjon. I psykologisk akkultasjon eksisterer det store individuelle forskjeller, også blant individer som har samme kulturelle opphav og bor på samme arena (Sam & Berry, 2010).

For at det skal være mulig å forstå akkulturasjon fult, trenger man å forstå og ta i betraktning nøkkeltrekk ved to originale kulturgruppene før man kommer i kontakt med hverandre. Akkulturerende individer og grupper tar med seg kulturelle og psykologiske kvaliteter til det nye samfunnet, og på samme måte har det nye samfunnet mange slike kvaliteter. For at det skal være mulig å forstå akkulturasjonsprosessen, trengs det å undersøke de ulike kulturelle verdiene, normene og holdningene mellom de to kulturene. Ved kulturkontakt er det ingen kulturgrupper som forblir uendret. Det gjør at det er viktig å forstå de kulturelle endringene som kommer av at akkulturasjonen. Hvis man ser på et individnivå, vil det være nødvendig å vurdere hvilke psykologiske endringer som individer i de ulike gruppene gjennomgår og hvordan de klarer å implementere seg i de nye situasjonene. Hvis man skal klare å

indentifisere de ulike endringene, trengs det å gjøre ulike tester og studier hvor individer har vært involvert i akkulturasjonsprosessen. Det kan være endringer i måten man snakker på, kler seg, spiser, og andre ulike vaner som endrer seg. Akkulturering omhandler alle former for endringer. Det kan være alt fra biologiske, sosiale og psykiske endringer, eller andre former for endringer. Det kan også være endringer som er mer problematiske som igjen fører til usikkerhet, depresjon og angst som fører til akkulturativt stress (Sam & Berry, 2010).

Berry (2010) sitt arbeid om akkulturativt stress fremhever det affektive perspektivet. De affektive perspektivet handler om stress og mestringsarbeid for akkulturasjon. Perspektivet fokuserer på de emosjonelle aspektene ved akkulturasjon, samtidig som det fokuserer på ulike spørsmål om psykologisk velvære og god livstil. Akkulturativt stress er hovedsakelig en stressreaksjon som respons på ulike livshendelser som er forankret i opplevelsen av akkulturasjon. Alle akkulturasjonsendringer fører ikke til akkulturativt stress. Det er ulike faktorer både før og under akkulturasjonen som personlige egenskaper, blant annet alder, kjønn og sosial støtte som sammen kan påvirke tolkningen av akkulturasjonsopplevelsen (Sam & Berry, 2010).

3.0 Relevant lover og forskrifter

I denne delen nevner jeg kort relevante lover og forskrifter som er relevante for oppgaven. Det blir en kort forklaring på hva loven eller forskriften omhandler.

3.1 Barnekonvensjonen

FNs barnekonvensjon handler om barnets rettigheter, og er en internasjonal avtale, som og blir omtalt som barnas egen grunnlov. Den er delt inn i fire deler:

- Barn har rett til liv og helse
- barn har rett til skolegang og utvikling
- Barn har rett til omsorg og beskyttelse
- Barn har rett til deltakelse og innflytelse

Konvensjonen gjør at alle barn og unge under 18 år har rett til å ha en god og trygg oppvekst, uansett hvem de er eller hvor de bor. En viktig side i konvensjonen, er at barnas mening skal komme frem, og det kan klargjøre hva som er best for barnet (Regjeringen, 2022).

3.2 Opplæringsloven

Opplæringsloven er en norsk lov som regulerer utdanning i både grunnskolen og videregående opplæring. Den fastsetter krav til opplæringens innhold og organisering, elevens rettigheter og plikter, skolens ansvar for tilpasset opplæring og inkludering av elever med særskilte behov (Lovdata, 1998).

3.3 Diskrimineringsloven

Diskrimineringsloven forbyr diskriminering på grunn av graviditet, kjønn permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsansvar, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Loven handler også om arbeidslivet, utdanning, tjenester og varehandel (Lovdata, 2017).

3.4 Integreringsloven

Integreringsloven sitt formål er å fremme integrering og inkludering av innvandrere i det norske samfunnet. Loven bestemmer krav til språk- og samfunnskunnskap, samt gir kommunene ansvar for å sette frem introduksjonsprogram til nyankomme innvandrere. Loven omhandler også rettigheter og plikter for innvandrere og deres vertssamfunn. Loven skal hjelpe innvandrere for å få gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, formelle kvalifikasjoner og en varig tilknytning til livet (Lovdata, 2020).

4.0 Forskningsgjennomgang

I denne delen av oppgaven skal jeg redegjøre for sentrale litteratur og forskning som omhandler minoritetsfamilier, kulturforskjeller og velferdstjenester.

Jeg har valgt å bruke Oria, Google Scholar og Web of science som databaser for oppgaven. De norske søkeordene jeg har brukt for å finne relevant litteratur er en kombinasjon av "minoritet", "minoritetsfamilier", "velferdstjenester", "barnevern", "kultur" og "Norge". Av engelske søkeord har jeg brukt "welfare service", "child welfare service", "minority" og "culture". Å finne relevante studier og artikler var utfordrende, men det var til slutt en del som passet studien min. Det var en del ulike studier om de forskjellige temaene, men ikke få hadde skrevet om utfordringer mellom minoritetsfamilier fra Sri Lanka og velferdstjenestene i Norge. Når jeg søkte på blant annet minoritetsfamilier på Oria, fikk jeg ca 80 treff, mens når jeg prøvde avansert søk hvor jeg brukte flere søkeord som blant Sri Lanka fikk jeg minimalt med treff på norsk. Når jeg endret til engelsk og brukte de samme søkeordene fikk jeg over 800 treff. Da måtte jeg finne de som var mest relevante, lese gjennom helt til jeg fant forskning som passet best til min studie. Dette gjorde jeg også på de andre søketjenestene.

Under presenterer jeg en kort oppsummering artikler og studier som var relevante for studien. Jeg har valgt de studiene og artiklene jeg mener skilte seg ut fra mengden av funnene. Jeg har prøvd å holde meg til forskning som er fra 2000-tallet.

4.1 Anerkjennelse i møte med minoritetsfamilier i barneverntjenesten - Razzaq, 2020.

Razzaq (2020) undersøker i sin studie hvordan barnevernstjenesten kan oppnå anerkjennelse i møte med minoritetsfamilier. Razzaq har brukt kvalitativ metode for å studere temaet, og har intervjuet 15 barnevernsarbeidere som har erfaring med å arbeide med minoritetsfamilier. Studien viser at det er flere elementer som kan bidra til å oppnå anerkjennelse i møte med minoritetsfamilier. En av disse elementene er å vise respekt og åpenhet for minoritetskulturen og deres verdier. Videre er det også viktig å ha en god kommunikasjon med familiene, og å inkludere dem i beslutningsprosessen. Studien påpeker at det er viktig å ha kunnskap om minoritetskulturen og deres oppfatninger om barnevernet. Dette kan føre til at det skapes tillit

og en mer positiv oppfatning av barnevernstjenesten. Studien viser også at det kan være praktisk å ha med kulturformidlere i møte med minoritetsfamilier, for å sikre en mer effektiv kommunikasjon og forståelse. Studien klarlegger også noen utfordringer som barnevernstjenesten kan møte i møte med minoritetsfamilier, blant annet språkbarrierer og manglende kunnskap om minoritetsspråk. Studien nevner også utfordringer knyttet til ulike oppfatninger av barneoppdragelse og hvordan man tar vare på barns behov.

[4.2 Fylkesnes & Netland,2012God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlerens og foreldres erfaringer -](#)

Fylkesnes og Netland (2012) har skrevet en artikkel om saksbehandlere og foreldres erfaringer når det kommer til god praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet. I artikkelen har det blitt intervjuet seks foreldre med minoritetsbakgrunn og seks saksbehandlere, hvor de forteller om godt samarbeid mellom dem. Noen av de gode fremgangsmåtene til saksbehandlerne var blant annet å ta foreldrenes ønsker og behov på alvor, være tilgjengelig og gi informasjon på en forståelig måte. Resultatene fra studien gir grunnlag for å kunne foreslå at fremgangsmåten til saksbehandlerne er avgjørende for om kulturforskjellene blir et hinder når man skal arbeide med å tilrettelegge for likeverdige tjenester for etniske minoriteter. Fremgangsmåten til saksbehandlere kan være veldig ulik, men med riktig type fremgangsmetode kan det være til stor hjelp for å forstå etniske minoritetsfamilier bedre. Noen kulturforskjeller er akseptable, noen kan man finne en balanse på, mens noen passer ikke inn i andre kulturer. Et eksempel er blant annet at den ene moren i studien forklarte at i hjemlandet hennes var det vanlig å slå barnet når barnet gjorde noe galt. Da forklarte saksbehandleren at dette var ulovlig i Norge, og tilbydde veiledning for å lære seg andre metoder som også fungerer når barn gjør noe galt. Ved slik kommunikasjon kan minoritetsforeldre lære seg å tilpasse seg det norske velferdssystemet på en god måte.

[4.3 Arias, Lee og Hollekim \(2020\): ‘The more you go to the mountains, the better parent you are’: Migrant parents in Norway navigating risk discourses in professional advice on family leisure and outdoor play.](#)

Arias, Lee og Hollekim (2020) har sammen skrevet en artikkel hvor de utforsker erfaringene til tjue søreuropeiske migrantforeldre som bor i Norge. I artikkelen har det vært fokus på

møte med velferdstjenestene, spesielt helsesøstre og barnehagepersonell, med fokus på familietid og utelek. På grunn av sin institusjonaliserte vektlegging av viktigheten av friluftsliv og utvikling av motstandskraft, ser de på norsk yrkespraksis som et passende sted å utforske hvordan foreldre navigerer i en "double-binding position", og prøver å forene motstridende krav til deres rolle som risikoforvaltere. Erfaring fra migrantforeldre utgjør et spesielt fremtredende fokus for slik forskning, gitt deres posisjon som personer med erfaring med alternative kulturelle innramminger av risiko og som personer spesielt underlagt faglige råd om norsk forståelse av hva barn trenger. Et sentralt argument utviklet i denne artikkelen er at migrantforeldre opplevde profesjonelle konstruksjoner av risikostyring som en form for individuelt ansvar for deres livsstils valg knyttet til søreuropeiske kulturer.

4.4 Bønnhoff (2019): "Verden går veldig fort" - Mødre med migrasjonserfaring møter norsk digitaliseringspolitikk

Bønnhoff (2019) har gjort en studie angående mødre med migrasjonserfaring som møter norsk digitaliseringspolitikk. I studien blir det tatt opp at den norske digitaliseringspolitikken former jobb mulighetene for mødre med migrasjonserfaring, som igjen fører til at familien ikke blir forsørget i Norge. 16 mødre fra lavdigitaliserte land blir intervjuet, hvor det er fokus på hva de må gjøre for å klare å komme seg i jobb eller få stønader. De som blir intervjuet har migrert til Norge i voksen alder, og opplever forskjellsbehandling. Integreringspolitikken skal tilrettelegge for innvandrere med fluktbakgrunn, slik at de raskt får seg i arbeid. Med digitalisert mener Bønnhoff (2019) at aktørens tjenester og kommunikasjon med brukerne har gått over til elektroniske og digitale løsninger fra analoge og papirbaserte løsninger. Fra 2010 til 2015 økte bruken av offentlige tjenester på nett med 235 prosent. Funnene av studien viser at det krever en relativt høy digital kompetanse for mødre for at de skal komme seg i jobb og forsørge familien. Det viser også at digitaliseringsutviklingen gir langt flere positive konsekvenser for dem som behersker det, enn for dem som ikke gjør det. Det er også mulig å se på det som et demokratisk problem at samfunnet blir organisert på en måte som setter opp barrierer for enkelte borgers deltakelse, inkludering og tilgang på velferdstjenester. Funn av studien viser også at selv om man har høy digital kompetanse når man kommer til Norge, har det vært nødvendig å lære de norske digitale systemene, som kan være ulike fra det man tidligere har lært. En del av norsk integreringspolitikk er å utvikle digital kompetanse, men med funnene i studien virker det uklart hvem som har ansvaret for å lære nye borgere digital

kompetanse, hvor mye undervisning det skal gis og hva utdanning skal gå ut på. Studien viser også at kroppsspråk forsvinner mer og mer, bruk av tolk forsvinner og blir erstattet av mødrenes bruk av Google translate.

4.5 Rosten & Smette (2019): Å være minoritetsforeldre i Norge.

Artikkelen "Å være minoritetsforeldre i Norge" av Rosten og Smette fra 2019 tar for seg opplevelsene og erfaringene til minoritetsforeldre i Norge når det gjelder oppvekst, barnehage, skole og samarbeid med skolen. Studien viser at minoritetsforeldre ved mange tilfeller opplever å være marginalisert og ekskludert fra samfunnet. Mange av foreldrene har en erfaring av at de ikke blir tatt på alvor av skolen, og at de ikke blir hørt hvis de tar opp bekymringer om barnas skolegang. Flere foreldre fortalte om utfordringer knyttet til kommunikasjon, både på grunn av ulike kulturelle forventninger og språklige barrierer. De fleste av foreldrene følte at de ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om det norske skolesystemet, og at de ikke visste hvordan de kunne støtte barna sine i skolearbeidet. Studien peker også på at minoritetsforeldre erfarer mer diskriminering og rasisme enn majoritetsforeldre, og at dette igjen kan påvirke barnas trivsel og skoleprestasjoner. Rosten og Smette (2019) understreker at det er viktig å bekjempe diskriminering og rasisme på alle nivåer i samfunnet, samt at det er nødvendig å skape et samfunn som er inkluderende og mangfoldig. Dette kan føre til å styrke minoritetsforeldrenes følelse av tilhørighet. Videre nevner forskerne at det kan styrke deres evne til å oppdra barna på en måte som er tilpasset både deres kulturelle bakgrunn og den norske konteksten. Forskerne konkluderer med at det er nødvendig med bedre dialog og samarbeid mellom skole og minoritetsforeldre, samt tiltak for å forsterke foreldrenes kunnskap om skolesystemet og styrke deres rolle som støttespillere for barna sine.

4.6 Friberg (2020): Konflikt, fellesskap og forandring. Foreldreskap og sosial kontroll i innvandrede familier fra Pakistan, Somalia og Sri Lanka.

Artikkelen "Konflikt, fellesskap og forandring" av Friberg (2020) studerer utfordringene innvandrede familier fra Pakistan, Somalia og Sri Lanka står overfor i forhold til foreldreskap og sosial kontroll i Norge. Studien er basert på 25 kvalitative intervjuer med foreldre og ungdommer i disse familiene. Studien kommer frem til at innvandrede foreldre fra disse landene opplever en vesentlig utfordring i å oppdra sine barn i en annen kulturell kontekst enn

den de selv vokste opp i. Foreldrene ønsker å opprettholde tradisjonelle kulturelle verdier og normer, men opplever også en omfattende påvirkning fra den norske kulturen og samfunnet. For ungdommene i disse familiene er det en utfordring å balansere de to kulturene. De ønsker å være en del av det norske samfunnet samtidig som de vil respektere foreldrenes kulturelle verdier og normer. Studien viser at ungdommene ofte føler seg fanget mellom disse kulturene og opplever utfordringer mellom dem. Videre viser også studien at foreldre fra disse kulturene utøver sosial kontroll over barna sine på ulike måter, inkludert overvåking av deres bevegelser og interaksjoner med andre, spesielt det motsatte kjønn. Dette skaper konflikter mellom foreldre og ungdommer ved mange tilfeller. Artikkelen konkluderer med at det er viktig å anerkjenne og respektere kulturelle forskjeller, samt det og å gi støtte til både foreldre og ungdommer i å navigere mellom de to kulturene.

[4.7 Memory Jayne Tembo \(2022\): Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents' experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway](#)

Denne studien utforsker hvordan innvandrerforeldre emosjonelt opplever kontakt med barnevernet, Forskningsspørsmålene som stilles er: 1. Hvilke emosjonelle opplevelser rapporterer innvandrerforeldre i kontakt med barnevernet, og hvilke faktorer påvirker disse følelsene? 2. Hvordan navigerer innvandrerforeldre sine følelser og reagerer på saksbehandlernes følelsesmessige forventninger? I studien blir innvandrerforeldre sine emosjonelle opplevelser fremhevet, samt bidrar med kunnskap om innvandreres perspektiver i barnevernsarbeid og kompleksiteten som ligger i migrasjons- og barnevernsrelaterte utfordringer. Denne kunnskapen er vesentlig for å styrke forholdet mellom foreldre og saksbehandler i barnevernspraksis, samt klient-saksbehandlerforhold i generell sosialarbeidspraksis. Studien bidrar videre med kunnskap om foreldres oppfatning av følelsenes rolle i saksutfall og strategiene foreldre bruker for å dempe negative utfall. Noen av erfaringene diskutert i studien gjelder ikke-innvandrerforeldre som har vært involvert i barnevernet, studien fokuserer på innvandrerforeldres perspektiver. I studien har det blitt innhentet data gjennom dybdeintervju, hvor 13 ikke-vestlige innvandrerforeldre har representert 10 familier som tidligere eller pågående hadde vært i kontakt med barnevernstjenesten i Norge. Flertallet av deltakerne var i kontakt med barnevernet på grunn av mistanke om vold i familien, og en var på grunn av mistanke om omsorgssvikt. Tre av fire som selv henviste seg til barnevernstjenesten for å be om hjelp, fortalte at de senere i saken

ble etterforsket for vold og mulig omsorgssvikt. Noen foreldre oppfattet at deres sinne, motstand og frustrasjoner ble tolket negativt og førte til at saksbehandlere tok ugunstige beslutninger, mens andre oppfattet at deres sinne var uønsket, men at det ble tolket som en normal forventet reaksjon for noen i deres situasjon. Selv om studien er basert på et lite utvalg, har funnene viktige implikasjoner for barneverns og sosial-arbeideres praksis med innvandrere. Studien beviser behovet for at barnevernsansatte og sosialarbeidere generelt er oppmerksomme på betydningen av innvandrerrelaterte utfordringer, som migrasjonsreiser og bosettingsutfordringer, når de arbeider med innvandrere. Analysen indikerte at foreldres følelser kan påvirke saksbehandlernes avgjørelser, men synspunktene representert i denne studien er foreldrenes og ikke saksbehandlernes.

4.8 Memory Jayne Tembo, Ingunn Studsrød & Susann Young (2021): Styring av familien: Migrantforeldres opplevelse av kontrollerende makt i Norsk velferdsystem

Denne artikkelen utforsker innvandrerforeldres oppfatninger av velferdstjenester og ser nærmere på opplevelser av ulike type kontroll i møte med barnevernstjenesten og andre velferdstjenester. Studien har tatt utgangspunkt i 15 minoritetsforeldre, hvor 10 av dem har hatt direkte kontrakt med barnevernstjenesten selv. Fem av deltakerne var fra Sør-Asia, fem fra Afrika, mens resterende var en fra hvert av de andre verdensdelene. Foreldrene var i alderen mellom 20-50 år og hadde mellom 1-4 barn i alderen mellom 2-29 år. De hadde bodd i Norge mellom 2-30 år. Foreldre som deltok i denne studien, indikerte at de følte seg kontrollert formelt av staten og uformelt av samfunnet, også gjennom fellesskapsinteraksjoner, som førte til selvregulering av deres adferd for å unngå negativ oppmerksomhet og tvangstiltak som førere til problemer med barnevernstjenesten. Deltakerne oppfattet at kontrollen er mer intensiv blant innvandrerforeldre, på grunn av antakelsene om at innvandrerforeldre er voldelige foreldre. Andre funn tilsier at foreldrene føler seg overvåket, kontrollert og føler seg maktløse som foreldre. Studien viser at foreldrenes tillit til tjenestene er veldig verdifull. Det er også tydelig gjennom denne studien at forståelsen av innvandrerforeldres frykt og oppfatninger av barnevernet, går utover undersøkelsen av foreldrenes involvering med barnevernstjenesten i seg selv. Studien antyder også at for innvandrerforeldre utgjør den omfattende velferdsstaten en del utfordringer som trengs å utforskes i fremtidig forskning, slik at foreldres oppfatninger av de individuelle tjenestene.

5.0 Metode

En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder" (Aubert, 1985, sitert i Dalland, 2017, s. 50). Metode kan med dette forklares som et verktøy som man tar i bruk for å innhente ny kunnskap og hvilket fremgangsmøte man velger å anvend for å undersøke problemstillingen. Metoden en velger å bruke er den som en mener egner seg best for å finne svar på problemstilling og forskningsspørsmålene.

I dette kapitlet har det blitt gjort rede for metodiske valg og anvendte metoder i denne studien. Metodekapitlet starter med presentasjon av forskningsdesignet, hvor det blir presentert hvilke metode som er valgt og hvordan forskningsprosjektet blir utført. I den neste delen presenteres studiens vitenskapsteoretiske grunnlag som inneholder både en fenomenologisk og hermeneutisk tilnærming. Videre blir det presentert hvordan utvalget av informanter ble valgt og hvordan intervjuene ble utført. Neste delen av kapitlet går jeg inn på litt etiske vurderinger i henhold til prosjektet. Videre går jeg nærmere inn på hvordan transkriberingen fungerte, og sett gjennom hvordan den innhentede dataen har blitt analysert. Mot slutten blir studiens troverdighet vurdert, hvor jeg ser nærmere på validitet, pålitelighet og generaliserbarhet.

5.1 Forskningsdesign

Formålet med oppgaven var å produsere kunnskap om minoritetsfamilier sine utfordringer i møte med velferdstjenester. Derfor var det hensiktsmessig å bruke kvalitativt forskningsintervju som metode med semi-strukturert intervju. Det ble brukt individuelle intervju. Ved å bruke kvalitative intervjuer tilegner man seg kunnskap om menneskers meninger, holdninger og opplevelser.

Dybdeintervjuer er en åpen samtale mellom intervjuer og informanten. Tjora (2017, s. 113) mente at målet med dybdeintervjuer i hovedsak var å skape en situasjon for en relativt fri samtale som kretser rundt noen særskilte temaer som forskeren har bestemt på forhånd. Samtalen er en grunnleggende form for menneskelig samspill, og gjennom kvalitative

forskningsintervju kan man lære nye ting om erfaringer minoritetsfamilier har fra møtet med velferdstjenester. I tillegg får informantene på denne maten rom til å reflektere over meninger og erfaringer knyttet til dette temaet (Tjora, 2017, s. 113).

5.2 Vitenskapelig tilnærming

Vitenskapsteori kan forklares som en møteplass for mennesker, kunnskap og virkelighet. Man forsøker gjennom vitenskapsteori å besvare spørsmål om hva som er sann kunnskap og på hvilken måte man kan finne denne kunnskapen. Det er også mulig at vitenskapsteori kan hjelpe å fremskaffe og etterprøve kunnskap (Dalland, 2007).

I oppgaven har jeg brukt et hermeneutisk og fenomenologisk perspektiv. Hermeneutikken og fenomenologien er to vitenskapssyn som vurderes gunstige å anvende, på grunn av perspektivene fanger opp minoritetsfamiliers ulike erfaringer og utfordringer i møte med velferdstjenester. Fenomenologien og hermeneutikken er begge eksempler på subjektivistisk perspektiv. Et subjektivt perspektiv vil si det motsatte av naturvitenskapelige metoder og tankegang med objektivt syn som kan veie innhentede data, slik man ofte gjør i kvantitative metoder. Jeg syns fenomenologien og hermeneutikken passet godt til denne oppgaven som baserer seg på kvalitative metoder. Det er fordi undersøkelsen har fokus på minoritetsfamiliers følelser, handlinger og meninger. Det blir kilden til ny eller eksisterende kunnskap gjennom at deres synspunkter blir til noe troverdig. På den andre siden er det mulig for meg som forsker å ha et kritisk blikk i fortolkningen til minoritetsfamiliers følelser, handlinger og meninger (Dalland, 2007).

Selv om den hermeneutiske og fenomenologiske tilnærmingen begge tar utgangspunkt i intervjuobjektets handling og forståelse ved tolkning, tolker hermeneutikken på et enda bredere grunnlag, samt i en større sammenheng enn den fenomenologiske tilnærmingen (Grønmo, 2004). I den hermeneutiske analysen blir det tolket i lys av kontekst og helhet. I den fenomenologiske tilnærmingen er forsker sitt fokus på intervjuobjektet og dens forståelse og synspunkt, mens i hermeneutikken er de mer opptatt av hvordan forsker tolker intervjuobjektene og deres synspunkter (Grønmo, 2004).

Gjennom et fenomenologisk perspektiv har jeg tatt utgangspunkt i et det den enkelte opplever. Det handler om hvordan en person har opplevd en situasjon, hva personen har tenkt og følt i den aktuelle situasjonen. Ved et fenomenologisk perspektiv er utgangspunktet at virkeligheten er slik informantene oppfatter den. Det handler om å løfte frem og forstå sosiale fenomener ut fra informantens egne perspektiv, i tillegg belyse informantens eksakte beskrivelse og få tak i den sentrale mening (Kvale & Brinkmann, 2009).

5.3 Rekruttering og utvalg

Deltakerne jeg har intervjuet er minoritetsforeldre fra Sri Lanka. Jeg brukte nettverket mitt til å rekruttere de første informantene. Målet mitt først var å innhente ti deltakere. Jeg hadde ingen forutsetninger for kjønn, men ønsket at personene skulle være eldre enn 40 år. Videre ønsket jeg at personen hadde en spesifikk bakgrunn, hvor personen hadde fått barn i Sri Lanka, men flyttet til Norge i ettertid. En annen ting som var viktig var at personen ville prate trygt og fritt om temaet, og ville være en person som kunne besvare utfyllende på spørsmålene, slik at jeg kunne få svar på problemstillingen. Jeg la stor vekt på å bruke god tid på å grundig informere deltakerne om hva det innebærer å delta på forskningsprosjektet, og om tema i forkant av intervjuprosessen.

Ved bruk av snøballmetoden fikk jeg enda flere deltakere å intervju som var relevant for prosjektet. Den første personen jeg intervjuet, tok kontakt med noen bekjente som var relevant for studien. Den andre deltakeren hadde flere kontakter og venner, som gjorde det enklere for meg å finne flere deltakere. Den andre deltakeren tok kontakt med dem og informerte kort om prosjektet, og spurte om det var greit at jeg tok kontakt med dem. Når det var i orden, tok jeg direkte kontakt med personene jeg ble anbefalt. Det var noen personer som ikke ønsket å delta på prosjektet av ulike årsaker, blant annet tid, andre prioriteringer eller at man bare ikke ønsket å være med. Til slutt endte jeg på åtte deltakere, aldergruppen ble på mellom 40-70 år, som gjorde at jeg fikk et innsyn i ulike opplevelser gjennom generasjoner.

5.4 Gjennomføringen av intervjuet

Når man skal gjøre et intervju, er det viktig å være godt forberedt. Hvis man har klart å få et innblikk i hvordan intervjuobjektets hverdag er, kan det være enklere å stille relevante spørsmål (Dalland, 2017, s. 81). Jeg var godt forberedt før jeg utførte intervjuene, passet på at alt jeg trengte var klart og at jeg hadde nok strøm på telefonen for å ta opptak. Jeg passet også på at mikronen fungerte som den skulle slik at det ikke ble uklar lyd når jeg skulle høre gjennom opptakene.

Brinkmann og Tanggard (2010, s.18) påpekte at det i realiteten er vanskeligere å lage gode intervjuer som kan gi nye oppfatninger i et forskningsfelt. Det vil kreve at en bruker god tid på å lage spørsmål, og det krever kompetent planlegging for gjennomføring av intervjuer slik at interessante funn kommer fram. Tjora (2017, s. 145) sier at dybdeintervjuer kan gjøres på ulike måter, men det går i hovedsak gjennom tre faser - oppvarming, refleksjon og avrunding. En vanlig oppvarmings del omhandler deltakerens bakgrunn. Disse spørsmålene handlet om alder, kjønn, utdanning og når personen kom til Norge. Det gjorde at jeg kunne vurdere om det var noe spesifikke forskjeller på grunn av bakgrunn til deltakeren, samtidig som det er en fin måte å starte samtalen på. Med den informasjonen kunne jeg også garantere at det var innenfor de kriteriene jeg hadde behov for når jeg søkte etter deltakere, som gjorde at jeg fikk kvalitetssikret oppgaven i henhold til mine kriterier for deltakerne. I den neste fasen går jeg over til spørsmål som er mer reflekterende, hvor jeg ønsket grundig og utfyllende svar. Jeg ville stille spørsmål som gjorde at deltakeren fikk frihet til å fortelle om sine første erfaringer med velferdstjenestene, hvor det fokuseres på barnevernstjenesten, skole, barnehage og helsestasjonen. Videre stiller jeg spørsmål hvordan det var å flytte fra andre siden av verden, hva som er de store forskjellene, hvilke kulturelle forskjeller det er og hvilke utfordringer deltakerne har opplevd av bo i Norge. Etersom oppdragelsen i Norge og Sri Lanka har sine vesentlige forskjeller, spurte jeg deltakerne hvordan de oppfatter oppdragelsen i Norge i forhold til Sri Lanka. I avrundingsfasen stilte jeg spørsmål hvor deltakerne kunne si litt om hva de selv tenker kunne gjøres for å forbedre ulike ting, som blant annet forbedre utfordringer rundt kulturforskjeller. Til slutt spurte jeg om vedkommende hadde noen spørsmål eller noe de ønsket å tilføye. Jeg hadde i tillegg noen tilleggsspørsmål som skulle bli brukt hvis det var nødvendig å få mer informasjon ut av deltakerne. For å ivareta informantens integritet, spurte jeg avslutningsvis om hvordan deltakeren følte forskningsintervjuet gikk.

Kvale og Brinkmann (2018, s. 170) påpeker at det er en kunst å stille oppfølgingsspørsmål. Jeg stilte oppfølgingsspørsmål ut ifra hva deltakerne svarte, så det var ikke alltid like lett å bruke oppfølgingsspørsmålene som jeg på forhånd hadde planlagt. I starten ble spørsmålene lest opp veldig rett frem, men når jeg ble mer komfortabel ble det enklere. Det hjalp veldig at jeg på forhånd hadde hatt pilotintervju med begge mine foreldre. Pilotintervjuene ga meg veldig god erfaring, hvor jeg fikk testet ut ulike ting. Jeg fikk prøvd ut spørsmålene for å se om de ga de riktige svarene. Det gjorde videre at jeg fikk justert intervjuguiden slik at spørsmålene kunne gi svar som hjalp meg å svare på prosjektets problemstilling. Jeg fikk konstruktiv kritikk fra mine foreldre, som gjorde at jeg måtte hele tiden arbeide med alt fra kroppsspråk mitt til forklaring av spørsmålene. Jeg utførte først to piloter på norsk, men i ettertid utførte jeg også to piloter på tamilsk slik at jeg fikk erfaringen av det også, som var et tips fra mine foreldre. Det viste seg å være veldig nyttig i etterkant.

Utførelsen av intervjuene mine gikk henholdsvis på tamilsk. Første intervjuet ble gjort på norsk, mens resten ble utført på tamilsk. Det gjorde det mer utfordrende for meg å følge intervjuguiden slik jeg ønsket, men jeg klarte å oversette det og fikk gode og lange svar. Jeg merket veldig forskjell på det første intervjuet og de resterende intervjuene. Jeg kan flytende begge språkene, men det var enklere for meg å føre intervjuet på norsk slik jeg egentlig hadde planlagt. Årsaken til at jeg endte med å ta de fleste på tamilsk, var at det gjorde at informantene klarte å gi mer utfyllende og grundig svar som kunne gi mer riktig svar på oppgaven. Mange eldre tamilske mennesker opplever utfordringer med språket, og spesielt når man skal fortelle ting som tar lengre tid. Hvert intervju ga jeg informantene muligheten til å ta intervjuet både på norsk, engelsk eller tamilsk slik at informanten fikk velge det som ville gjøre intervjuet best mulig. Informantene satte pris på at de fikk muligheten til å ta det på tamilsk. Hvis alle intervjuene hadde blitt tatt på norsk ville jeg nok ikke fått et like stort datamateriale som jeg fikk, samtidig som jeg hadde muligens måtte leitet mer etter informanter.

5.5 Transkribering

Arbeidet videre gikk ut på å transkribere lydopptakene fra intervjuene. Intervjuene ble transkribert ved bruk av NVIVO. Det er mye positivt med å ta lydopptak, blant annet kunne jeg gå tilbake og lytte, for eksempel kunne jeg legge merke til ordbruk, pauser og lignende. I

mine intervju var det litt utfordrende, ettersom de fleste var på tamilsk. Det var litt annerledes å transkribere på tamilsk på grunn av jeg måtte oversette alt til norsk. Det gjorde at analyseringen ble litt krevende, og jeg synes det ble utfordrende å få med alt av ordbruk, tonefall, pauser og lignende. Det første intervjuet fikk jeg transkribert alt ordrett ettersom det var på norsk. I den transkriberingen tok jeg med ting som "hmm", "ehh" og lignende. De andre intervjuene ble det vanskeligere og jeg følte at det ikke var nødvendig å ha med slike ting. Det gjorde at jeg valgt å normalisere transkripsjonene, for å anonymisere og ivareta at ingenting kunne bli identifisert (Tjora, 2017). Det vil si at alt ble skrevet på bokmål og på en måte som gjør at en ikke kan legge merke til at det er forskjellige personer som har deltatt. Kvale og Brinkmann (2018, s. 205) påpeker at å transkribere betyr å transformere, skifte fra en form til en annen. Det er oversettelser fra talespråk til skriftspråk, som igjen kan gjøre at noe av informasjonen forsvinner. Jeg har prøvd å få med all informasjon, selv om det er veldig utfordrende å klare å få ned alt når man oversetter mellom to veldig ulike språk. Ettersom intervjuene ble utført ansikt til ansikt så føler jeg at jeg fikk med det viktigste, at jeg ikke har gått glipp av noe viktig informasjon (Tjora, 2017).

5.6 Dataanalysemodell

Dataen ble analysert ved å bruke analyseprosessen skissert av Attride-Stirling (2011). I følge Attride-Stirling (2011, s. 390-391) kan hele analyseprosessen kan deles inn i tre brede stadier: (a) reduksjon eller nedbryting av teksten; (b) utforskningen av teksten; og (c) integreringen av letingen. På grunn av at alle involverer tolkning, oppnås et mer abstrakt analysenivå på hvert trinn. Men fordi det er vanskelig å artikulere forskjellen mellom disse abstraksjonsnivåene, presenteres hele prosessen i tematiske nettverk som å være sammensatt av seks trinn. Trinn 1 er at man skal kode datamateriale. Trinn 2 handler om å indentifisere temaene. Trinn 3 skal man konstruere tematiske nettverk. Trinn 4 skal man beskrive og utforske tematiske nettverk. Trinn 5 skal man oppsummere tematiske nettverk, og til slutt i trinn 6 skal man tolke mønstre.

I den først fasen av analysen, går man gjennom datamaterialet og grupperer koder eller temaer som oppstår. Basert på intervjuene med minoritetsfamilier fra Sri Lanka, ble koder som "språkbarriere", "kulturelle forskjeller", "diskriminering", "mangel på informasjon", og "manglende tillit" identifisert.

Videre i neste fase er det mulig å gruppere kodene i ulike temaer. For eksempel koder som "språkbarriere" og "kulturelle forskjeller" ble gruppert under temaet "manglende informasjon". "Diskriminering" ble gruppert under temaet "negativ behandling". "Mangel på informasjon" og "manglende tillit" ble gruppert under temaet "begrenset tilgang til informasjon".

Det neste trinnet handlet om å bygge et tematisk nettverk som viser forholdet mellom temaene. For eksempel, "manglende kommunikasjon" ble et overordnet tema som har en påvirkning på både "negativ behandling" og "begrenset tilgang til informasjon".

Den neste fasen handler om å beskrive og utforske nettverket. Her ser jeg nærmere på de ulike temaene og hvordan de relaterer seg til hverandre. I analysen ser jeg flere temaer som går igjen. Et av disse temaene er språkbarrierer. Flere av familiene gir uttrykk for at de har vanskeligheter med å forstå informasjonen som gis av ansatte i velferdstjenester på grunn av manglende språkkunnskaper. Dette kan føre til at de ikke får den hjelpen de trenger eller at hjelpen ikke blir gitt på en effektiv måte. Et annet tema som går igjen, er manglende kunnskap om tjenester. En del av familiene opplever at de ikke får tilstrekkelig informasjon om tjenestene. Dette kan føre til at de ikke får den hjelpen de trenger, eller at de ikke får den hjelpen de har krav på. En tredje tema som går igjen ved flere anledninger, er kulturelle forskjeller. Flere av familiene gir uttrykk for at de opplever at tjenesteytere ikke tar hensyn til deres kulturelle bakgrunn og verdier. Dette kan føre til at de ikke føler seg velkommen eller ivaretatt. Det kan og føre til at de ikke får den hjelpen de trenger på en måte som tar hensyn til deres kulturelle behov.

I det neste trinnet oppsummerer man de forskjellige temaene og under-temaene som er identifisert og beskriver hvordan de er relatert til hverandre. For eksempel, er det mulig å oppsummere at minoritetsfamilier fra Sri Lanka har begrenset tilgang til informasjon og blir diskriminert på grunn av språkbarrierer og kulturelle forskjeller, som igjen kan føre til en generell mangel på tillit til velferdstjenester.

I den siste fasen går man gjennom analysen for å identifisere ulike mønstre og gjøre tolkninger basert på funnene. For eksempel, kan man tolke funnene som et tegn på behov for

bedre kommunikasjon og mer kulturell sensitiv omsorg i velferdstjenester slik at man kan møte behovene til minoritetsfamilier fra Sri Lanka på en bedre måte.

5.7 Vurdering av prosjektets pålitelighet og validitet

For å vurdere kvaliteten og overføringsverdien til studien, skal jeg se på reliabilitet og validitet som blir brukt mye innen forskning. Innenfor kvalitativ forskning er reliabilitet pålitelighet og validitet er gyldighet.

Kvale og Brinkmann (2018, s.276) hevder at reliabilitet ofte behandles i sammenheng med hvorvidt et resultat kan reproduseres ved senere tid av andre forskere. Å være kritisk til egne vurderinger av analysen var derfor viktig slik at resultatene ikke skulle bli unøyaktige og inneholde tilfeldige feil. For å undersøke dataens pålitelighet brukte jeg det Johannesen et al (2011, s. 69) beskriver som test-retest-reliabilitet, som betyr å undersøke samme fenomen flere ganger, for å se om resultatene er stabile over tid. Det er også mulig å bruke interreliabilitet, som handler om å sammenligne resultater fra flere forskere uavhengig av hverandre undersøker det samme fenomenet. Det lot seg ikke gjøre, så da valgte jeg å diskutere med andre studenter og veilederen min. Dette har gjort at analyseprosessen og resultatene ble mindre tilfeldige og unøyaktige.

Validitet går også under betydningen gyldighet, og handler om en logisk sammenheng mellom prosjektets utforming og funn, samt de spørsmål man søker å finne svar på (Tjora, 2017, s. 231). Kvale og Brinkmann (2018, s. 278) hevder at validitet er avhengig av den håndverksmessige kvaliteten på undersøkelsen, hvor funnene regelmessig må sjekkes, utspørres og fortolkes teoretisk. Johannesen et al. (2011, s. 68) hevder at validitetsproblemer i samfunnsforskning oftest består av at dataene representerer et avgrenset område eller et lite utsnitt av virkeligheten som undersøkes, og er ufullstendige. Noe som kan forstås som en svakhet er at regler, rammer og taushetsplikten kan føre til begrenset innhenting av viktig informasjon. Det kan blant annet føre til at informantene ikke gikk nok i detaljer. Detaljer kan gi større og helhetlige beskrivelser av hvilke utfordringer og forskjeller deltakerne mener er problematisk for det flerkulturelle samfunnet. Det kan være at informantene ikke ønsket å prate for mye om barna sine, på grunn av man ikke ønsker å fortelle om feil barna har gjort eller lignende.

5.8 Generaliserbarhet

Når man har vurdert både pålitelighet og gyldighet i en kvalitativ undersøkelse, er det vesentlig å se på generaliserbarheten også. Den vitenskapelige kunnskapen vil ofte være generaliserbar, et positivistisk syn på samfunnsforskningen som hadde mål å finne lover om menneskelig atferd, som kunne bli generaliserbare og universelle. Hvis man ser ut ifra et humanistisk syn, er fokuset rettet mot at hver situasjon og hvert enkelt fenomen har sin egen indre struktur og logikk. Kvale og Brinkmann (2015) hevder at generalisering i kvalitativ forskning ikke omhandler universell generalisering, men går ut på å overføre kunnskap fra en situasjon til en annen. Ifølge Stake (2005 i Kvale og Brinkmann, 2010) finnes det tre ulike former for generaliserbarhet. Den første er den naturalistiske, hvor det bygges på personlige erfaringer. Den neste er en statistisk generaliserbarhet, som er basert på representative intervjupersoner som er tilfeldig valgt, noe som ikke er relevant for meg ettersom jeg har brukt et strategisk utvalg. Den siste er en analytisk generalisering, og er en evaluering av om funnene kan brukes videre som en rettleiding i andre situasjoner. Både leseren og forskeren har vurdert at disse funnene er mulig å generaliseres til en ny situasjon.

Overførbarhet er et begrep Thagaard (2013) bruker, som handler om hvorvidt den tolkningen som utvikles innenfor visse rammer i et prosjekt kan være relevant i andre sammenhenger. Her påpekes viktigheten av gjennomsiktighet i forhold til tydeliggjøring av grunnlag for fortolkninger en forsker gjør. Dette blir gjort gjennom å redegjøre for hvordan analysen gir grunnlag for konklusjonen en kommer frem til. Det er viktig at forskeren er kritisk i analyseprosessen og prøver å finne alternative perspektiver som kan gi en relevant forståelse, og igjen gjøre disse mindre relevante.

5.9 Forskningsetiske overveielser

Etiske retningslinjer gir sjeldent bestemte svar på hvilke normative valg en skal foreta seg i løpet av et forskningsprosjekt. Derfor krevde det ekstra mye av mine egne tolkninger og vurderinger, når jeg utøvde skjønn etter etiske retningslinjer (Kvale, 2004, s. 66). Som forsker må en opptre på en moralsk ansvarlig måte. Forskerens integritet, kunnskap, ærlighet, erfaring og rettferdighet spiller en sentral rolle. Forskerens etiske ansvar innebærer også å presentere data så nøyaktig og representativ som mulig (Kvale & Brinkmann, 2015).

I 2001 ble personopplysningsloven innført, og den innebar at alle prosjekter som inneholder sensitive opplysninger som behandles ved bruk av elektroniske hjelpemidler må meldes til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD). Det har blitt gjort og godkjent (Vedlegg 4).

Det er også tre andre etiske hovedpunkter som må tenkes på når en utarbeider, gjennomfører og rapporterer et forskningsprosjekt, som er informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser av å delta i forskningsprosjektet (Thagaard, 2013).

5.9.1 Informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser av å delta i forskningsprosjektet

I alle forskningsprosjekt ligger prinsippet som sier at forskeren skal ha deltakerens informerte samtykke (Thagaard, 2013). Forskningsprosjekter hvor man er avhengig av menneskelig deltakelse kan ikke settes i gang før forskeren har deltakerens informerte og frie samtykke. Hvis deltaker skulle ønske det, har de en mulighet til å trekke seg (NESH, 2016, s. 7-8). Thagaard (2013) sier at informantene har rett på å være orientert om hva deltakelsen innebærer. Fritt samtykke vil si at det skal være gitt uten press fra andre, og deltakerne har også rett til å vite formålet med prosjektet og hovedtrekkene i prosjektet.

Alle informantene mine fikk informasjonsskriv hvor det stod om de ønsket å delta i prosjektet og hva det gikk ut på. Der stod det veldig tydelig om prosjektets formål, samt skriv om informert samtykke. Blant en del av mine informanter var ikke alt like forståelig, så det førte til at jeg måtte forklare noen av dem på tamilsk. Informantene ble informert om at de kunne trekke seg fra prosjektet hvis de ønsker det.

Ifølge NESH (2016, s. 9) innebærer prinsippet om konfidensialitet at de som deltar i et forskningsprosjekt har krav på at informasjonen de bidrar med skal behandles konfidensielt. Det skal forhindres bruk og formidling av informasjon som kan skade enkeltpersoner som deltar i et forskningsprosjekt. Forskeren har det fulle ansvaret for at informantenes identitet blir anonymisert. Prinsippet påpeker også at data skal verken lagres eller gjenbrukes. Dataen skal oppbevares forsvarlig og skal slettes ved avslutning av prosjektet (NESH, 2016, s. 9).

I denne studien spurte jeg noen enkle personlige spørsmål i startfasen, som omhandlet kjønn, alder og arbeid. Det var spørsmål som handlet mest om å bli kjent med deltakerne, og for at jeg som forsker skulle se om det var noe vesentlige forskjeller på grunn av alder, kjønn og arbeid. All informasjon ble behandlet konfidensielt, og det var kun jeg og veileder som har

hadde tilgang til dette. Alle opptak ble slettet så fort det var ferdig transkribert og det ikke lenger var behov for opptakene. I prosjektet ble informantene anonymisert slik at de ikke var gjenkjennelig for eventuelle lesere, noe som alle informantene ble informert om. Det gjør at informantene i prosjektet kun heter informant og det er lagt ved et nummer for oversiktens skyld.

Ifølge NESH (2016, s. 12) har forskeren ansvar for at deltakere ikke utsettes for skade eller andre alvorlige belastninger ved å delta. Som forsker skal en handle ut fra grunnleggende respekt for menneskeverdet, samt respektere deltakernes frihet, integritet og medbestemmelser. Videre skal forskeren også reflektere over hvilke konsekvenser studien kan ha for informantene som deltar, og at integriteten til forskeren blir beskyttet (Thagaard, 2013).

I dette forskningsprosjektet ble det spurt en del spørsmål som omhandlet deltakernes fortid og deres meninger om ulike ting. For å delta i prosjektet var det nødvendig at deltakerne klarte å prate fritt om hva de mente om velferdstjenestene og hvordan de mente kultur og oppdragelse fungerer. Det er mange ulike meninger om akkurat disse tingene, og for å motvirke eventuelle konsekvenser av deltakelse, er alle informantene blitt anonymisert og empiri er behandlet konfidensielt. Det gjør at sannsynligheten er veldig liten for at prosjektet vil skade informantene på noen måte.

5.9.2 Forskningsetikk under gjennomføring av intervjuene

Forskningsetikken er også relatert til selve gjennomføringen av intervjuer. Når man gjennomfører intervjuet er først og fremst forskningsetikken knyttet til at informanten ikke skal komme til skade. Slik type forskning fører som oftest ikke til skade, men man må være klar over at det er sensitivt å snakke om ulike saker, og derfor må spørsmålene ikke være treffende på en måte som kan gjøre at det blir ukomfortabelt for informantene (Tjora 2017, 175). Tjora (2017, s. 178) påpekte at all forskning går ut på tillit mellom forsker og «den det forskes på». Som intervjuer er det viktig å ta hensyn til informanter. Tjora (2017, s. 178-179) mener at det må tas etiske hensyn når det gjelder anonymitet, men på det må gjøres på en slik måte at forskningsresultatene lar seg formidle. Mennesker analyserer data, ikke datamaskiner (Kvale og Brinkmann, 2018, s. 225, referer til (Weitzman og Miles, 1995, s. 3). Forskeren må bestemt bruke sin intellektuelle kapasitet og kreativitet. Kvalitativ analyse har behov for mye

intenst tankearbeid, sensitivitet for hva som bor i empirien utover problemstillinger og forventninger, og evne til å arbeide nøyaktig (Tjora. 2017, s. 195).

Som tidligere nevnt så ønsket jeg å ha informanter i henhold til kriteriene jeg hadde. Når jeg tok kontakt med informantene gikk jeg grundig gjennom hva det innebar å være med i prosjektet, og forklarte hvordan ting ville være, og hva som skjer med materiale i etterkant. Det gjorde at jeg kunne ta med de som ønsket og passet til prosjektet. Intervjuene varte mellom 45-70 minutter. Tjora (2017, s. 114) anbefaler at når det brukes dybdeintervjuer, bør det benyttes bruk av lydopptak og fullstendig transkribering av datamaterialet i etterkant. Jeg brukte telefonen min, som jeg undersøkte at hadde god nok mikrofon og lyd til at jeg kunne få god nok kvalitet på lydopptaket. Underveis i intervjuet valgte jeg og ikke ta notater, ettersom det ikke skulle distrahere informanten. Før intervjuet startet ble informantene informert om at lydopptaket vil bli lagret sikkert og at det vil bli slettet så raskt som materialet har blitt behandlet. Informantene ble påminnet om taushetsplikten både før, under og etter intervjuet slik at de ikke trengte å bekymre seg for at informasjonen skulle bli delt videre. Ettersom de fortalte kun fortalte egne og barna sine erfaringer, var det ikke nødvendig for meg å stoppe opptakene i løpet av intervjuene. Jeg hadde på forhånd nevnt at de helst ikke skulle prate om andre enn sine egne erfaringer. For at informantene skulle føle seg komfortabel var jeg opptatt av og ikke presse dem til å fortelle sensitive ting de ikke ønsker, og det minnet jeg dem på underveis i intervjuene, slik at det ikke kunne gi dem negative konsekvenser i ettertid (Tjora, 2017),

I intervjuguiden stilte jeg ikke spørsmål angående hvorfor de ønsket å delta i prosjektet, men det gjorde jeg muntlig. Det var positivt å høre hvorfor de ønsket å delta, og det ga mye forskjellige svar. Jeg angrer på at jeg ikke brukte dette spørsmålet i intervjuguiden. Blant annet var deltakerne motivert til å delta fordi de ønsket å være med å forbedre ulike utfordringer som oppstår for minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med ulike velferdstjenester.

Intervjuene ble utført hjemme hos enten meg eller deltakerne. Jeg spurte informantene hvor de ønsket å ha det, og jeg sa også at jeg kunne ordne et grupperom på universitet eller at vi kunne møtes et annet sted hvor det var rolig og privat. Tjora (2017) påpeker at for å legge til rette for en god og avslappet stemning er det vanlig å gjennomføre dybdeintervjuer på steder hvor informanten kan føle seg trygg, som for eksempel hjemme eller arbeidsplass.

Det neste steget var prosedyren som måtte til for å gjøre informasjonen i samtalene tilgjengelig for videre analyse.

5.9.3 Kildekritikk

Forskningsartiklene som er blitt brukt har blitt nøye vurdert. Det er flere artikler som kunne være relevante, men som jeg følte ble for gamle eller for irrelevante for å bli brukt i studien. Jeg har fokusert på forskningsartikler som er fra nyere tid. Jeg har sjekket at forskningsartiklene har brukt gode kilder og at kildene er objektive. Jeg også brukt tid på å gjennomgå artiklene flere ganger og undersøkt at opplysningene stemmer. Jeg har fokusert på at forskningsartiklene har gitt meg nyttig informasjon som har kunne styrke oppgaven.

6.0 Prestasjon av funn, analyse og drøfting

I dette kapitlet skal jeg presentere sentrale funn i min undersøkelse. Jeg har valgt å drøfte underveis i analysen av funnene mine ettersom det førte til en bedre flyt i oppgaven. Hovedfokuset mitt har vært på informantenes kontakt med velferdstjenestene, hvilke utfordringer og forskjeller som har preget informantene, kulturelle forskjeller og fokusert på hvordan oppdragelse er ulik i de forskjellige kulturene. Nærmere sagt vil jeg gå inn på hvordan informantene har opplevd ulike ting, hvor jeg drøfter i henhold til utsagn som informantene har sagt mot teorier som er relevante.

Jeg ønsker å fokusere på informantenes negative opplevelser, på grunn av da kan man se hvor forbedringspotensialet ligger. Ved å se på de negative opplevelsene kan man vurdere hvorfor det er slikt, og hva som kan gjøres for at det blir bedre andre innvandrere. Funnene fra studien min blir kontinuerlig diskutert og sammenlignet med tidligere forskning for å belyse oppgaven best mulig.

6.1 Kontakt med velferdstjenester

Min undersøkelse går inn på blant annet hvilke første inntrykk informantene mine hadde av de ulike velferdstjenestene. Det var ikke alle som hadde vært i kontakt med alle, og ikke alle husket like mye fra de ulike møtene. Opplevelsene var ulike, noen hadde noe positivt å nevne, mens andre hadde ikke like gode opplevelser. Når det kommer til minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med velferdstjenestene, er det relevant å se på hvordan intensivt foreldreskap kan påvirke deres oppfatning av og erfaringer med disse tjenestene. Noen studier har vist at minoritetsfamilier kan ha en annen tilnærming til foreldreskap og oppdragelse enn majoritetsfamilier, som kan påvirke deres samhandling med velferdstjenestene (Huang et al., 2018).

6.1.1 Barnevernet

Minoritetsforeldrene som ble intervjuet hadde lite kjennskap om barnevernet, og var lite opplyst om hvordan barnevernet fungerte. Flere visste smått om barnevernet gjennom at de hadde fått beskjed fra andre at de burde være forsiktig med barna slik at det ikke blir

barnevernssaker.

" Vi visste ikke så mye om barnevernet, annet enn at vi burde ikke havne i noe greier med dem." (Informant 3)

En annen informant sa også noe lignende.

"Det gjorde at vi fikk et møte med de vi ønsket helst å unngå å bli kontaktet av. Slikt kan skje og jeg har ikke noen problemer med det, men det ble fort litt voldsomt for oss. Vi hadde ingen erfaring med barnevernet, og hadde ikke kontroll på hvordan vi skulle håndtere situasjonen for at vi ikke skulle si noe feil." (Informant 4)

I studien til Tembo, Studsrød og Young (2021) nevner de at en tre av informantene opplevde at når de søkte hjelp hos barnevernstjenesten, ble de i senere tid etterforsket for mistanke om vold og omsorgssvikt i hjemmet. En informant i studien forteller at istedenfor å hjelpe familien så ødelegger barnevernstjenesten familien ved å blant annet vende barnet deres imot foreldrene. En annen informantene fra samme studien forteller at deres største feil var å spørre barnevernstjenesten om hjelp. Noe som egentlig skulle hjelpe familien, endte opp i et mareritt for familien. Situasjonen var endret fra å få hjelp til å kunne miste omsorgsretten for barnet deres.. Slike tilfeller indikerer at minoritetsforeldre har behov for mer informasjon om barnevernstjenesten. Når slike ting skjer kan de raskt ende med å bli fortalt videre, eller i noen tilfeller bli fortalt om i media. Det fører også til at mange minoritetsforeldre ikke ønsker å ta kontakt med barnevernet om det skulle være noe. Med den frykten som mange allerede har for barnevernet, vil det bare bli forsterket når slikt sprer seg (Tempo, Studsrød og Young 2021).

Noen av Informantene i min studie forteller at de var generelt redd så fort de ble kontaktet av barnevernet, fordi det eneste de hadde hørt var negativt. Negativet ting som blir omtalt om barnevernet er at de blant annet bare ødelegger og splitter opp familier, noe som gjør at informantene har en redsel så fort barnevernet er i bildet. I studien til Tembo (2022) forteller en av informantene om en episode som virkelig skremte informanten, Etter å ha flyktet fra hjemlandet og opplevd fæle ting som å miste et barn og mer, endte han med å migrere til Norge. Etter disse tøffe tidene, ble familien splittet da de kom til Norge. Barna ble plassert et annet sted enn foreldrene, som førte til han fikk enda en gang oppleve at familien ble splittet,

som igjen ga han traumer. Fylkesnes og Netland (2012) nevner viktigheten av å involvere foreldrene aktivt i samarbeidet med barnevernet for å øke tillit og bedre samarbeidet. For minoritetsfamilier fra Sri Lanka kan dette være spesielt relevant, ettersom de kan ha liten kunnskap om de norske velferdstjenestene, dets krav og forventninger. Å snakke med barnevernet kan være stressende for alle, og det er fort gjort å gjøre noe galt.

" Konen min ble veldig stresset og usikker, noe som fort kan skape usikkerhet hos de fra barnevernet, det gjorde at det styrket deres følelse på at noe skjer hjemme som ikke burde skje. Vi ble konfrontert med en del ting, som blant annet om vi hadde noen gang skadet barnet vårt, om hvordan vi behandler barna hjemme, måten vi snakker til dem på og om det har vært noen uvanlige hendelser." (Informant 4)

I slike tilfeller så er det fort gjort å overtenke hver lille ting, og følelsene kan ta overhånd. Ofte når man føler at man ikke har gjort noe galt og andre prøver å finne feil, så kan man fort få en reaksjon som svekker troverdigheten til informanten i denne sammenhengen. I tilfeller hvor barnevernet er involvert vil mange føle seg i knipe som de ikke vet hvordan de skal håndtere, men hvis man klarer å tenke på barnets beste så kan en se ting fra barnevernets side også, slik informanten gjorde.

"Jeg forstod at de ønsket bare det beste for barna, men ble provosert over at noe lite som en unge som svarer litt feil kan føre til så mye drama, det frustrerte meg. Jeg klarte å holde meg rolig, samtidig som jeg fikk forklart dem at alt var bra og vi aldri har gjort noe slikt. Etter litt ulike vurderinger så ordnet det seg, men de hadde i en periode kontakt med oss for å passe på at alt var greit." (Informant 4)

Selv om både mannen og konen ble frustrerte klarte de til slutt å holde roen, noe som igjen gjorde at etter undersøkelser så klarte de å få barnevernet til å forstå at det bare har vært en stor misforståelse. Hos barnevernet er det vanlig rutine å holde kontakt med familien og undersøke at alt er i orden i ettertid. Mange er dømmende ovenfor barnevernet, men til slutt er det viktig at barnevernet klarer å informere og forklare på en god måte, slik at det er enklere for andre minoriteter å forstå hvordan ting fungerer. Det gjør det enklere for foreldrene å holde seg tålmodig om kommunikasjonen fungerer slik den skal. Fylkesnes og Netland (2012) hevder at minoritetsfamilier kan oppleve stigma og diskriminering fra samfunnet og fra velferdstjenestene. Dette kan gjøre at foreldrene føler seg mistenkeliggjort og mistillitsfulle til

saksbehandlerne, som kan føre til at de ikke vil samarbeide med barnevernet. I studien til Tembo (2022) kom det frem at fem av syv foreldre opplevde at barn ble passert i akutt omsorgsplassering. Foreldrene uttrykte hvor sjokkerende og uforventet det skjedde, hvor foreldrene beskrev det som at de ble overrasket, redde og ydmyket da de ble informert om at barna deres hadde blitt plassert i omsorgen ut en tidligere involvering fra barnevernet. Informanter fra studien til Tembo (2022) forteller at de var rasende da de møtte opp hos barnevernstjenesten og forstod ingenting. Når forholdet med barnevernstjenesten starter på en negativ måte, kan det påvirke hvordan de forholder seg til saksbehandlere i fremtiden. Ifølge studien til Tembo (2022) generaliserte saksbehandlere alle innvandrere som voldelige foreldre, og at de var for fokusert på å bekrefte overgrepssanklagelser enn å faktisk etterforske sakene. For å håndtere denne utfordringen, anbefaler Fylkesnes og Netland (2012) at saksbehandlerne viser forståelse for minoritetsfamiliers opplevelser av diskriminering, og at de viser respekt og forståelse for familiens situasjon.

En informant fra min studie fortalte også om en hendelse hvor det igjen var misforståelse som førte til barnevernet ble kontaktet, hvor de følte litt at det var på grunn av det antas at utenlandske foreldre skader barna sine.

"Vi er jo utenlandske foreldre, og vi er vokst opp med foreldre slår oss som straff, men ikke på den måten og vi kunne aldri gjort noe slikt mot vårt barn. Det var en ren misforståelse, men for oss var det litt voldsomt hvordan det hele utspilte seg."

(Informant 3)

Razzaq (2020) påpeker at en av de største utfordringene for barnevernstjenesten er ulike oppfatninger i disiplin og straff. I noen kulturer kan fysisk avstraffelse, som slag eller klyp, være akseptert som en måte å disiplinere barn på. For barnevernstjenesten er det vanskelig å forholde seg til dette, når det er ulovlig med fysisk avstraffelse i Norge. Når barn kommer med skader på kroppen, kan fort skape mistanker. Det er viktig å ha et åpent sinn uansett, og ikke anta ting uten å nok fakta. Når barnet ikke klarer å forklare skikkelig hva som har skjedd, er det forståelig at man begynner å få ulike mistanker, selv om det ikke stemmer. For sikkerhetsskyld og barnets beste så er det viktig å undersøke slik at det man kommer til bunns i saken, og at barnevernet kommuniserer med foreldre på riktig måte slik at de forstår det, noe de også gjorde. Razzaq (2020) mener at for å håndtere dette kan barnevernstjenesten prøve å forstå hvorfor foreldrene mener at fysisk avstraffelse er nødvendig. Det kan være at foreldrene

ikke kjenner til andre måter å disiplinere barn på, eller er usikre på hvordan de skal håndtere uønsket atferd. Razzaq (2020) mener og at ved å samarbeide med foreldrene, kan de finne alternative strategier for å disiplinere barn. som kan gjøre at barnevernstjenesten bidrar til å forebygge vold og overgrep mot barn. Ifølge Fylkesnes og Netland (2012) kan det være utfordrende for saksbehandlere å tolke og forstå de kulturelle forventningene og forskjellene i møte med minoritetsfamilier. Dette kan føre til at er det vanskelig å etablere en god relasjon og kommunikasjon mellom saksbehandler og familien. For minoritetsfamilier fra Sri Lanka kan dette være veldig utfordrende, da det kan være mange og store kulturelle forskjeller mellom Sri Lanka og Norge.

"Det gjorde også at vi fikk lært oss hvordan vi håndterer ulike ting, og hvordan vi må få barna våre til å fortelle skikkelig hva som har skjedd slik at det ikke blir unødvendig mistanke om slikt. Vi klandret ingen for at det ble slik, fordi vi forstod at det egentlig bare gjøres for å beskytte barna." (Informant 3)

Kultur og oppdragelse spiller en del inn her, hvor ting er ulikt hva familien egentlig er vant med. Sønnen er uvitende om hvilke konsekvenser det kan føre til ved å ikke fortelle sannheten, noe som fort kan skje uansett når det er snakk om små barn. Foreldrene fikk en negativ opplevelse, men de klarer enda å se på det positive og det har gjort at i senere tid har de kunne lære barna om dette. I startfasen når familien ikke har lært seg helt hvordan velferdssamfunnet i Norge fungerer, kan det fort oppstå slike hendelser.

En lignende hendelse blir omtalt i Sethu (2023) hvor det fortelles at et barn hadde autismlignende symptomer og hadde startet å utagere. Moren passet mye på sønnen egenhånd mens faren var på jobb, og det førte til at barnehagen ble mistenkelig, ettersom sønnen ikke hadde blitt diagnostisert eller undersøkt. Moren var i tillegg gravid og hadde mye å håndtere på en gang. Etter en stund dukket barnevernet opp etter å ha mottatt urovekkende varsler om sønnen og hans forhold til moren. En ansatte i barnevernstjenesten kom ofte på besøk og observerte alt moren gjorde, selv om moren hadde problemer med å forstå alt som ble sagt, fikk hun aldri noen advarsel på hva som skulle skje. Brått en dag dro moren hjem for å snakke med sosialarbeideren, da hun senere på dagen ble informert om at begge barna var blitt tatt til barnevernstjenesten (Sethu, 2023). Det er en sak som er preget av lite kunnskap om andre kulturer. Barnevernsarbeiderne har i tillegg lite erfaring fra minoritetsarbeid, som har ført at situasjonen har eskalert slik. Kommunikasjonen har også vært alt for dårlig, hvor

det ikke har blitt gjort forsøk på å forstå hva som kan gjøres for å forbedre situasjonen, annet enn at moren ble tilbudt et kurs gjennom barnehagen.

I studiene til Tembo, Studsrød og Young (2021) påpeker en av informantene noe som er tilfelle hos flere familier. Barn som lærer seg om barnevernstjenesten kan bruke det imot foreldrene for å få en fordel av situasjonen om de skulle ønske noe. Forfatterne nevner at informanter fortalte eksempler som at barna ikke er lykkelig eller at de truer foreldrene med å kontakte barnevernet selv for å fortelle ting som ikke stemmer, kun for at de skal få viljen sin. På den måten vill barna føle seg som sjefen, og foreldrene er redd for å gjøre noe med det, ettersom de allerede har en frykt for barnevernet. Ved slike tilfeller påstår foreldrene at de uansett har tapt, fordi barnevernstjenesten ikke har tillit til minoritetsforeldre, på grunn av barnevernstjenesten tar at alle minoritetsforeldre under samme kam. Informantene fra studiene til Tembo, Studsrød og Young (2021) forteller videre at det hvis det er norske foreldre som er i kontakt med barnevernstjenesten blir de behandlet mye bedre, mens minoritetsforeldre antas som ikke gode foreldre.

En av informantene fortalte om en litt spesiell hendelse, hvor han og konen hadde diskutert og videre endt opp med å bli voldelige mot hverandre. Det var uheldig at sønnen så dette, men det la ikke informanten og konen merke til. Da sønnen dro til skolen fortalte han dette til læreren, og spurte om dette var vanlig. Da læreren svarte at det kan skje, men da skal ikke sønnen se dette. Det gjorde at læreren ble bekymret og meldte saken til barnevernet.

"Barnevernet kom da hjem til oss uten forvarsel, og stilte spørsmål om hvordan ting er hjemme. Da måtte vi gjennom en prosess hvor de stilte mange spørsmål om hvordan ting er hjemme. For vår del følte vi oss veldig dum som hadde kranglet foran sønnen vår, og forklarte det til dem. Det ordnet seg til slutt, men vi ble fulgt opp av en som kom innom senere og sjekket alt var greit. " (Informant 6)

En faktor som kan påvirke møtet mellom minoritetsfamilier og velferdstjenestene, er ulike forståelser av barneoppdragelse og foreldrerollen. Fylkesnes og Netland (2012) nevner noe av det lignende som Razzaq (2020) påpekte tidligere, at minoritetsforeldre kan ha forskjellige forventninger og normer når det gjelder disiplin og straff av barn. Det kan føre til misforståelser og konflikter med saksbehandlerne. Fylkesnes og Netland (2012) anbefaler at saksbehandlerne viser respekt for minoritetsfamiliers kulturelle bakgrunn og normer, samtidig

som de gir informasjon og forklarer om hva som er akseptabel oppførsel i Norge. Læreren i denne situasjonen må håndtere situasjonen ut ifra sin magesfølelse, og det er vanskelig vurdering å ta for henne. Ved noen tilfeller kan det være engangstilfelle, mens andre ganger kan det være verre ting som skjer. Et ungt barn som vitner dette kan påvirkes av dette i lengden, spesielt hvis det er slikt at det har skjedd flere ganger. For foreldrene så blir det selvsagt en påkjenning at barnevernet tar kontakt på grunn av slikt, for det blir mange spørsmål som blir stilt for å sjekke og undersøke om det kan være omsorgssvikt.

6.1.2 Skole

Første inntrykk av møte med skolen kan være veldig ulik, hvor man kan ha veldig positive møter, og noen kan ha et ubehagelig første inntrykk av skolen. Det handler om hvordan de ansatte klarer å kommunisere og hvor velkommen foreldrene føler seg. Det har mye å si hvilke skole og ansatte det er man møter, hvor noen har bedre rutiner på slike ting enn andre. Flere informanter var godt fornøyd med mottakelsen på skolen, blant annet gjennom at de fikk med seg en som fungerte som tolk.

" Rektoren forklarte oss mye, viste oss rundt på skolen, slik at jeg vi kunne bli kjent og forstå hvordan ting var her, slik at vi som foreldre også skulle forstå hvordan hverdagen til barnet vårt ville bli. Møte med skolen ble mer komfortabelt på grunn av vi fikk ta med en venn som på en måte var tolk for oss, og det gjorde ting enklere for oss. Det fikk mer flyt i samtalen." (Informant 1)

" Vårt første møte med skolen gikk overraskende bra. Vi var litt heldige siden på skolen hadde de en ansatt fra Sri Lanka, som var villig til å hjelpe oss å forstå ulike ting, samtidig som hun fungerte som en tolk på en måte. Det gjorde at vi forstod alt, vi fikk vite hvordan ting var. Uten den hjelpen hadde nok ting vært mye mer utfordrende for oss." (Informant 3)

Det var ikke alle informantene som hadde lært seg norsk så godt, og de som ikke brukte tolk eller venn som hjelp, kunne ha møtene på engelsk som fungerte bra for begge parter.

" Jeg ble tilbudt tolk her også, men droppet det siden den ansatte klarte å tilpasse

måten han snakket på. Han snakket rolig på engelsk mens hans brukte mye tid på å vise meg rundt og det gjorde at jeg klarte å forstå. Jeg var veldig usikker på hvordan det ville bli, men synes at det ble gjort på en veldig god måte og det gjorde at jeg ikke følte meg ukomfortabel." (Informant 5)

Når man flytter til et nytt land kan det fort være ukomfortabelt å begynne på en skole hvor de fleste er annerledes enn deg, i form av hudfarge, språk, religion og egentlig det meste. Det eneste som er likt egentlig er at man er barn. I slike tilfeller er det viktig å gi både barna og familien en trygghet slik at de føler seg velkommen fra starten, som gjør det lettere for dem å tilpasse seg det nye velferdssamfunnet. Språk og kommunikasjon er en viktig faktor som påvirker møtet mellom minoritetsfamilier og skolen. Studien av Fylkesnes og Netland (2012) viser at minoritetsforeldre ved flere tilfeller opplever utfordringer med å forstå informasjonen og kommunisere med saksbehandlerne fra barnevernet på norsk. Dette kan føre til manglende tillit og misforståelser mellom partene. Fylkesnes og Netland (2012) anbefaler at saksbehandlerne bruker enkle ord og forklaringer, og at det tilbys tolk dersom nødvendig, for å håndtere utfordringene på en god måte. Det samme gjelder i skolen hvor det er nødvendig at lærere og ansatte bruker ord som er forståelig for minoritetsforeldre som har dårlig språkkunnskap slik at de forstår hva som blir sagt. Når en ikke forstår ordentlig hva som blir sagt kan det fort føre til at i lengden vil en bare bli ferdig med praten ved å svare "ja" på alt. For at det ikke skal være tilfelle må lærere og ansatte bruke tid på å gå gjennom ting på en forståelig måte.

"Første møtet med skolen gikk egentlig også veldig fint. Jeg følte meg inkludert med en gang, og måten læreren var villig til å bruke tid for at jeg skulle forstå mest mulig, selv om jeg ikke kunne språket noe godt, vil jeg si er veldig imponerende" .. (Informant 5)

"Vi fikk vite alt veldig greit, og følte ikke at vi var noe annerledes enn resten. De var veldig glade for å ha oss her og nevnte blant annet at det er bra at skolen får inn flere med utenlands opprinnelse." (Informant 6)

For å klare å utvikle Norge til å bli et enda mer flerkulturelt samfunn hvor alle respekterer hverandre, er det sentralt at ulike velferdstjenester klarer å ta imot minoritetsfamilier på riktig måte. Blir man møtt med respekt, er det mye enklere å gi respekt tilbake til det norske

velferdssamfunnet. Alle må gjøre sin del i arbeidet for å utvikle ting i riktig retning. Studien til Rosten & Smette (2019) viser hvor viktig det er å styrke samarbeidet mellom minoritetsforeldre og skolen. Det kan være nyttig å tilby informasjonsmøter eller workshops der foreldre kan lære mer om det norske utdanningssystemet og den norske kulturen. Det kan gjøre at foreldrene involverer seg mer i barnas skolegang, samt gjøre at foreldrene kommuniserer mer med skolen. En av informantene forteller blant annet at verken han eller konen hadde noe spesiell relasjon til kontaktlærere eller andre på skolen. De eneste gangene de møtte dem var ved elevsamtaler og iblant under foreldremøter. De skulle ønske at det ble bygget en bedre relasjon mellom lærere og foreldre. Rosten & Smette (2019) nevner også at det kan være nyttig for ansatte i skolen å øke bevissthet om minoritetsforeldrenes perspektiver og erfaringer, som kan bidra til å skape et mer inkluderende og mangfoldig læringsmiljø for alle barn, uavhengig av deres kulturelle bakgrunn. Det kan også hjelpe de ansatte med å lære hverandre ulike ting om andre kulturer som gjør at alle parter utvikler seg i riktig retning

6.1.3 Barnehage

Barnehagen er noe som kan være helt nytt for mange minoritetsfamilier, fordi slik barnehagen er i Norge, er ikke slik det fungerer i andre land. Informantene som er fra Sri Lanka visste lite om barnehagen, noe som gjør det utfordrende for dem å stole blindt på tjenesten.

"Jeg var veldig redd, usikker og i tvil da jeg skulle levere jentungen i barnehagen. Alt var helt ukjent, og jeg visste ikke hvordan ting var i barnehagen her." (Informant 2)

I studien til Herrero-Arias, Lee og Hollekim (2020) hevdes det at migrasjonsforeldrene opplever språk- og kulturbarrierer når de skal kommunisere med disse fagpersonene, og dette begrenser deres tilgang til relevant veiledning. Å levere fra seg ungen sin til ukjente mennesker er ikke noe noen foreldre liker, og enda mer utfordrende er det når man selv ikke vet noe særlig om hvordan ting er i Norge. Bronfenbrenner og Morris (2006) fremhever at utviklingen av et individ ikke bare påvirkes av individuelle faktorer, men også av de ulike miljøene som individet befinner seg i, som for eksempel familien, barnehagen og skolen. Minoritetsfamilier som nylig har innvandret et nytt land eller samfunn, kan møte ulike utfordringer når de samhandler med velferdstjenester. Det kan være på grunn av språkbarrierer, kulturelle forskjeller eller manglende forståelse for hvordan velferdssamfunnet fungerer i Norge. Ved slike situasjoner kan velferdstjenestene i seg selv utgjøre en

stressfaktor for familien, som kan påvirke deres evne til å fungere godt og trives. Ifølge den sosioøkologiske modellen til Bronfenbrenner (2006) kan denne interaksjonen mellom miljøfaktorer ha en negativ innvirkning på utvikling av barnet i familien. Dette kan manifestere seg gjennom barnehage-, skole-, adferds- eller psykiske problemer. Når man jobber i de velferdstjenestene er det viktig å være oppmerksom på disse mulige konsekvensene, samt å ta hensyn til språklige og kulturelle forskjellene. Når man arbeider på steder som barnehagen, har man behov for å bygge relasjon til foreldrene, slik at både foreldrene og barnehagelærerne føler seg komfortabel. Dette fikk informanten følelsen av da hun fikk lov å være med å se seg rundt, og bli forklart i hvordan ting fungerer og kunne bli vist rundt, og til å med være med på en dag i barnehagen om det var nødvendig. Slike ting bygger tillit hos en familie som ikke vet noe om systemet. Den tilliten fører til trygghet og ro, som gjør at når foreldrene er på jobb så vet de at barnet er i trygge hender.

Øfsti og Fjørtoft (2018) nevner at barnehageansatte bør tilby informasjon og veiledning på ulike språk, invitere foreldrene til å delta aktivt i barnehagens arbeid, og tilby opplæring i norsk språk og kultur. I dette tilfelle opplever informanten akkurat dette som Østi og Fjørtoft (2018) mener barnehageansatte bør gjøre, som igjen er positivt, ettersom informantene deres ikke var fornøyd med dette. Flere av informantene i denne studien følte seg tatt godt imot i barnehagen, hvor de ble tilbudt tolk og fikk en flott gjennomgang av hvordan systemet fungerte. Det var et tilfelle som kunne blitt ukomfortabelt og ubehagelig for informantene, men som de ansatte håndterte veldig godt.

" Vi var den eneste minoritetsfamilien i denne barnehagen, så det virket litt rart i starten, men måten personalet behandlet på oss gjorde at vi ikke følte oss annerledes da vi dro derfra." (Informant 5)

En situasjon som kunne blitt negativ for familien, ble snudd om til å bli slik det bør være over alt. En annen informant opplevde en lignende hendelse, hvor det utspilte seg litt annerledes. Her fikk ikke foreldrene en spesiell god opplevelse, fordi den ansatte gjorde at foreldrene følte at barnehagelæreren ikke synes at familien passet inn i en barnehage hvor det bare var etnisk norske barn. Han virket heller ikke som han ønsket å gjøre de komfortabel, noe som førte til at de satt igjen med en utrygg og ubehagelig følelse. Dette har andre også opplevd tidligere, blant annet nevnes det i Studien til Øfsti, L. M., & Fjørtoft, M. (2018) at minoritetsforeldre opplever utfordringer i kommunikasjonen med barnehagen, spesielt når det

gjelder språkbarrierer. Dette kan føre til at foreldrene ikke alltid skjønner hva som skjer i barnehagen, og at de ikke føler seg inkludert i barnehagens miljø. Flere av foreldrene opplever også at de ikke blir inkludert i samarbeidet med barnehagen. For informanten sin del ble det heldigvis bedre, for da de skulle ha et nytt møte med barnehagen var det en annen ansatt som tok mye mere vare på dem

"Neste gang jeg snakket med de var det en annen ansatt, og han var veldig snill og grei. Jeg merket raskt han ønsket å gjøre ting enkelt for oss slik at vi var forsikret om at barnet vårt kommer til å ha det bra der, og det gjorde ting mye bedre. Jeg liker ikke å dømme folk ut ifra første inntrykk, det kan godt hende den første barnehagelæreren bare hadde en dårlig dag også, men det var bare noe rart" (Informant 6)

Bronfenbrenner & Morris (2006) nevner at en måte å adressere disse utfordringene på kan være å implementere kultursensitiv praksis i velferdstjenestene. Da vil minoritetsfamilier føle seg sett og hørt, og deres spesielle behov og kulturelle bakgrunn blir tatt i betraktning. Dette kan bidra å føre til redusert stressnivå og forbedret samspill mellom familiene og velferdstjenestene. På denne måten er det mulig å sikre at barnets utvikling og trivsel blir ivaretatt på best mulig måte. Å få en opplevelse slik informanten over opplevde, av at en ikke er velkommen, og at en ikke passer inn et sted hvor alle er velkomne, skal være tilfelle. Slikt burde nok informanten informert om til en leder i barnehagen, selv om det kan være det bare var et engangstilfelle. Det er godt og vondt å se hvor stor forskjell det kan være på ansatte innad i samme arbeidsplass. Sævik & Fandrem (2022) forteller om hvor vanskelig prosessen med å tilpasse seg en ny kultur er. Akkulturasjonsprosessen handler om akkurat dette, og ved slike eksempler som her kan det ha ganske negative konsekvenser, blant annet kunne det påvirket informantens psykiske helse. Når man føler seg avvist kan det føre til akkulturasjonsstress som videre kan gjøre at ene opplever symptomer på depresjon, angst og søvnforstyrrelser (Sævik & Fandrem, 2022).

Å sette barnet i fokus, og vise hvor mye man bryr seg om barn er essensielt når man skal arbeide i barnehage. Når det kommer nye foreldre til barnehagen, uansett hvor man er fra, så er det viktigste at barnet er i trygge hender. Det er de ansatte i barnehagen sin jobb at foreldrene skal ha den følelsen. Ingen foreldre lar barnet sitt være et sted der de ikke føler det er trygt for barnet, både psykisk og fysisk. Første inntrykket har alt og si, og når inntrykket blir slik som informanten under nevner har barnehagen gjort en god jobb.

" Jeg ble veldig positivt overrasket over hvordan barnehagen fungerte, eller i hvert fall hvordan de ansatte i barnehagen." Informant 2)

6.1.4 Helsestasjon

Bronfenbrenner & Morris (2006) påpeker en viktig faktor å ta hensyn til i den bioøkologiske modellen, som er konteksten familien befinner seg i, inkludert sosiale, økonomiske og politiske faktorer. I disse faktorene kan minoritetsfamilier møte utfordringer, for eksempel økonomisk usikkerhet, arbeidsledighet eller diskriminering, som kan påvirke deres evne til å gi barna sine det de trenger for en sunn utvikling. Samspillet med velferdstjenestene kan også påvirkes av dette. Når minoritetsforeldre blir spurt om hvordan ting går, kan de ofte unngå å fortelle ting for de skammer seg, for eksempel at de sliter med økonomien. Det kan gjøre ting verre enn det egentlig er, ved at ansatte i helsestasjonen kan tro noe verre som skjules. En annen viktig faktor som Bronfenbrenner & Morris (2006) nevner er at velferdstjenestene som minoritetsfamiliene er vandt med i sine land, fungerer på ulik måte enn de gjør i Norge. Dette skaper utfordringer for minoritetsfamilier når de prøver å navigere og samhandle med disse tjenestene. En kultursensitiv tilnærming som tar hensyn til minoritetsfamiliens bakgrunn og kultur kan hjelpe til å skape en mer positiv og produktiv samhandling med velferdstjenestene. Det er viktig å anerkjenne minoritetsfamiliers enestående kulturelle bakgrunn, forståelse av utvikling og oppdragelse, samt å være åpen til å lære av deres erfaringer og perspektiver.

Når barn har samtaler med ansatte i både helsestasjon, skole og barnehage kan de fort snakke veldig åpent om ting, og fortelle om ting de tenker er helt vanlig. Alle ser ikke ting på samme måte så det kan fort føre til at andre uten i fra oppfatter det på ulike måter For minoritetsfamilier fra Sri Lanka er det mange kulturelle normer og verdier som er ulik norske. Kvello (2007) forteller om vanskeligheten rundt det å vurdere hva som er god omsorg, sammenlignet med det som handler om omsorgssvikt og mishandling. Når det er ekstrem form for svikt, kan det være enkelt å være enig om. Å skille mellom hva som vurderes som godt nok, og hva som er tilstrekkelig er mer utfordrende (Kvello, 2007). Hva som er god omsorg oppfattes ulikt i Norge sammenlignet med Sri Lanka. Uten å være klar over det kan en liten samtale føre til noe mye større, men som oftest så kommer sannheten frem til slutt. Ene informanten fortalte om et typisk eksempel på akkurat det.

" Vårt første møte med helsestasjonen var ikke så bra egentlig, vi ble spurt en del spørsmål om hvordan ting er hjemme og om alt var bra med sønnen vår. De hadde følt at noe ikke stemte og at sønnen vår hadde gitt tegn på at ting ikke helt stemte hjemme, eller lignende. Det gjorde at møtet ble litt ekkelt for vår del. Det hadde ikke vært noe spesielle ting som hadde skjedd, men eldste sønnen vår kunne være litt rampete til tider, og kunne fort svare på spørsmål på en måte som gjorde at det virket som noe var galt. For hans del var det mest for gøy fordi han likte å være rampete. Han kunne i etterkant le og si til oss hjemme att han hadde sagt noe på tull, men det kan raskt tolkes annerledes." (Informant 4)

Dette tilfelle førte dette videre til en prat med barnevernet som til slutt ordnet seg. Slike situasjoner er veldig vanskelig å vurdere for ansatte i helsestasjonen, siden det er ingen som ønsker at familier skal havne i barnevernssak. Som følge av en slik hendelse kan det føre til at foreldre ikke lenger har tillit til helsetjenesten. Ved noen tilfeller vil det være dumt å ikke ta saken videre, men det vil alltid være en vanskelig sak å vurdere, men det ordner seg oftest. I artikkelen til barneombudet (2013, s. 31) nevner de at skolehelsetjenesten må rapportere inn helsetilstanden til barn og unge. De mener at helsesøstrene sitter med en unik kunnskap om hvordan barn og unge har det i kommunen. Barneombudet (2013, s. 31) sier at ansatte i skolehelsetjenesten ikke sier ifra angående risikofaktorer i nærmiljøet eller hvilke barn og unge de møter.

Flere informanter nevnte at de føler helsestasjonen sin oppgave hovedsakelig var å passe på at alt var greit med barna, og fokuset virket å ligge på barnas beste da de ble spurt spørsmål fra helsestasjonen. Det ble også kommentert at de virket å være veldig nysgjerrig på hver lille ting, og at de følte seg litt angrepet av spørsmål.

" Helsesøsteren som arbeidet på helsestasjonen ved skolen hadde en tendens til å undersøke små ting veldig nøye. Hun stilte mange spørsmål hvis det hadde skjedd noe. Barn kan fort skade seg både på fotballbanen, sykkel og alt annet slik som alle andre, men det virket som at hun følte det var andre ting, noe det ikke var." (Informant 7)

Barneombudet (2013, s. 27) skriver at skolehelsetjenesten har mange oppgaver, og flere av oppgavene er det ikke sikkert de kvalifisert til. Deres jobb blir da å klare å identifisere hvem som har behov for spesialisert helsehjelp og henviser til riktig instans. Barneombudet (2013, s.

27) frykter at dagens henvisningsordning kan føre til at barn får senere hjelp enn nødvendig. Skolehelsetjenesten passer på at alle barn og unge har det bra, og det gjør at iblant må ta tøffe avgjørelser som å sende saker videre til barnevernstjenesten. Elever som barneombudet (2013, s. 27) kom i kontakt med nevnte at det er viktig at de som jobber i skolehelsestasjonen må ha kunnskap om psykologi, unges psykiske helse, vold og overgrep. Når det kommer til familier som ikke er etnisk norske, er det mange som antar at det er vold i oppdragelsen. Det gjør at når helsepersonell kommer i kontakt med minoritetsforeldre eller minoritetsbarn vil noen gjøre antakelser om vold, og eventuelt undersøke om det kan stemme.

Som minoritetsfamilier fra land som Sri Lanka, kommer man til Norge med veldig lite kunnskap om blant annet helsestasjonstjenesten. De første møtene med helsestasjonen blir preget av lite forståelse på grunn av utfordringer med språket. Det er ikke like mye fokus på barnets helse i Sri Lanka som det er i Norge. I Norge er det veldig mange som passer på at alt er bra med barn, mens i Sri Lanka så handler det mest om å passe på sitt eget barn, i tillegg har man lærere på skoler som følger med. Å ha en tilværelse hvor du har mange som passer på barnet er veldig ulikt for foreldre fra Sri Lanka, selv om det er positivt vil det være noe å tilvende for dem. Selv om flere følte seg angrepet av spørsmål og usikre da de fikk mye spørsmål, var det også flere som hadde gode inntrykk av helsestasjonen.

" I forkant hadde jeg forventet de kunne anta ulike ting, på grunn av vi var nye i det norske miljøet, men de var veldig imøtekommende, hvor de var positive som jeg satt veldig pris på." (Informant 2)

En annen av informantene fra min studie forteller at de hadde fått sin første unge i Sri Lanka, men når de fikk sin andre unge i Norge opplevde de mye kontakt med helsestasjonen. Dette var ikke vanlig praksis i Sri Lanka hvor du ikke hørte noe spesielt fra sykehuset eller andre så fort du var dratt derfra. For deres del var det veldig rart at helsestasjonen skulle komme og undersøke ting i hjemmet, og skulle komme på kontroll besøk mange ganger i etterkant. Informanten forteller at det gjorde dem stresset og usikre, og de klarte aldri å bli komfortabel med det. Det gjorde at dem var redd for at de skulle bli fratatt omsorgen for barnet deres. Norsk Helseinformatikk (2023) skriver at helsestasjonen vurderer barnets helse på fastsatte tidspunkter de første leveårene. De skal ha 14 hjemmebesøk til nyfødte, og deres oppgaver handler om helseopplysning, helseundersøkelser og råd og veiledning til foreldrene. Norsk Helseinformatikk (2023) nevner flere mål, men de mest sentrale er at foreldre skal opplever

mestring i foreldrerollen og forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt. Å oppdra barn kan være utfordrende for alle foreldre, og i hovedsak så gjør helsestasjonen foreldre en tjeneste ved å passe på og undersøke at alt er slik det skal være. Barnas helse er viktigst, og hvis det er behov for endringer i oppdragelsesmetoden så kan helsestasjonen være med å gi forslag til hva som kan gjøres for at det skal bli bedre. Hvis det skulle være flere tegn for omsorgssvikt kan det bli tatt mer alvorlige vurderinger og tiltak.

6.2 Forskjeller og utfordringer til Sri Lanka

Det som alle nevnte som en klar utfordring var språk og kultur. Når man flytter til et land som er så forskjellig fra sitt eget vil det bli mange utfordringer rundt dette. Å forstå folk som har et annet språk og tillegg et annet kroppsspråk er ikke alltid lett.

" Språk har vært det klart største utfordringen, det har blitt mye bedre enn det var, men jeg skulle gjerne klart meg enda bedre." (Informant 1)

Når man møter helt nye folk så vil man reagere på alt små ting, og man kan fort anta ting som ikke stemmer. Eriksen og Sørheim (2006) nevner akkurat dette med at kulturforskjeller ofte skaper kommunikasjonsproblemer, men mener at kulturforskjellene ikke trenger å fjernes for at man skal klare å forstå hverandre. På den måten kan man snakke med dem og ikke til dem (IMDi, 2016). Når språk blir et problem kan det føre til problemer innenfor jobb, skole og generelt alt i hverdagen. Det er ikke en enkel tilpasning, og det kan være ekstra utfordrende for barn som er ung og akkurat har lært seg et annet språk.

"For min eldste sønn så tok ting lang tid å bli vandt med etter som han hadde gått på skole i noen år i Sri Lanka. Det gjorde at han synes alt var vanskelig og ble mye lei og sur de første årene. Det førte til vi måtte passe litt ekstra på han og hjelpe han å klare å tilpasse seg." (Informant 7)

Flere av informantene ble spurt om de hadde behov for tolk i møte med velferdstjenestene. For noen av informantene klarte de å løse det på ulike måter, men informantene satt pris på muligheten til å kunne få tolk. En av informantene nevnte blant annet at de er veldig glade det er et slikt tilbud i Norge som kan hjelpe mange minoritetsfamilier i startfasen, når språket kan

være veldig utfordrende. I en undersøkelse som IMDi (2008) mente nesten halvparten at det burde være bedre rutiner for bestilling av tolk. I undersøkelsen hadde seks av ti saksbehandlere sagt at det er opp til informantene om de skal bestille tolk, Det første møtet med ulike velferdstjenester vil alltid være utfordrende for mange minoritetsforeldre, på grunn av mange de verken kan norsk eller engelsk når de kommer til Norge. Noen kan delvis engelsk, men mange har behov for muligheten for tolk. Det vil også være utfordrende for saksbehandlere, som burde selv også vurdere hvor mye behov det er for tolk for at begge parter skal kunne kommunisere forståelig til hverandre.

En annen sak informantene nevner er at det å ha mørk hudfarge blant veldig mange lyse, var en spesiell tilvenning i seg selv. De fikk en følelse av at de ikke hørte helt hjemme her, og ble iblant møtt med blikk som gjorde det ubehagelig. Ting som ble nevnt til dem var også ikke noe som gjorde saken enklere.

"Jeg fikk et godt inntrykk av skolen etter møte med rektoren, men ble litt mer usikker da vi snakket med læreren. Læreren var tidlig bekymret for at flere av barna tidligere hadde nevnt at de aldri hadde møtt mørkhudede barn." (Informant 7)

Å være åpen og ærlig er en god egenskap, men i noen tilfeller kan det være bedre å formulere ting på en måte som ikke skaper frykt og usikkerhet. Selv om det ikke er noe vondt ment med det, og man bare vil familien skal være oppmerksom på det, kan det gjøres på en bedre måte. Informanten nevner også at det hadde vært flere hendelser, og at det var overraskende.

"Å være mørkhudet i Norge viste seg også å være mer utfordrende enn jeg hadde trodd. Det er en del personer som ikke helt liker mørkhudede personer, og det har gjort at vi har opplevd en del rasisme rundt om. Små kommentarer her og der, også har jeg merket at vi blir behandlet litt annerledes ulike steder." (Informant 7)

Rasisme og diskriminering er et relevant tema enda. Det påvirker mennesker mer psykisk enn det mange forstår. Folk blir behandlet annerledes, og det går ut over deres selvfølelse. Imsen (2000, s. 235) sier at trygghetsbehovene handler om sikkerhet, avhengighet, stabilitet og trygghet. samt at angst er noe som kan ødelegge for dette. Når innvandrere opplever rasisme fører det til at tryggheten deres ikke finnes. Man føler seg angrepet av andre som ser

annerledes ut enn deg, og du blir diskriminert som at du er mindreverdig. Det gjør at man føler seg utrygg, usikker og lei. Hvis man ikke føler seg trygg vil det gjøre at man ikke klarer å komme seg videre opp mot de sosiale behovene som er nødvendig. De sosiale behovene spiller inn ved at man får kjærlighet og tilhørighet til samfunnet rundt seg (Imsen, 2000, s. 235). Når en opplever rasisme og diskriminering vil det føre til at man ikke føler seg velkommen i velferdssamfunnet man er i, og det vil føre til at man ikke opplever kjærligheten fra medmennesker rundt for å klare å oppnå anerkjennelse. For å ha et godt og fullverdig liv, så mener (Imsen, 2000, s. 235) at selvrealisering må oppnås. Veien til selvrealisering er ikke enkel, og alle hinder på veien fører til at det vil ta lenger tid. Noen mennesker klarer aldri å oppnå det. Når man oppnår selvrealisering vil det si at en får ut sitt fulle potensial. For eksempel hvis man er god i fotball, har man muligheten til å bli profesjonell fotballspiller, slik at man kan leve av det, men på grunn av ulike hinder som rasisme, kan det føre til at man gir opp muligheten. For en tamilsk innvandrer i Norge kan det være veldig utfordrende hvis personen opplever rasisme og diskriminering. Selvtilliten til vedkommende vil være lav, som vil gjøre at prestasjonene på fotballbanen aldri er bra nok i forhold til hva vedkommende egentlig kan prestere. Det er vesentlig at i alle sammenhenger må man være forsiktig med hva man sier. Ulike personer takler ting på forskjellige måter, og i verste fall kan det være til at vedkommende mister livsgleden sin.

Kjønnsroller spiller en sentral rolle i barneoppdragelsen i både Norge og Sri Lanka.

En av informantene nevnte at det meste var forskjellig i forhold til Sri Lanka, hvor han fokuserte mest på det med at det er rart å leve i et land hvor både mannen og konen skal arbeide like mye, og det kreves mye mer å være kvinne i Norge. I Sri Lanka har de klart seg fint med kun mannen som arbeider mens i Norge fungerer det dårlig med den ordningen. Det er heller ikke slik samfunnet fungerer i Norge. I Norge arbeider både mor og far, barna sendes i barnehagen eller skolen, og da skal det være mulig for begge å forsørge familien. I Norge betales også menn og kvinner likt i lønn hvis man har lik stilling og alle andre forutsetninger er like. Norge er kjent for å være et av verdens mest likestilte land, mens Sri Lanka har lang vei å gå når det gjelder likestilling mellom kjønnene. I Sri Lanka opplever det ofte diskriminering på arbeidsplassen, generelt lavere utdanningsnivå og mindre makt og innflytelse enn menn har i samfunnet.

Fylkesnes og Netland (2012) påpeker at man må ta hensyn til minoritetsfamiliers individuelle situasjon og behov. Minoritetsfamilier fra Sri Lanka kan ha annerledes utfordringer og behov,

avhengig av faktorer som flyktningbakgrunn, språkkunnskaper og tilgang til ressurser. Derfor kan det være behørig å tilpasse tiltak og tjenester til den enkelte families situasjon og behov. For å sikre best mulig praksis i møte med minoritetsfamilier fra Sri Lanka, kan det være smart å øke kompetansen og kunnskapen om kultur og språk blant saksbehandlere og andre velferdsarbeidere. For å tilpasse best mulig kan det være nødvendig å utvikle tiltak og tjenester som er tilpasset minoritetsfamiliers behov og situasjon. Sævik og Fandrem (2022) angir at en person som har emigrert til et nytt land oppleve ensomhet, språkvansker og kultursjokk i starten, men etter hvert kan vedkommende lære seg språket og kulturen og føle seg mer hjemme. Dette kan føre til bedre sosial tilknytning og integrasjon. En informant i studien til Tembo (2022) forteller om hvordan bosettingsutfordringer, hvor personen slet kraftig med tilpasningen i Norge. Tembo (2022) forteller at informanten hadde problemer med å lære seg språket, følte seg ensom og ikke klarte å få seg jobb. Informanten fortalte da at saksbehandlere hadde sammenlignet henne med norske alenemødre, noe hun følte var helt feil ettersom hun hadde andre forutsetninger med støttesystemer som ikke informanten hadde tilgang til. Å flytte fra til et helt nytt land og velferdssamfunn er ofte en påkjenning for alle, og det er ikke annerledes for barn. Når barn blir dratt fra et miljø de har tilvendt seg, kan det føre til at det tar lenger tid å tilvende seg noe nytt. Det er ikke alle som håndterer en ny tilværelse. Som foreldre må man da tilpasse ting slik at de får det til å fungere, slik som informanten nevner.

"Datteren vår håndterte ikke det å flytte til Norge like godt, og ville veldig lenge bare flytte tilbake til Sri Lanka. Det gjorde det ekstra utfordrende for oss når hun ikke klarte å bli vandt med det norske miljøet. Det fører til at vi må bruke mer tid med henne, samtidig som både jeg og konen min trenger å jobbe for at vi skal ha god nok lønn til å leve et godt liv her." (Informant 6)

Hvis barnet sliter med å tilpasse seg det norske miljø, vil det også være fare for at barnet ikke har det bra på skole eller barnehage. For at foreldre skal klare å leve et vanlig liv, er det nødvendig at de klarer å fylle behovene til barnet. Barna lærer seg norsk ofte raskere enn minoritetsforeldre. En kjent utfordring for minoritetsforeldre er at de ofte sliter med å hjelpe barna med skole i startfasen. Alle bøkene står skrevet på norsk, og lesing kan være ekstra utfordrende for mange minoritetsforeldre. Det vil igjen påvirke barna på skolen ettersom de er mer avhengig av å klare seg selv enn de fleste andre barna.

"De siste årene når barna har gått på skole, så har det vært en del utfordringer, blant annet ved at jeg og konen min ikke har helt klart å hjelpe de så mye med ulike skoleoppgaver." (Informant 6)

Å flytte fra et fattig land til et rikt land er ganske krevende. Det er mange ulikheter, hvor blant annet mote, klær og utseende har større betydning i et rikt land. Det er mye forskjellige mennesker, flere kan føle seg bedre enn andre. Mennesker fra andre kulturer kan fort dømme deg ut ifra hva en går med. Noen klarer å ikke bryr seg, andre bryr seg veldig. Det kan fort føre til at en føler seg presset til å gå bedre kledd, på grunn av andre gir deg blikk og kommentarer for det du går med. Friberg (2020) påpeker i sin studie at minoritetsforeldre fra blant annet Sri Lanka ønsker å integrere seg i det norske samfunnet, men samtidig ønsker å opprettholde sine kulturelle verdier og normer. Dette kan raskt føre til konflikter mellom foreldre og barn, spesielt når det kommer til klesstil, fritidsaktiviteter og kjønnsroller. For eksempel kan noen foreldre være bekymret for at barna deres kler seg utfordrende, eksempelvis for kort kjole. Det kan også være at barna deltar i fritidsaktiviteter som ikke er forenlig med familiens kulturelle verdier. En informant tok opp noe lignende, bare at her reagerte barna på hva foreldrene gikk med. Da har barna blitt påvirket av andre rundt seg til å føle at en må gå finere kledd offentlig.

"I Norge føler jeg meg litt presset til klesvalg og hvordan jeg går offentlig, ettersom det er ganske høy standard her. Norge er et rikt land, men klærne man går med trenger ikke være dyre, men jeg føler det er ting jeg ikke kan gå med her eller sende barna mine med. Det er ikke noe jeg følte i Sri Lanka. Jeg kan høre sønnen min si at "Mamma, ikke gå slik, det går ikke her", og da blir jeg litt flau og tenker "jeg kunne gjort det i Sri Lanka, og ingen hadde reagert"." (Informant 5)

Norge er et veldig renslig land, et land som har mye ro i gatene og folk har mye respekt for hverandre. Hvis det er mange til stede vil man snakke lavt og høflig for å ikke forstyrre andre, men det er ikke like vanlig alle andre steder. Måten en prater på i Norge er mer direkte og åpen, mens kommunikasjonsstilen i Sri Lanka er mer indirekte og høflig. Det vil si at man i Sri Lanka er mer opptatt av å ikke være for konfronterende og sårende, mens i Norge er det mer akseptert å være direkte og frekk. Det er fort gjort å ha mange uvaner, og det har også mange fra Norge. For personer fra andre land er det også noe å tilpasse seg, og ikke alle klarer å forstå hva de gjør feil, uten at man får beskjed om at slikt må man ikke gjøre. Det er en

vanesak som man tar med seg til et annet land, men som ikke passer inn i det nye velferdssamfunnet.

"I Sri Lanka kan man høre folk prate og diskutere et stykke unna, og det er helt vanlig der, mens i Norge merkes man raskt folk snur seg om man ikke holder "den offentlige roen"." (Informant 5)

En av informantene tok opp en utfordring som muligens går litt under radaren for mange. Det er mye som tilsier at mange opplever det samme når det kommer til arbeidssituasjon. Kvinner som innvandrer til Norge, sitter ofte med mindre digital kunnskap enn menn.

" Konen min er veldig flink praktisk, men sliter blant annet med å gjøre ting på datamaskin. Hun har hatt ulike jobber hvor hun ikke har klart å beholde jobben fordi det har blitt for utfordrende for henne når det kommer til å arbeide på datamaskin. Selv om hun forstod og klarte å skrive delvis engelsk, så klarte hun ikke helt å få det til å fungere." (Informant 7)

Bønnhoff (2019) forteller at mødre med høy digital kompetanse foretrekker digital kommunikasjon med velferdsinstitusjonene, blant annet på grunn av det kan være tidssparende. De mener det er mye mer praktisk å ta kontakt med for eksempel NAV gjennom internett, enn må ringe og måtte vente på å komme gjennom. Mødre som har lav og middel digital kompetanse har derimot slitt med å finne ulike skjemaer på nav.no, og har blant annet måtte skrive dem ut for å levere det manuelt (Bønnhoff, 2019). En av informantene forteller at det å håndtere de fleste velferdstjenestene gjennom innlogging på internett er veldig utfordrende for innvandrere som kommer fra land som har lav digital kompetanse, som for eksempel Sri Lanka. Informanten vet at det er mulig å ordne ting med papir, men mener at det legges ikke godt nok til rette for dem som sliter med den nye digitale verden. En av informantene i studien til Bønnhoff (2019) forteller at det oppstod problemer med utbetaling av støtte fra NAV, og at det var veldig utfordrende å finne ut hva problemet var, på grunn av en blanding av språk og elektronikk. Mange innvandrere mødre fra lav digitaliserte land kommer til Norge med minimal digital kompetanse, ettersom de fleste mødre i de landene hovedsakelig gjør husholdning og passer barna. Bønnhoff (2019) nevner at flere av mødrene fikk mulighet til datakurs og voksenopplæring som skulle hjelpe dem i å få digital kompetanse og bedre språkkunnskap, noe som er positivt. Det hjelper dem i veien videre for

å finne arbeid eller eventuelt ta utdanning. Å søke jobber og stønader går for det meste digitalt, noe som gjør at innvandrere er avhengig av å utvikle sin digitale kunnskap mer nå enn noen gang tidligere, men det krever at man selv også er villig til å gjøre det som trengs for å få den kunnskapen. Bønnhoff (2019) forteller at en med høy digital kunnskap bruker Nav til å søke på nye jobber som blir ledig hver dag. Det gjør at den personen har mange flere muligheter enn en person som har lav digital kunnskap.

Et av de siste spørsmålene som ble spurt informantene var om hva de mente skulle til for at det skulle bli færre utfordringer i møte mellom ansatte i velferdstjenestene og minoritetsfamilier. Det er noe som kontinuerlig arbeides med, som de fleste ønsker å finne svar på. Problemet er at uansett hvor mye man ønsker at det ikke skal bli utfordringer der, vil det alltid være noe på grunn av alle er ulike. Minoritetsfamilier som kommer fra Sri Lanka, oppfører seg annerledes enn de fra Pakistan. Mange likheter, men mange ulikheter. Det er også mange ulikheter på personer fra Sri Lanka, så selv om man lærer seg litt om kulturen fra Sri Lanka, vil de ansatte møte andre utfordringer. Det er en del av det å jobbe i velferdstjenester som barnehage, helsestasjon, skole og barnehage. En av informantene kom uansett med kommentar til hva som kan gjøres.

"For at det skal bli færre utfordringer må ansatte i velferdstjenestene sette seg inn i hvordan ting er blitt nå, hvordan de ulike kulturene håndterer utfordringer slik at når det oppstår ting, så er de villig til å høre på og forstå hva som foregår. Problemet er hvis man er låst til hva som er rett og galt i slike situasjoner. Da kommer man aldri til å klare å godta det "nye flerkulturelle samfunnet"." (Informant 6)

Før Norge ble et flerkulturelt samfunn, var de aller fleste kristne. I Norge har man nå alle ulike religioner, og de praktiserer på ulike måter. Under ramadan så ber muslimene veldig mye, noe som kan gjøre det utfordrende for barn som går på barne- og ungdomsskole som ønsker å be. Her er det behov for å legge til rette for at de som ønsker å be, skal få tid til det, selv om det skulle gå ut over litt av undervisningstiden. Det handler om å klare å utvikle seg i riktig retning.

6.3 Kulturelle tradisjoner

Norge har blitt et flerkulturelt samfunn som er i kontinuerlig utvikling. Ifølge Seeberg i Aadnesn (2012) er multikulturalisme et begrep som brukes når en skal beskrive det å ha toleranse for forskjeller i ulike kulturer i samfunnet. Begrepet forstås som at alle skal få beholde sin identitet og kultur i et flerkulturelt samfunn. Ved slike tilfeller må hver situasjon og hver problemstilling vurderes hver for seg. En må vurdere hvordan det påvirker barnet og hva det gjelder. En av informantene nevnte at selv om man flytter til et helt nytt land hvor samfunnet og kulturen er annerledes, er det viktig for dem å ta vare på sin egen kultur og ulike tradisjoner de har. Sævik og Fandrem (2022) nevner at integrasjon innebærer å tilegne seg både majoritetskulturens og ens egen kulturs praksiser, verdier og normer, og gjennom det skape en ny hybridkultur. En del nordmenn har ved flere anledninger uttrykt i ulike medier at når en flytter til Norge så skal en legge vekk sin opprinnelige kultur helt. Sævik og Fandrem (2022) forklarer at det kalles separasjon. Det er veldig sjeldent at noen som er født i en annen kultur, tar fullstendig avstand fra den kulturen, og ikke har noe kontakt med majoritetskulturen. På en eller annen måte vil foreldre alltid prøve å holde litt på kulturen sin. Videre forteller Sævik og Fandrem (2022) at akkulturasjonsprosessen ikke nødvendigvis er en lineær prosess, men at det kan være en kontinuerlig prosess som med tid kan endre seg. Ved noen tilfeller kan individer bevege seg fra assimilasjon til integrasjon, eller fra separasjon til integrasjon, det avhenger seg av situasjonen og erfaringer vedkommende har. Selv om barna skal vokse opp i helt andre omgivelser enn de selv gjorde, ønsker en å videreføre sin kultur til sine arvtagere. Informanten kom med et godt eksempel på dette.

"Vi har noen tradisjoner vi ønsker å holde på selv om vi bor i Norge, blant annet det at vi ønsker barna våre skal klare å ta vare på den tamilske kulturen og ikke glemme våre røtter. For at de skal klare det, så sender vi de blant annet på tamil skole hver lørdag, noe som ofte skaper litt utfordringer for sønnen min som går på fotball. Det gjør det utfordrende for meg og sønnen min, fordi vi føler oss til flau når vi iblant må droppe ting med fotball laget fordi at sønnen min for eksempel må på tamil skole på grunn av en skole-prøve. Det fører til at iblant sier vi at sønnen min er syk. Sønnen min ønsker heller å gå på fotball enn å gå på tamil skole, som igjen fører til at det blir dårlig stemning hjemme. Det har gjort at vi nå har bestemt at sønnen vår ikke trenger å gå like ofte på tamil skole, hvis det er noe fotball ting som skulle oppstå." (Informant 6)

Her oppstår det kulturkrasj ettersom de ulike kulturene gjør det vanskelig for informantens familie å vurdere hva som er riktig å gjøre. Foreldrene ønsker at barna skal klare seg i begge kulturene, men det er ikke alltid det lar seg gjøre så mye som man skulle ønske. Informanten vil integrere seg. Integrering handler om at opprinnelseskulturen blir sett på som likeverdig som den nye kulturen (Sævik & Fandrem, 2022).

For velferdstjenestene oppstår det en del utfordringer når det kommer til personer med annen etnisitet. En av informantene fortalte om opplevelser hvor ansatte hos tjenester ikke helt har forståelse for andre kulturer, og prøver å få dem til å endre kulturen sin til norsk. Det er ikke noe som er aktuelt for mange innvandrere, som er i de fleste tilfeller opptatt av å integrere seg. Ved noen tilfeller kan det virke som nordmenn tenker at deres kultur er den eneste som er bra og fungerende i samfunnet, og at hvis man skal bo i Norge må man glemme sin gamle kultur. Istedenfor å erstatte en kultur med en annen, så trengs det å klare å finne en ordning hvor et flerkulturelt Norge fungerer. Som ansatt i ulike velferdstjenester mener en av informantene at det trengs mer kunnskap om ulike kulturer, for at man skal klare å vise forståelse.

"Norge er ikke lenger det landet som har 99% etnisk norske, ting er blitt helt annerledes og en klarer ikke å håndtere kulturforskjellene hvis en ikke er villig til å sette seg inn i ting. De må vite litt hvordan ting faktisk fungerer andre steder, slik at det går an å tolke ting ut ifra kontekst." (Informant 1)

En annen informant nevner også noe av det samme.

"Det viktigste for dem er å få mer kunnskap om alle andre kulturer. Nå som Norge har mange innbyggere fra andre land så trengs det kunnskap om mange ulike kulturer slik at man kan forstå seg på hvordan ting fungerer hos andre. Det kan også være nødvendig å ansette personer som har erfaring med andre minoriteter slik at de også kan hjelpe andre ansatte til å lære." (Informant 4)

Ansatte med minoritetsbakgrunn fra Asia, Afrika eller Midtøsten vil kunne ha erfaringer fra ulike kulturelle vaner og oppdragelse metoder. Det vil gjøre at saken som omhandler personer med minoritetsbakgrunn bli sett med et åpent sinn, samtidig som de kan dele og forklare historier som kan opplyse andre ansatte om ulikheter som de kanskje ikke er klar over. Det vil

utvikle velferdstjenestene i riktig retning. En informant nevnte en sak som gikk fra helsestasjonen, videre til barnevernet og til slutt ble henlagt, men den saken mener informanten mest sannsynlig ikke hadde hendt om de ansatte hadde hatt minoritetsbakgrunn eller bedre erfaring.

"Episoden med barnevernet og helsestasjonen er nok ikke slik tilfelle hadde vært om det hadde vært ansatte som har vært borti lignende episoder tidligere, men når man opplever noe nytt så kan man raskt konkludere feil." (Informant 4)

En av informantene nevnte at det hadde vært episoder hvor de ikke hadde følt seg inkludert på foreldremøter og andre lignende ting som var i regi av skolen. For minoritetsforeldre vil det oppstå en del utfordringer de første årene uansett hvor godt ting tilpasses. Det er ikke alt som kan gjøres noe med, men når man arbeider i skole og barnehage er det betydningsfullt at alle blir inkludert. Av å til trengs det bare en liten hjelpende hånd fra en lærer for at alle skal føle seg inkludert.

Ask Og Eide (2018, s. 205) forteller at kulturalisering kan fremme diskriminering av etniske minoriteter. Ved kulturalisering antas det at for eksempel hvis en mann fra Sri Lanka spiser med henda, antas det at alle menn fra Sri Lanka gjør det. Slik kulturalisering fører til at minoritetsfamilier som velger å følge mer norske tradisjoner, vil føle at majoriteten i Norge har en annen fortolkning av hvordan de er. Alle fra Sri Lanka er ikke like, og mange klarer å endre og tilpasse seg norsk samfunn raskt. De klarer å endre vanene sine til at de gjør mye av det samme som etnisk norske. Majoriteten av innvandrere fra Sri Lanka oppfører seg annerledes, som fører til at de som klarer å leve etter norsk kultur og tradisjoner kan føle seg flau og diskriminert på grunn av kulturalisering.

En av informantene fortalte om en spesiell vane som man har i det tamilske kulturen, som er noe man gjør verken i Norge eller Europa. I Sri Lanka er det vanlig å spise mye av maten med hendene, uansett om det tamilsk mat eller annet, men det brukes også kniv og gaffel på ulike ting. Det er en kulturelltradisjon som mange mener gjør maten bedre. I Norge vil mange se på det som urenselig å spise med henda. En av informantene kom med et annet eksempel fra en hendelse på skolen hvor sønnen hadde blitt ukomfortabel.

"Vi kommer aldri til å prøve å få nordmenn til å gjøre ulike ting som vi gjør, men vi ønsker ikke at vi skal bli dømt for de "uvanlige" tingene vi gjør, som er det vanlige for oss. Jeg husker at sønnen min var lei seg fordi en lærer hadde sagt han ikke fikk spise "ris og kylling" med hendene, noe som han hadde tatt med til lunsj."

(Informant 6)

Sethu (2021) forteller Chatterjee sin side av saken mot Norge, hvor de kommer inn på akkurat det samme som informantene fra min studie forteller. Her forteller Sagarika Chatterjee at det ikke ble godt tatt imot av velferdstjenestene at hun matet barnet sitt med henda og at barnet sov i samme seng som moren. Slike ting var med på at foreldre ble flagget av barnevernet som senere førte til at de ble fratatt omsorgen for barnet. Det som barnevernstjenesten ikke har forstått i denne hendelsen er at det er helt vanlig i deres kultur å mate barna med henda, og hadde ansatte i barnevernstjenesten vært klar over dette hadde ikke dette vært en stor sak.

Om man i offentligheten velger å gjøre noe som uvanlig for kulturen i Norge, vil en ofte møte reaksjoner i form av blikk eller kroppsspråk. Det er ikke alltid noe vondt med det, men det kan være et uvant syn som gjør at folk reagerer overrasket. Sævik & Fandrem (2022) påpeker at akkulturasjon kan ha en betydning påvirkning menneskers helse og velvære. Forskning har vist at for innvandrere kan akkulturasjon være en krevende opplevelse. Det kan føre til fysisk og psykiske helseproblemer, men på den positive siden kan det også føre til å bidra til økt psykisk og fysisk velvære.

Inkludering er et viktig begrep når det kommer til integrering. For at man skal klare å integrere seg i samfunnet må en inkluderes og samtidig må en selv inkludere andre. En av informantene forteller om at i Sri Lanka er det ikke vanlig i barne- og ungdomsalder å invitere begge kjønn i bursdager og lignende, fordi i kulturen så er det uvanlig å være sammen på slike ting hvis man ikke er i familie. Videre fortellere informantene at når gutten deres feiret bursdager, ønsket de kun å invitere guttene, selv om gutten deres ble invitert i bursdagene til jenter i klassen. Dette handlet kun om hvordan det var vanlig for dem å feire bursdager, selv om det ble sett på som litt rart av andre foreldre og lærere. Det er en vanskelig situasjon som informantene føler er riktig ovenfor de verdiene og normene som de vil ivareta fra det de har lært av sine foreldre.

Informantene var veldig klare på at oppdragelsesmetoden i Norge er veldig ulik hvordan det er i Sri Lanka. Mange i Norge bedømmer hvordan andre land oppdrar barna sine, på bakgrunn av at de anser deres metode som den riktige. Det er noe som går rundt blant de fleste foreldre, som alltid vil påstå at de oppdrar barna bedre enn alle andre. Ulike kulturer har ulike metoder å oppdra barnet på, men hvilken metode som er riktig vil en aldri kunne bekrefte. I Sri Lanka oppdras barn etter den tradisjonelle kulturen, mens i Norge oppdras barn etter den moderne kulturen. Som nevnt i teorikapittelet oppdrar de fleste vestlige landene barna etter hvordan det moderne samfunnet er, hvor man gir mer frihet og fokus på selvstendighet, mens ikke-vestlige land oppdrar barna på en tradisjonell måte med strengere disiplin og avstraffelse (Skytte, 2001). I det kollektivistiske samfunnet står hensynet til storfamilien og det sosiale nettverket sentralt. Det er slik det er i Sri Lanka, hvor storfamilien sammen passer på barna, og alle stille opp for hverandre i det nærmeste sosiale nettverket.

Når man arbeider i velferdstjenester ser man veldig mange ulike foreldre som oppdrar barna på forskjellige måter, og da er det behov for erfaring eller læring om andre kulturer og oppdragelsesmetoder.

"Jeg vil si tjenestene sliter litt i forhold til kulturforskjeller, fordi det åpenbart er personer som jobber i de ulike tjenestene som ikke har noe kontroll på hvordan oppdragelse fungerer på andre siden av verden." (Informant 4)

En av informantene fortalte at i Norge oppdrar man barna på en snillere måte enn i Sri Lanka. Baumrind (1966) kaller det for en autoritativ oppdragelsesmetode. Det er en stil som kan kjennetegnes ved høy kontroll og støtte fra foreldrene. Det er en stil der foreldrene gir barnet mulighet til å delta i beslutninger og oppmuntre til kommunikasjon og dialog. De er åpne for diskusjon, argumentasjon, samt er støttende og villig til å høre på barnets behov og følelser. I Sri Lanka er en opptatt av å innføre disiplin til barna så tidlig som mulig. I Norge kan mange mene at det er negativ oppdragelsesmetode, mens i Sri Lanka vil en se på det som autoritær oppdragelse. Autoritær oppdragelse er en stil der foreldrene har streng kontroll over barnet og krever absolutt lydighet uten noen form for forhandling. Det er en oppdragelse stil der foreldrene benytter seg av straff og fysisk makt for å kontrollere barnets oppførsel. Allerede i

veldig ung alder, så ønsker en at barnet skal lære seg ting raskt. Ifølge Baumrind (1966) kan denne oppdragelsesstilen utvikle lav selvfølelse og selvstendighet, fordi barna blir vandt med å adlyde foreldrene uten å ta sine egne beslutninger. Mange utenifra kan se på som dårlig oppdragelse, men i tamilsk kultur føler en at barnet blir raskt voksent. En informant kom med godt eksempel på akkurat dette.

"Vi er vandt med å la barna lære litt ved å gjøre feil, og forstå litt selv hva som er rett. Kanskje ungen kan grine masse, men vi lar ungen for eksempel grine ferdig, så kan unge lære at den ikke må reagere på den måten. Det spørres hvordan situasjonen er, men det er ulike måter å oppdra barnet på i vår kultur i forhold til norsk."
(Informant 3)

Hvis ansatte ved barnehagen ser dette, vil de ofte reagere. Det vil virke unaturlig for dem at barnet skal få gråte i en lengre periode, mens som foreldre må man selv vurdere litt om hvorfor barnet gjør det.

Studien til Herrero-Arias, Lee og Hollekim (2020) viser også at de norske rådene ofte fokuserer på risikoredusering, noe som kan gå på bekostning av barnas muligheter til å utforske og lære gjennom å ta risiko. Minoritetsforeldrene blir dermed tvunget til å navigere mellom ulike diskurser om risiko og beskyttelse i sine forsøk på å oppdra barna sine i en ny kultur. Alle er enig om å gi barnet omsorg og oppmerksomheten de trenger, men det finnes ulike metoder om hva som fungerer for å utvikle barnet. Å la barnet konstant få viljen sin vil ikke la barnet utvikle seg så mye som den egentlig kan. Det er litt slik tankegangen er hos tamilske foreldre. To andre informanter har andre eksempler fra hvordan det kan være etter at barnet har vokst.

"Jeg kan ta et eksempel fra da jeg var barn og kom for seint hjem fra skolen, da kunne jeg forvente at min far eller mor stod klar ved døren med en eller annen kjøkkenredskap for å slå/piske meg på rumpen eller ryggen. Slik lærte jeg meg og ikke gjøre slikt flere ganger." (Informant 1)

"Når barn som vokser opp i Sri Lanka blir spurt av noen andre til å gjøre noe de ikke bør, kan de fort svare med "Nei, da slår mamma meg". (Informant 7).

I Norge gjør ikke foreldre dette, for det finnes lover, regler og normer som er helt imot vold i hjemmet. Det er selvsagt unntak hvor folk gjør dette, men det kan da straffes. I henhold til Barnevernloven § 30 skal foreldre eller andre som har foreldreansvar sørge for en forsvarlig omsorg og oppdragelse av barnet. Det vil si at barnet skal få den nødvendige omsorgen og oppmerksomheten, samt at de skal tilpasse omsorgen og oppdragelsen til barnets alder, modenhet og individuelle behov. Rosten & Smette (2019) nevner at det kan være nyttig for minoritetsforeldre å bedre tilgang til informasjon og ressurser som kan hjelpe dem i oppdragelsen av barna sine. Informanten fortalte videre om det at når han først kom til Norge var det tilfeller hvor de straffet barna sine på den måten, men at når de ble klar over hvor strengt systemet i Norge var så endret det oppdragelse metoden hans. Han forteller at hvis de som familie skal klare å bo i Norge, må de oppdra barna på den norske metoden. En blanding av norsk og tamilsk oppdragelse er slikt de fleste i Norge nå vokser opp. Han påpeker også at de ikke mener noe vondt når de straffer barna på en streng måte, men gjør det for at man skal tidlig lære seg hva som er rett og galt. Etter å ha bodd her en liten periode har informantene forstått loven i Norge, og tilpasset seg derfra.

"Jeg lærte at slikt kunne straffes og jeg kunne miste barna mine, og da klarte jeg å tilpasse meg til at slikt kunne jeg ikke gjøre." (Informant 1).

Rosten og Smette (2019) foreslår at minoritetsforeldre får språkopplæring og informasjon om det norske utdanningssystemet, slik at de har de ressursene de trenger for å oppdra barnet utenat det fører dem i konflikter med barnevernet eller lignende. Et annet viktig funn i Rosten og Smette (2019) er betydningen av å inkludere minoritetsforeldre mer aktivt i beslutningsprosesser som angår deres barns oppvekst. For eksempel kan det være smart å involvere foreldrene i utviklingen av skoleprogrammer og aktiviteter, som kan føre til å øke foreldrenes engasjement i barnas skolegang og samtidig hjelpe å styrke deres tilhørighet til det norske samfunnet. Rosten og Smette (2019) påpeker også at minoritetsforeldre har et sterkt ønske om å gi barna sine en god utdanning og å integrere seg i det norske samfunnet. En av informantene nevner akkurat dette, hvor han sier at tamilske foreldre setter utdanning høyt, og at det viktig for dem at barna tar gode utdannelse som er høyt rangert i miljøet deres. Informanten sier videre at hvis det tas utdannelse som er mindre kjent, så vil de bli møtt med skuffelse blant andre familiemedlemmer eller andre i miljøet. De ønsker at skole skal være høyst prioritert, men det er ikke alle som klarer skole like bra. I det tamilske miljøet snakkes

det veldig mye om andre, og det sammenlignes mot andre i samme årsklasse. Det vil si at hvis en studerer medisin og en annen studerer lærer, vil den som studerer medisin bli møtt med mye mer respekt enn den som studerer lærer, selv om den som studerer lærer bare studerer lærer for den selv ønsker det. Slike ting gjør det veldig vanskelig å være en del av slikt miljø hvor det er mye press. Mange sliter med selvtillit, mest fordi andre rundt ikke er fornøyde med hva de gjør. Friberg og Bjørnset (2019) mener at press og negativ sosial kontroll er to aspekter som kan ha alvorlige konsekvenser. Videre forteller Friberg og Bjørnset (2019) at en person kan føle seg tvunget til å gjøre visse handlinger for å bli akseptert av samfunnet rundt seg. Gjennom press og negativ sosial kontroll kan enkeltpersoner oppleve stress, angst eller depresjoner som kan videre føre verre til fysiske eller psykiske skader. Det er ikke alle som klarer å ikke bry seg om slikt, og det kan fort føre til depresjoner. Friberg og Bjørnset (2019) sier også at det kan begrense persons frihet og mulighet til å ta egne valg. I Sri Lanka er det stor vektlegging på god utdanning og få en høyere utdanning anses som vesentlig for å få en god jobb sikre økonomisk stabilitet. Det fører til at foreldre ofte oppdrar barna til å bli lege, ingeniører eller advokater. I Norge også utdanning viktig, men at det er større fokus på å finne utdanning som matcher individuelle interesser og evner. I det norske miljøet er det mer akseptert å velge et yrke som ikke nødvendigvis gir en høy inntekt.

Den økonomiske delen av å oppdra et barn, kan være krevende. En av informantene fortalte at det var mye tøffere økonomisk enn det vedkommende hadde sett for seg. De hadde to dårlig betalte jobber som gjorde det vanskelig for dem å klare å gi barna de samme mulighetene som alle andre barna i klassene og nærmiljøet. Det kunne føre til at de følte seg litt utenfor, noe informanten ikke ønsket. Rosten og Smette (2019) påpeker at minoritetsforeldres sosioøkonomiske situasjon spiller inn på oppdragelsen av barna. Studien deres viser at flere har en lav inntekt eller en usikker arbeidssituasjon, som igjen kan påvirke deres evne til å gi barna en god oppvekst. Noen foreldre kan oppleve en følelse av skam eller utilstrekkelighet i forhold til sin økonomiske situasjon, som videre kan påvirke deres selvfølelse og selvtillit. Rosten og Smette (2019) understreker at det er viktig å utvikle politikk og tiltak som kan støtte minoritetsforeldre i å forbedre sin sosioøkonomiske situasjon. Dette kan omfatte tiltak som arbeidsmarkedstiltak, utdanningsprogrammer eller sosiale støttetiltak. Det er også betydningsfullt å ha en helhetlig tilnærming til minoritetsforeldres utfordringer, og å se på sammenhengen mellom ulike faktorer som språk, kultur, migrasjon og sosioøkonomisk situasjon.

En av informantene nevner at alkoholbruken blant barn i Sri Lanka er veldig annerledes enn i Norge. I Sri Lanka er det veldig mange hinduister, og der er det ikke veldig vanlig å drikke. Det gjør at mange barn vokser opp med foreldre og familie som ikke drikker alkohol, men kan bli påvirket av andre i nærmiljø som gjør det. Dette er noe som egentlig går videre selv om man blir voksen, men det er mange unntak. Å drikke alkohol foran familie er ikke noe som er vanlig, og mange skjuler det frem til en er gift.

"For oss er det mer vanlig man blir over 25 år før man viser at man drikker foran foreldre og andre i familien." (Informant 3).

En av informantene nevner at i Sri Lanka begynner man å arbeide når man er veldig unge, og gjør mye arbeid rundt i huset og utendørs. Her i Norge har man veldig lite ansvar før man faktisk blir ungdommer. Videre forteller informanten at ble mye raskere voksen enn sine barn for eksempel, men det har med hvordan en oppdrar ungene her i Norge å gjøre. Det har også med hva som er normalt i Norge. Noen steder i Norge, hvis man vokser opp på en gård eller lignende ser en igjen tegn til likheter på oppdragelsen. De ender ofte med å vokse opp tidligere, og er mer selvstendig enn mange som oppdras i storbyer. Slik som ting endrer seg mer og mer, så vokser barn opp til et liv som består av mye mindre ansvar enn det som ble gjort i Sri Lanka og ut på landet i Norge.

Når man oppdrar barn i det tamilske miljøet fokuseres det veldig på å være respektfulle ovenfor eldre og autoritetsfigurer. Dette inkluderer foreldre, besteforeldre, lærere og lignende. En del av de kulturelle verdier og normene er å ha respekt for eldre og autoritærfigurer. En informant forteller at barna blir oppdratt på en måte som skal gjøre at de klarer å opprettholde respekten og rykte andre har ovenfor dem. Respekt og rykte er noe som står sterkt i Sri Lanka. Informanten sier videre at foreldre i Sri Lanka oppdrar barna sine til å vise respekt for eldre mennesker, uansett om det er familie eller venner. For eksempel opplevde informanten at en eldre fetter ble veldig sur på han på grunn av informanten hadde snakket tilbake til onkelen sin, selv om informanten var godt voksen. Informanten forteller at selv om man er blitt besteforeldre har man enda respekt for personer som er eldre enn seg.

En av informantene forteller at hvis barn blir oppdaget i å drikke av andre tamilske foreldre, vil det bli snakk i miljø blant andre, og det er noe som kan ødelegge rykte til familien. For å

unngå slike ting vil foreldre være strenge når det kommer til hva barna får lov til, og hva de ikke skal gjøre. Foreldre har også en veldig vane til å ringe barna for å høre hvor de er og hva de gjør, selv om barnet er blitt i godt voksen alder. Dette er en blanding av hvor mye de bryr seg, og at de ikke må finne på noe som skade rykte til barnet eller familien. Stefansen (2011) belyser at intensivt foreldreskap er en form for foreldrestil som har fått mye oppmerksomhet i samfunnsdebatt og forskning de siste årene. Det kan minne litt om hvordan en blanding av norsk og tamilsk oppdragelse fungerer. Mange tamilske foreldre praktiserer intensivt foreldreskap. Årsaken til dette kan være ulike faktorer, men blant annet for å gi barna en best mulig start i livet, et ønske om å gi barna en kulturell identitet og en tro på at høye krav og forventninger vil føre til suksess. Dette kan for eksempel være å være med på ulike aktiviteter med barnet, overvåke barnets utvikling tett og ha en generelt aktiv rolle i barnets skolearbeid (Stefansen, 2011). Intensivt foreldreskap er blitt brukt til å forklare en trend der foreldre investerer mye tid, energi og ressurser i å gi barna den best mulige oppveksten. Dette kan inkludere alt fra å delta i mange ulike aktiviteter med barnet til å gi dem en strukturert og planlagt hverdag. Det er mange positive og negative sider med intensivt foreldreskap. På en måte kan barnet oppleve økt trygghet, selvtillit og evne til å håndtere utfordringer. På den andre måten kan det samtidig føre til økt stress, press og følelse av utilstrekkelighet hos både foreldre og barn. Stefansen (2011) peker også på hvordan intensivt foreldreskap kan bidra til å opprettholde tradisjonelle kjønnsroller, hvor blant annet kvinner i større grad enn menn blir ansvarlig for barnets oppvekst og utvikling. Dette vil da gjøre at kvinner blir ekskludert fra arbeidslivet og har mindre karrieremuligheter.

Familiestruktur en viktig rolle i barneoppdragelsen både i Sri Lanka og i Norge, men det er ganske ulikt. I Sri Lanka er familien ofte utvidet og består av flere generasjoner som bor sammen eller nærme. Eldre familiemedlemmer, som besteforeldre har ofte en aktiv rolle i barneoppdragelsen. Foreldrene har oftest veldig tett forhold til slektninger, naboer og samfunnet generelt. I Norge er familiestrukturen som oftest mindre og består av kjernefamilien. Besteforeldre og lignende spiller ved mange anledninger en viktig rolle i barneoppdragelsen, men ikke på lik linje som i Sri Lanka. Friberg (2020) påpeker at det er variasjon mellom familiene når det kommer til sosial kontroll. Noen foreldre praktiserer streng sosial kontroll og ønsker å begrense barnas frihet og selvstendighet, mens andre ønsker å gi barna mer frihet til å ta egne valg. En av informantene forteller at når man oppdrar barn i et annet land hvor oppdragelsesmetoden er annerledes vil det oppstå ulike utfordringer. Når man er samlet sammen flere barn samtidig, som har blitt oppdratt på ulike måter kan det føre

til misforståelser og usikkerhet, spesielt hos barn. Informanten forteller at sønnen kunne komme hjem å gjøre noe som ikke han hadde gjort før, på grunn av han har blitt påvirket av vennene sine fra skolen. Det gjør det vanskelig for informanten og konen å vite hvordan de skal håndtere at sønnen gjør uvanlige ting.

" Det er ikke alt som er likt for andre barn som vokser opp her, og når våre barn da tilpasser seg hvordan barn og ungdom i Norge oppfører seg, kan det fort føre til kulturkrasj. Dette går selvsagt begge veier hvor mine barn også kan ha negativ innvirkning på andre. Jeg ønsker selvsagt at barna mine skal finne en fin balanse mellom kulturene og oppdragelsene slik at de klarer å fungere i det norske velferdssamfunnet." (Informant 2).

For informanten sin del, vil problemet være hvordan miljø rundt kan påvirke sønnen. Informanten ønsker at sønnen skal klare å følge de reglene og normene som sønnen har blitt lært opp til av dem, men samtidig som sønnen må tilpasse seg miljø i Norge.

Som en av informantene tidligere nevnte så er ikke det vanlig å være mye med jenter i ung alder. Når man flytter til et land som Norge møter man jenter fra alle andre land, og det kan fører til at guttene blir mer interessert i jentene. Nye type jenter kan fort være interessante, som igjen vekker oppmerksomheten til gutter.

"Et eksempel kan være at når gutten min som er 12 år henger med en jente på et kjøpesenter, og blir sett av andre tamilske mennesker som kjenner oss, ville de ikke likt at gutten min gjorde det. Det er ikke slikt vi oppdrar barna våre til å finne på, fordi det ser ikke bra ut å gå rundt slikt offentlig, på grunn av det ikke er vanlig i vår kultur." (Informant 4).

For de fleste tamilske familier er det viktig å ikke bli sett ned på av andre, uansett hva det kommer til. Å ha et godt rykte betyr mye, og derfor blir barna oppdratt til å klare å forholde seg til tamilske tradisjoner. For foreldre å få telefon fra andre tamilske foreldre om at sønnen eller datteren deres har gjort noe de ikke burde, vil gjøre at foreldrene skammer seg og blir flau. Informanten forteller at da vil de ta det opp med barnet sitt og kjefte for at de skal forstå at slikt kan de ikke holde på.

6.5 Styrker og begrensninger ved studien

Dette prosjektet bygger på åtte kvalitative individuelle forskningsintervjuer. Jeg ønsket å ha ti deltakere, men det viste seg å være utfordrende. Jeg valgte å ikke fokusere på verken alder eller kjønn. I ettertid kan det være at jeg kunne fokusert mer på det, og sammenlignet om det var stor forskjell på hva kvinner opplevde kontra menn. På samme måte kunne det vært interessant å sammenligne om de eldste som var med i prosjektet hadde andre opplevelser enn de yngste. Hvis det skulle vært fokus på sammenligning kunne jeg valgt kvantitativ forskning, men jeg vil si at jeg ikke hadde fått like mye utbytte av kvantitativ forskning som jeg fikk av kvalitativ. Gjennom å ha dybdeintervju fikk jeg deltakerne til å snakke åpent og utfyllende som gjorde at jeg fikk mye nyttig informasjon for studien min. I det tamilske miljøet er man veldig opptatt av sitt rykte og ære, noe som gjør at en del personer ikke deler negative ting om seg selv og sin familie. For noen personer vil det gjøre at de ikke vil fortelle alt slik det egentlig var, på grunn av de er redd det kan komme ut hva deres familie har vært gjennom. Slikt kan svekke studien, men de som har valgt å delta i studien forstod hva taushetsplikten gikk ut på og følte seg trygge da de ble intervjuet.

En stor fordel i utførelsen av prosjektet mitt var at jeg kunne kommunisere med deltakerne på tamilsk. Tamilsk som sammen med singalesisk er hovedspråkene i Sri Lanka gjorde at deltakerne følte seg komfortabel når de ble intervjuet. Det førte til at deltakerne klarte å forklare mer detaljert enn de hadde gjort hvis de pratet norsk, som kan være utfordrende for en del minoritetsforeldre. Jeg vil også si at det er en fordel at jeg har vokst opp i kulturen, noe som gjør at jeg selv er mer investert i prosjektet, på grunn av jeg ønsker å se hvordan minoritetsforeldre fra Sri Lanka opplever møtene med velferdstjenestene. For mange kunne det vært utfordrende å finne deltakere som er villig til å prate om utfordrende opplevelser, men for min del var det en fordel å ha et nettverk som gjorde at jeg fikk muligheten til å finne deltakere som passet til forskningen, som samtidig var villig til å delta.

7.0 Konklusjon og videre forskning

Hensikten med denne studien har vært å belyse hvilke utfordringer som minoritetsforeldre opplever i møte med velferdstjenestene, og å se nærmere på hva forskjellen mellom oppdragelseskulturen i Norge og Sri Lanka. Etter å ha undersøkt hvordan minoritetsfamilier fra Sri Lanka opplever møtene med velferdstjenestene, kan det konkluderes med at det er flere utfordringer som må håndteres for å sikre at familiene får best mulig møte med velferdstjenestene. Flere av utfordringene handler om kommunikasjon og kulturforskjeller, og det er viktig at velferdstjenestene har nok kunnskap om og respekt for minoritetskulturene som representerer samfunnet. Ut ifra funnene i studien er det også klare tegn på at det er nødvendig med en mer mangfoldig sammensetning av ansatte som kan møte minoritetsfamilier på en mer lik og forståelsesfull måte. For at situasjon skal forbedre seg er det nødvendig å tilby opplæring og veiledning til ansatte om minoritetskulturer og kommunikasjon på tvers av kulturene. Det kan også være nyttig å etablere nettverk og samarbeid med organisasjoner som representerer minoritetsgruppene, slik at det sikrer en mer inkluderende tilnærming. Det bør også gjøre en innsats for å rekruttere flere minoriteter til yrker innen helse- og sosialsektoren. Det er viktig å ha kvalitetskontroll og flere evalueringer av hvordan ting fungerer hos tjenester som tilbys til minoritetsfamilier, slik at det sikrer at de kontinuerlig utvikler seg for å kunne tilby best mulig opplevelse for minoritetsfamilier i møte med velferdstjenestene. Ved å iverksette disse tiltakene kan det føre til at situasjonen for minoritetsfamilier fra Sri Lanka blir bedre, og samtidig sikre at de får en mer tilpasset og respektfull opplevelse i møte med de ulike tjenestene.

Minoritetsfamilier fra Sri Lanka er veldig opptatt av sin kultur og sine tradisjoner. De ønsker å ta vare på mest mulig av det som er deres kultur, og det betyr mye for dem å lære barna sine om familien sin kultur. Det fører til at kulturkrasj, på bakgrunn av at kulturene er så ulike. Familiene prøver å integrere seg i den norske kulturen, men vil uansett holde godt på sin egen kultur. Det er mange ulike meninger om hva som er riktig og galt, men noen nordmenn foretrekker at innvandrere skal forholde seg kun til norsk kultur. Studien viser derimot at det er veldig sjeldent at minoritetsforeldre gir slipp på kulturen sin, men de er villig til å integrere seg.

Funnene fra studien viser også at minoritetsforeldre fra Sri Lanka opplever mange utfordringer på grunn av kulturelle forskjeller. Flere opplever det som vanskelig å komme til et nytt land hvor alt er annerledes enn dem er vant med fra før, og det fører raskt til at ting blir mer utfordrende enn det burde. De kulturelle forskjellene fra Asia til Vest-Europa er

veldig store, og det å tilpasse seg kulturen og samfunnet er utfordrende for de aller fleste. For at disse opplevelsene skal bli bedre mener jeg at det kan tilbys bedre informasjon og veiledning til minoritetsfamilier som flytter til Norge, som gjør at de raskt kan få en bedre forståelse av samfunnet og kulturen de har bosatt seg i. Språkopplæring må stilles enda mer krav på, fordi det vil føre til at minoritetsforeldre ikke har valg enn å lære seg skikkelig norsk. I lengden vil det lønne seg for dem. Det vil også gjøre at det blir lettere for dem å komme seg i arbeid og på skolen, som vil føre til at de blir integrert i samfunnet og opplever større økonomisk stabilitet.

Videre viser studien min at kulturelle forskjeller i oppdragelsesmetoder er med å påvirke barnas utvikling på ulike måter. Foreldre i Norge håndterer barnas atferd på en annerledes måte enn de fleste foreldre fra Sri Lanka. Minoritetsforeldre fra Sri Lanka har en oppdragelsesform hvor man er mer autoritær enn i den norske kulturen. Det fokuseres på disiplin, og hvis man ikke hører på foreldrefigurer eller andre personer som skal respekteres, kan man bli fysisk straffet. Norsk oppdragelsesmetode er en mer autoritativ, som kan kjennetegnes som en stil hvor foreldre gir barnet til delta i beslutninger og barnet får mer støtte fra foreldrene. Oppdragelseskulturen fra Sri Lanka er lik mange andre land i Asia og Afrika, og blir av mange mislikt. Årsaken til barna oppdras slik er at foreldrene ønsker at barna skal lære seg tidlig hva som er rett og galt, slik at de vokser opp til å begå minst mulig feil. Det skal nevnes at minoritetsforeldre som har flyttet til Norge, har endret en del av oppdragelsesmetoden sin slik at de kan forholde seg til norske lover. De har forstått at de ikke kan følge alt de selv er blitt lært opp i, og det har ført til at tamilske barn i Norge blir oppdratt på en metode som er en blanding av hva som er vanlig i Sri Lanka og Norge. Minoritetsforeldre fra Sri Lanka er opptatt av at barna skal på en måte som gjør at de vil lykkes i livet, og mener det er behov for streng disiplin for at de skal lykkes i det lengre løp.

7.1 Forslag til videre forskning

Det er ingen tvil om at det er forsket for lite om dette temaet mener jeg. Det er forsket mye om hvordan barnevernstjenesten opplever møtene med minoritetsfamilier, men det er altfor lite forskning om hvordan minoritetsfamilier opplever dette. Som tidligere nevnt fant jeg veldig lite da jeg prøvde å finne tidligere forskning om minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med velferdstjenestene. Det burde forskes mye mer på rundt dette feltet, både gjennom kvalitativ og kvantitativ forskning. I min studie har jeg fokusert på barnehage, skole,

helsestasjon og barnevernstjenesten, men det er også andre velferdstjenester som er mye involvert med minoritetsfamilier, blant annet Nav.

Mange opplever utfordringer med velferdstjenestene og spesielt barnevernstjenesten har fått mye kritikk for hvordan de håndterer ulike saker med minoritetsforeldre. I videre forskning vil jeg si det hadde vært interessant å kunne sammenligne forskjellen på minoritetsfamilier og etniske norske familier sine opplevelser med velferdstjenester for å undersøke om det er mye forskjellbehandling. Mange minoritetsforeldre fra Sri Lanka opplever at de blir forhånds dømt på grunn av etnisitet, så å undersøke dette ville muligens gitt interessante svar.

Referanseliste

Aadnesen, B. N. (2012). *"Jeg kan ikke være den afrikanske mammaen i Norge. Men de må også skjønne at min bakgrunn er en del av meg."*. NTNU.

Arbeids-og inkluderingsdepartementet (2007) *Et inkluderende språk*. Hentet fra:
http://www.regjeringen.no/Upload/AID/publikasjoner/veiledninger_og_brosjyrer/2007/Veiledning_inkluderende_sprak_2007.pdf.

Ask, T. A. & Botnen Eide, S. (2018). *Barnevernets begreper – i bevegelse* (1. utg.). Oslo: Gyldendal.

Aslam, H. (2023). *Tidligere barnevernsleder om Bollywood film - dette er ikke historien slik den skjedde*.

<https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/02/26/tidligere-barnevernsleder-om-bollywood-film-dette-er-ikke-historien-slik-den-skjedde>

Barneloven. (2018). Lov om barn og foreldre. Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>

Barneombudet (2013). *Barneombudets Fagrapport. Helse på barns premisser*.

https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Helse_pa_barns_premisser.pdf

Barnevernsloven. (1992). Lov om barneverntjenester. Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1992-07-17-100>

Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development*, 37(4), 887-907. <https://doi.org/10.2307/1126611>

Berg, B. (2010) *Eksielts stoppesteder*. Doktoravhandling. Trondheim: NTNU

Brinkmann, S., & Tanggaard, L (2010). *Kvalitative metoder: en grundbog*. Hans Reitzels Forlag.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). *The bioecological model of human development. Handbook of child psychology*, 1, 793-828.

Bø, I. (1993). *Folks sosiale landskaper. En innføring i sosiale nettverk.*

Bønnhoff, H. (2019) *Verden går veldig fort.*

<https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/issn.2464-3076-2019-04-05>

Christensen, S. A., Fugelsnes, E., Kvalnes, Ø., Nygaard, P., Sogner, K. & Stoknes, P. E. (2021). *Bedriften* (5 utg.), Institutt for rettsvitenskap og styring.

Dahl, Ø. (2013): *Møter mellom mennesker. Innføring i interkulturell kommunikasjon.* Gyldendal Akademisk.

Dalland, O. (2007). *Metode og oppgave-skriving for studenter.* Gyldendal akademisk.

Dolve, I og Grønningen, J (2005) *INTRO: Samfunnskunnskap for voksne innvandrere.* J.W.Cappelens Forlag A/S.

Eriksen, T. H., & Sørheim, T. A. (2006). *Kulturforskjeller i praksis.* Gyldendal Akademisk.

Forente Nasjoner. (2021). *Sri Lanka*

<https://www.fn.no/Land/sri-lanka>

Friberg, T. (2020). *Konflikt, fellesskap og forandring. Foreldreskap og sosial kontroll i innvandrede familier fra Pakistan, Somalia og Sri Lanka.* Tidsskrift for samfunnsforskning, 61(1), 1-25. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2020-01-01>

Fylkesnes, M. K. (2018). *Frykt, forhandlinger og deltakelse: En studie av klimaforhandlinger på grasrotnivå.* Norsk Antropologisk Tidsskrift, 29(3), 217-231.

Fylkesnes, M. K., & Netland, M. (2012). *God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlerens og foreldres erfaringer.* Tidsskriftet Norges barnevern, 89(4), 221-235.)

Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Fagforlaget

Hatland, A., Kuhnle, S. og Romøren, T. I. (2001). *Den norske velferdsstaten*. 3 utgave. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Helsedirektoratet. (2022). *Folkehelse i et livsløpsperspektiv: Helsedirektoratets innspill til ny folkehelsemelding: Folkehelse gjennom livsløpet - Barn og unge: Betydningen av gode oppvekstsvilkår*.

<https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/folkehelse-i-et-livsløpsperspektiv-helsedirektoratets-innspill-til-ny-folkehelsemelding/folkehelse-gjennom-livsløpet-barn-og-unge/betydningen-av-gode-oppvekstsvilkar>

Herrero-Arias, R., Lee, E., & Hollekim, R. (2019). 'The more you go to the mountains, the better parent you are': Migrant parents in Norway navigating risk discourses in professional advice on family leisure and outdoor play.

Huang, K. Y., Cheng, S., & Calzada, E. (2018). *Cultural influences on parenting practices*. In A. M. Columbus (Ed.), *Advances in psychology research* (Vol. 136, pp. 1-24). Nova Science Publishers.

Imsen, G. (2010). *Elevers verden. Innføring i pedagogisk psykologi*. Tano Aschehoug (3. Utg)

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2006). *Offentlige tjenester for alle? gjennomgang av minoritetsperspektivet i 10 statlige etater*.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2008). *Bruk av tolk i barnevernet*.

<https://www.imdi.no/arkiv/arkiverte-publikasjoner/2008/bruk-av-tolk-i-barnevernet/#:~:text=Dei%20fleste%20tilsette%20i%20barnevernet,rutinar%20for%20tolkebruk%20p%C3%A5%20arbeidsplassen.>

Javo, C. (2010) *Kulturens betydning for oppdragelse og adferdsproblemer*. Oslo: Universitetsforlaget.

Johannessen, A., Kristoffersen, L. T., & Arne, P. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag*. Cappelen Damm Akademisk.

Justis- og beredskapsdepartementet. (2016). *Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk*. (Meld. St. 30 (2015-2016)).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-30-20152016/id2499847/sec1>

Kagitcibasi, Cigdem (1996): *Family and Human Development across Cultures. A View from the Other Side*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.

Kagitcibasi, Cigdem (2007): *Family, Self and Human Development across Cultures: Theory and Applications*. (2nd. Ed). Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.

Kaya S., M., Høgmo, A., & Fauske, H. (2010). *Integrasjon og mangfold utfordringer for sosialarbeideren*. Cappelen akademisk forlag.

Klausen, A., M. (1992) *Kultur, mønster og kaos*. Ad Notam Gyldendal A/S.

Kunnskapsdepartementet. (2018). *Integrering gjennom kunnskap. Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022*.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/b98e1d0bbe9248cb94e00d1e935f2137/regjeringens-integreringsstrategi-20192022.pdf>

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Gyldendal Akademisk.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3.utg). Gyldendal Akademisk

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2018). *Doing interviews*, (2.utg). SAGE Publications Ltd

Lie, B. (2004). *Fakta om ti innvandrergupper i Norge*. Statistisk Sentralbyrå. Oslo

Lovdata. (1998). *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa* (opplæringslova).

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Lovdata. (2017). *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering* (diskrimineringsloven).

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51>

Lovdata. (2020). *Lov om integrering gjennom kunnskap og arbeid (integreringsloven)*.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2020-11-06-127>

NESH, D. (2016). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. De nasjonale forskningsetiske komiteene Oslo.

NOU 2020: 13. (2020). *Private aktører i velferdsstaten - Velferdstjenestevalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-13/id2788017/?ch=2>

Qureshi, N. A. (2005). *Profesjonell kultursensitivitet framfor faglig etnisentrisme*. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 2(3), 261-274. Hentet fra

https://www.idunn.no/tph/2005/03/profesjonell_kultursensitivitet_framfor_faglig_etnisentrisme

Qureshi, N. A. (2009). *Kultursensitivitet i profesjonell yrkesutøvelse*. I K. Eide, N. A.

Regjeringen. (2022). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/fns-konvensjon-om-barnets-rettigheter/id2511390/>

Rugkåsa, M., Eide, K., & Ylvisaker, S. (2015). *Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid*.

<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/3188/1243813.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sam, D., & Berry, J. (2010). *Acculturation: When Individuals and Groups of Different Cultural Backgrounds Meet*. *Perspectives on Psychological Science*, 5, 472-481.

<https://doi.org/10.1177/1745691610373075>

Saole, L. (2013). *Krysskulturelle barn og unge*. Gyldendal Akademisk.

Setthu, D.Æ (2021). *A mother's fight against a country: Behind Rani Mukerji's MRs Chatterjee vs Norway*. Hentet fra: <https://www.thebetterindia.com/268058/rani-mukherjee-mrs-chatterjee-vs-norway-real-story-sagarika-bhattacharya-inspiring/>

Skytte, M. (2001): *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid*. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Statistisk sentralbyrå. (2021) *Innvandrere etter innvandringsgrunn*

<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-etter-innvandringsgrunn>

Statistisk sentralbyrå. (2021). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*.

<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef>

Stefansen, K., (2011). *Foreldreskap i småbarnsfamilien: Klassekultur og sosial reproduksjon*.

Hentet fra: <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-30380>

Sævik, S & Fandrem, H. (2022) *Inkludering av barnehagebarn og skoleelever med innvandrerbakgrunn*

<https://www.uis.no/nb/laringsmiljosenteret/inkludering-av-barnehagebarn-og-skoleelever-med-innvandrerbakgrunn>

Tembo, M. J. (2022). Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents' experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway. *International Social Work*, 65(2), 254-267. <https://doi.org/10.1177/0020872819897770>

Tembo, M. J., Studsrød, I., & Young, S. (2021). Styring av familien: Migrantforeldres opplevelse av kontrollerende makt i Norsk velferdsystem. *European Journal of Social Work*, 24(3), 492-503..

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis. 3 red.* Gyldendal Norsk Forlag.

Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse - En innføring i kvalitativ metode* (4.utg). Fagbokforlaget.

Øfsti, L. M., & Fjørtoft, M. (2018). *Minoritetsforeldre i møte med barnehagen*. Tidsskrift for barnehageforskning, 2(2), 1-16.

Østby, L. (2011). «Sånn er de» – om kategorisering og samhandling med etniske minoriteter.

I T. A. Ask & B. Berg (Red.), *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid* (s. 57-75).

Universitetsforlaget.

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Hvilke utfordringer opplever minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med velferdstjenesten i Norge?”

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få frem hva som kan gjøres for å forbedre møte mellom minoritetsfamilier og velferdssamfunnet slik at det blir best mulig. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med oppgaven er å få frem de ulike utfordringene, samtidig klare å vurdere hva som er årsaken til de ulike utfordringene, og hva som kan gjøres for at utfordringene skal begrenses eller forsvinne. Gjennom forskningsprosjektet ønsker jeg å sette lys på et allerede stort problem, som har behov for mer forskning, som kan hjelpe å forebygge situasjonen og gjøre det bedre for både barnevernstjenesten og minoritetsfamilier.

Forskningsspørsmål som skal brukes i prosjektet:

Hva blir opplevd som mest utfordrende for minoritetsfamilier når de møter personer fra velferdstjenesten?

Hva er viktig når det kommer til relasjonsbygging mellom velferdstjenesten og minoritetsfamilier?

Hva betyr det å ha ulik kulturell bakgrunn i møte med velferdstjenesten?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitet i Bergen er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg ønsker at du skal delta på prosjektet på grunn av du arbeider i barnevernstjenesten, og har vært i kontakt med minoritetsfamilier fra Sri Lanka. I tillegg til deg skal det intervjues 7-8 stk, som alle har erfaringer med minoritetsfamilier fra Sri Lanka.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i dette prosjektet, vil det si at du vil bli intervjuet, hvor det vil bli stilt spørsmål. Det kommer til å ta deg ca. 1 time. Intervjuet handler om hvilke utfordringer du har

opplevd, samt hva du føler kan hjelpe å forbedre situasjonen. Det vil bli tatt lydopptak av intervjuet, og raskt i etter tid vil det bli transkribert og lydopptaket vil bli slettet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- *Det er kun jeg og min veileder som vil ha tilgang til dataen fra intervjuet*
- *Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Alle kontaktopplysninger om deg vil være kryptert.*

Det er ingen opplysninger som vil publiseres som vil føre til at deltakerne kan bli gjenkjent.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 01.06.23. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger anonymiseres.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra "Universitet i Bergen" har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitet i Bergen ved Stine Lehmann på stine.lehmann@uib.no.
- Vårt personvernombud: Norsk senter for forskningsdata (NSD) på postmottak@sikt.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Veileder:
Olin Blaalid Oldeide

Student:
Jeremy Selvarajah

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet” *Hvilke utfordringer opplever minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møtet med velferdstjenester i Norge?*”, og har fått anledning til å stille. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Intervjuguide

Velkommen og takk for at du tar deg tid til å delta i denne undersøkelsen.

Jeg setter veldig pris på at du bruker tiden din til å hjelpe meg å få innsikt i temaet mitt.

Dette intervjuet vil bli tatt på elektronisk, men skal bli transkribert så raskt som mulig etter intervjuet er fullført. Da vil lydopptakene bli slettet. Det skriftlige dokumentet vil bli oppbevart i samsvar med gjeldende regelverk og deretter bli slettet.

Jeg forventer at intervjuet vil ta ca. 1 time. Det er ikke satt av tid til pause. Har du noen spørsmål før vi starter?

Jeg er student ved Universitet i Bergen, og intervjuet vil være en del av datagrunnlaget til min masteroppgave i Barnevern. Temaet er utfordringer som barnevernstjenesten opplever i møte med minoritetsfamilier.

Spørsmål:

Kjønn (K/M):

Alder:

Stilling:

1. Hvordan var det å flytte til Norge?
2. Hvordan var ditt første møte med velferdstjenestene?
3. Hva føler du er største forskjellen ved å bo i Norge, kontra å bo i Sri Lanka?
4. Hvilke utfordringer har du opplevd ved å bo i Norge?
5. Hva er utfordringen som foreldre i Norge?
6. Hvordan er oppdragelsen av barn i Norge i forhold til i deres hjemland?
7. Hvordan er deres sosiale nettverk?
8. Har dere mange etniske nordmenn i deres nærmeste omgangskrets?
9. Hvordan er deres forhold til andre etniske nordmenn?
10. Hvilket inntrykk har du av velferdstjenestene?
11. Hvordan har kommunikasjonen vært under samtalene med velferdstjenestene?
12. Har det vært bruk for tolk under samtalene? Hvis ja, har det blitt brukt?

13. Hvilke endringer føler du kan gjøres for å begrense utfordringer som oppstår med minoritetsfamilier?
14. Hvordan håndterer tjenestene kulturforskjeller?
15. Hvordan mener du at ansatte i velferdssamfunnet kan håndtere kulturforskjellene på en bedre måte?
16. Hvordan kan utfordringer med minoritetsfamilier håndteres på en bedre måte?
17. Hva skal til for at det skal bli færre utfordringer i møte mellom ansatte i velferdssamfunnet og minoritetsfamilier?
18. Har du noe mer du ønsker å tilføye?

Oppfølgingsspørsmål:

1. Hvilke velferdstjenester føler du er mest utfordrende å samarbeide med? Hvorfor det?
2. Hva skal til for at andre minoritetsfamilier skal føle seg godt tatt imot i Norge?
3. Hvorfor tror du det er så mange utfordringer mellom barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier?
4. Hva kan gjøres for å skape bygge bedre relasjon til minoritetsfamilier?
5. Hva er årsaken til det er vanskelig for noen minoritetsfamilier å tilpasse seg velferdssystemet i Norge?

Avslutning

Da har ikke jeg flere spørsmål til deg. Føler du det er noe mer du ønsker å få sagt? Er det noe mer du ønsker å spør om før vi avslutter?

Tusen takk for du stilte opp, det betyr mye for meg å høre dine erfaringer og de blir viktig for mitt prosjekt.

UNIVERSITETET I BERGEN
Masterprogrammet i barnevern

TAUSHETSPLIKTERKLÆRING

Formålet med denne erklæringen er å bidra til å sikre at underskriveren er kjent med og overholder reglene om taushetsplikt i universitets- og høyskolelovens § 4-6:

"En student som i studiesammenheng får kjennskap om noens personlige forhold, har taushetsplikt etter de regler som gjelder for yrkesutøvere på vedkommende livsområde. Institusjonen skal utarbeide taushetsplikterklæring som må underskrives av de studenter dette er aktuelt for".

Jeg bekrefter herved at jeg er kjent med og vil respektere reglene for taushetsplikt gitt i lov om universiteter og høyskoler, § 4-6, og i forvaltningsloven § 13.

Bergen, _____

19.07.22
S. Jørgensen

(underskrift)

[Meldeskjema](#) / " Hvilke utfordringer opplever minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte ... / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer Vurderingstype Dato

338831 Standard 28.09.2022

Prosjekttittel

" Hvilke utfordringer opplever minoritetsfamilier fra Sri Lanka i møte med velferdstjenestene i Norge?"

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Bergen / Det psykologiske fakultet / Hemil-senteret

Prosjektansvarlig

Olin Blaalid Oldeide

Student

Jeremy Selvarajah

Prosjektperiode

01.09.2022 - 01.06.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.06.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke

leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

<https://meldeskjema.sikt.no/630b9d87-3901-48c4-a1c9-5a8b5e811de7/vurdering> Side 1 av 2

Meldeskjema for behandling av personopplysninger 15.05.2023, 10:16

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelige angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

<https://meldeskjema.sikt.no/630b9d87-3901-48c4-a1c9-5a8b5e811de7/vurdering>